ژوندون

اطلاعات او کلتور

شنبه ۳۱ جوزا ۱۳۵۹ ۲۱ جون ۱۹۸۰

زندگی و مرگ یک هنرمند در اوج جاودانگی

نفرین باد به کسانیکه حادثه می آفرینند و وحشت می پراگنند.

همین اکنون در کابل هفتاد هزار خانواده بی سرپناه وجود دارد.

اشک و گل دو هدیهٔ دوستداران احمد ظاهر در سالروز مرگ او.

A-P
77-938031
LIBRARY
6
JUL 9 - 1980
COPY
ORDER DIVISION
15521/271400

شمارهٔ سیزدهم سال سی و دوم

قیمت یکشماره (۱۳) افغانی

ببرك كارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی وصدراعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان موقعیکه نخستین کنگره کارمندان طبی کشور را باپیانیهٔ شان افتتاح مینمایند .

اختصار وقایع هفته

نخستین کنگره کار مندان طبی جمهوری دموکراتیك افغانستان با بیانیه ببرك کارمل منشی عمومی کمیته‌مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی وصدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان قبل از ظهر۲٦ جوزادر تالار سلامخانه ارگ رسما افتتاح گردید.

در آغاز مراسم افتتاح کنگره چند آیت از کلام الله مجید قرائت گردیده و پس از آنکه سرود ملی جمهوری دمو کراتیك افغانستان پخش شد به خاطر بزرگداشت شهدای راه انقلاب حضار با خا سته و لحظه سکوت اختیار کردند .

بعدا پوهاند دوکتور محمد ابراهیم عظیم وزیرصحت عامه در ارتباط به چگونگی نخستین کنگره کار مندان طب جمهوری دموکراتیك افغانستان مختصرا روشنی‌انداخته واز منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان رئیس‌شورای‌انقلابی وصدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان خواهش نمود تا با بیانیه شان کنگره کار مندان طب را افتتاح‌نمایند.

ببرك کارمل درمیان احساسات پر شور حضار بیانیه شان را به مناسبت افتتاح‌نخستین کنگره کار مندان طب جمهوری دمو کراتیك افغانستان ایراد نمودند.

• • •

نخستین کنگره کار مندان طبی جمهوری دمو کراتیك افغانستان که بروز شنبه ۲٦جوزا با بیانیه ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغانستان افتتاح گردید ، با صدور نامه شاد باش شاملان کنگره خطاب به کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان وشورای وزیران جمهوری دموکراتیك افغانستان ، عصر روز ۲۷ جوزا خاتمه یافت .

• • •

سلطان علی کشتمند عضو بوروی سیاسی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان ، معاون شورای انقلابی معاون صدر اعظم و وزیر پلان جمهوری دمو کراتیك افغانستان به غرض اشتراك در جلسه سالیانه روسای حکومات کشور های شورای تعاون متقابل اقتصادی ۲۵ جوزا در رأس یك هیات عازم پراگ گردید.

از حکومت جمهوری دمو کراتیك افغانستان در این جلسه بحیث مشاهد دعوت بعمل آمده است .

در جمله اعضای هیات محمد خان‌جلا لر عضو شورای انقلابی و وزیر تجارت نیزاشتراك دارد .

• • •

دستگیر پنجشیری عضو بوروی سیاسی و عضو شورای انقلابی جمهوری دمو کراتیك افغانستان بعد از ظهر روز ۲۵ جوزا فابریکه قیرریزی جدید شاهراه سالنگ را در خنجان افتتاح کرد

• • •

فیض محمد عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی و وزیر امور سر حدات و قبایل ۲۵ جوزا در میتنگی اشتراك نمود که اقوام مختلف ولسوالی خمکنی استادان و شاگردان ، فعالین حزبی واعضای سازمان دمو کراتیك جوانان آنجا به خاطر استقبال از اصول اساسی‌جمهوری دمو کراتیك افغانستان و پشتیبانی از مرحله نوین تکامل انقلاب ثور در مرکز آن ولسوالی ترتیب داده بودند .

درین گردهم آیی وزیر امور سر حدات وقبایل ، دسایس، توطئه ها، مدا خلات‌و تجاوزات بیشرمانه ارتجاع‌منطقه واعمال امپریالیزم جهانی در راس امپر یالیزم امریکا و عظمت طلبان چین را در امور داخلی کشور ما افشا نموده از مردمان باشهامت و دلیر آن ولسوالی خواست تادرین موقع حساس تاریخ وجایب و مکلفیت های شانرا در برابر دفاع از ناموس وطن و حمایت از دست آورد های انقلاب ثور درك نموده و فریب تبلیغات میان تهی وزهر آگین دشمنان انقلاب ثوررا نخورند .

• • •

پوهندوی دکتور راز محمد پکتین عضو کمیته مر کزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان عضو شورای انقلابی و وزیر آب وبرق با کار مندان دوایر ، معلمین واستادان مکاتب ولایت بامیان ۲٦ جوزا در سالون آن ولایت ملاقات کرد .

• • •

عبدالرشید آرین عضو کمیته مرکزی‌حزب دمو کراتیك خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی ، وزیر عدلیه ولوی خارنوال ۲٦ جوزا در کنفرانس زراعتی اشتراك نمودکه در عمارت کمیته ولایتی ولایت هلمند دایر گردیده بود.

• • •

انجنیر نظر محمد عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیك‌خلق افغانستان، عضو شورای انقلابی و وزیر فواید عامه قبل از ظهر ۲۷ جوزا از جریان درس لیسه صنایع شهر هرات دیدن کرده ونقش جوانان و دانشجویان را بحیث قشر پیشتاز در راه اعمار وشگوفانی کشور تشریح کرد .

• • •

پوهنمل گلداد عضو کمیته مرکزی عضو شورای انقلابی و وزیر تحصیلات عالی‌مملکی ۲٦ جوزا درحالیکه والی غور حاضر بود با موسفیدان ومشران اقوام مختلف ولایت غور در سالون آن ولایت ملاقات نمود .

دلومړی ځل لپاره دمیندو او ماشومانو ساتنی او روغتیا ته ددولت ځانګړی پاملرنه
ونی اړخ غوره کوی ...

«ببرک کارمل»

۳۱ جوزا ۱۳۵۹ـ۲۱ جون ۱۹۸۰

دهیواد دطبی کارکوونکو لومړنی کنګره

انسان دنړی دیوه ډیر اوچت ژوندی موجود
حیث دټولو پدیدو په څیر ځانته ماضی او
اریخ لری چی هری برخی مطالعه یی له رازراز
یرتونو څخه ډکه ده . خوهغه څه چی دلومړیو
راوونو څخه بیاتراوسه ،دانسان د تکامل
ه لړکی دوام کړیدی دطبیعت پر ضد ، د
ولو مشکلاتو او پروبلمونو پر ضد او د ټولو
ړو میرائونو پر ضد ، بی امانه جګړه ده چی
نسان د مبارزی لویی لاری ته وربولی .

انسانی غوښتنو او هیلو ته درسیدو لپاره
باید د ژوند له نا خوالو سره مبارزه پکار ده
چی له ښه مرغه زموږ د خلکو ژوند له مبارزی
اوجګړی څخه ډک دی. له راز راز ستو نزو
سره مبارزه چی زموږ خلک هره ورځ ورسره
لاس او ګریوان دی .

پدی لړکی انسان له طبعی خنډونو او د
ناپوهی او وروسته پاتی توب له مظاهرو سره
په مبارزه بوخت پاتی شویدی او پدی برخه
کی یی یو څه کار ونه کړیدی چی دا په
خپل وار سره موږ ته د ډاډه او له سونزنو
فارغ ژوند زیری راکوی .

دثور د بریالی انقلاب په راتلو سره او په
تیره بیا دانقلاب دنوی تکاملی پړاو په پیل
کیدو زموږ دخلکو دژوندانه په بیلابیلو بر خو
کی یولړ بدلونونه منځ ته راغلی دی چی دا
ټول بدلونونه دهراړ خیزی او دقیقی انسانی
څیړنی سره طرح او تدوین شوی او عملی
کیږی دا چر خش او بدلون څه سطحی چرخش
ندی بلکه دایوه پلان شوی او ژوره چاره

ده چی پدی توګه زموږ هسکیرلی اوکړیدلی
ملیونی پرګنی له هر ډول رنځونو او کړاوونو
څخه ژغورلی شی او په یوی خلا صی او له
هیلونه ډکی را تلونکی کی ژوندو کړی او
دروغتیا له نعمت نه په برخور دارو او له
تشویش او غمونو څخه په خلاصی فضا کی
خوشاله ، نیکمرغه او بریالی ژوند ولری .

ددغو ښو هیلو او لوړو آرمانونو سره په
ارتباط کی زموږ ولسی او انقلابی دولت خلکو
ته درو غتیایی ښو شرایطو د برابرولو په
نیت دطبی کار کوونکو لومړنی کنګره پدی
هغه کی راوبلله چی پدا شان سره زموږ
خلکو ته دزیاتو روغتیایی امکا تو دبرابرولو
او دجسمی او روحی روغتیا دتامین په خاطر
ګټور اقدامات وکړی .

ټولنه هغه وخت کول شی چی په بری سره
دودی او پر مختګ لاروهی چی روغ رمټ
خلک و لری . او که دغسی روغ رمټ غړی
ونه لری نوځنګه کولی شی چی هیواد او
ټولنه دبریالیتوب او ښه ژوند خواته ولیږدوی
اوخپل هغه ستر مسوولیتونه سرته ورسوی
چی دوطن موریی په اوږو ایښی دی ؟

څکه ویلی یی دی چی سلیم عقل په سالم
بدن کی دی . که روغتیا نه وی نو له یو
کمزوری او ناروغ سړی څخه به څه هیله
وکړی شو او کوم کاربه یی پراوږو ورواچولی
شو .

لکه چی دافغانستان دخلک دموکراتیک
ګوند دمرکزی کمیټی عمومی منشی، دانقلابی
شورا رئیس اوصدراعظم ببرک کارمل دطبی
کنګری ګډون کوونکو ته وویل:

«دهیواد دهری کورنی ، دکورنی دهر غړی
اوهر افغان زیار ایستونکی دروغتیا سا تنی
په برخه کی دګوند هدفونه ، دهیواد دنوی
روغتیا په برخه کی له ژورو بدلونونو، او د
روغو رمټو اودجسمی قدرت دلرونکو خلکو
له هستولو پرته غیر ممکن دی . البته پدی
برخه کی یولړ مشخص تدبیرو نه اواقدامات
شویدی او داجرا کیدو په حال کی دی » .

په تیر و فا سد و او ورستو
ر ژ یمو نو کی ، له هما غسی چی د
ژوند ټول مادی او معنوی نعمتونه دیوه لږکی
او د ګوتو په شمار اقلیت په لاس کی و ، نو
طب او طبابت هم دهمدغه لږ کی په خدمت
او انحصار کی و اویواځی دا جبار او لوټمار
حاکمه طبقات او قشرونه وو چی دروغتیا له
نعمت نه یی برخه درلوده او دخلکو دسیستم
څپلی اکثریت د روغتیا خیال چانه ساته .
نه یی دروغتو نونو دجوړولو لټه کوله اونه یی
دطبی په برخه کی دکداونو دروزلو فکر . او
نه یی په ټیټه بیه د اروګان خلکو ته ورکول.

وروسته دثور انقلاب او دهغه تر نوی تکاملی
پړاوه ، دغی برخی ته زیاته توجه وشوه او
د ډاکتر انو ، دارو ګانو او عصری روغتونو
په څنګ کی دطبی کدرونو او متخصصینو، بسترو
اوتداوی دتامینو لو مسالی ته هم پاملرنه
شویده .

دافغانستان دخلک دمو کراتیک ګوند د
مرکزی کمیټی عمومی منشی ، د انقلابی شورا
رئیس او صد ر اعظم ببرک کارمل دطب دکار
کوونکو په کنګره کی وویل :

په تیرو فاسدو رژیمو نوکی عامه روغتیا
یوازی او یوازی دظالمو ، ستمګرو او استثمار
ګرو واکمنو طبقو او قشرونو په خدمت کی وه
چی له هغو څخه موږ ته دروند میراث پاتی
دی . افغانستان دبسترو او طبی کدر دشمیر
له پلوه دسیمی دهیوادو په نسبت یو ډیر
بیرته پاتی هیوادو و دهر ولسو زرو تنو له
پاره دوه بستری او څه کم یو ډاکتر موجود
وو دهیواد ټولنیزاو اقتصادی بیرته پاتی شرایط
دروغتیا یی او طبی خدمتونو نا برابر حالت او
غیر عادلانه والی د درملو او تداوی ګرانښت
ټول او ټول په تیره بیا زموږ دماشو مانو او
زموږ دمیندو تر منځ دعمر دسطحی دټیټوالی
او دمړینو دزیا توالی سبب کیده .

زموږ له هرو پنځو تنو بچیانو څخه چی
نوی زیږیدل څه دپاسه یو یی له منځه تلل
پوښتنه پیدا کیږی چی دتیر وخت په دغه
درانده میراث سره به په راتلو نکی کی څرنګه
یوه عامه روغتیاولرو او دخلکو د روغتیاتعمیم
په لاره کی څه باید وشی .

له هر څه نه مخکی عامه روغتیا باید په
راتلو نکی کی داقتصادی ټولنیزی علمی او
فرهنګی پر مختیا په کار کی دخلکو ګوند
اودولت مرستندو په وی»

اوسی چی دګوند پوه، ګران اوپه مترقی
ایدیو لوژی باندی سنبال مشر توب د هیواد
د ودانو لو او د زیار ایستو نکو دپر ګنولپاره
داساسی محیط او روغ رمټ محیط د منځ ته
راوستلو په لټه کی دی اوشبه ورځ داسوچ
کوی چی دخلکو ګډوطن ، افغانستان دیودان
شی. او هیله لری چی ټول پراخ امکانات
دخلکو دښه ژوند او نیکمرغی لپاره هست شی
اوخلک دی دپلارنی وطن په پراخی ملی جبهی
کی سره را ټول شی څوچی ستر بری ترلاسه
کړی، نوموږ بشپړه ډاډ لرو چی دنوی او
غوړیدلی ټولنی له جوړیدو سره به چی دثور
پرتمین انقلاب اودهغه دتکاملی پړاوپه نتیجه
کی پیل شویده، زموږ زیار ایستونکی خلک
به له ټولنیز، جسمی او روحی نظره پوره
روغتیا ولری .

وړاندی په هیواد کی دطب او روغتیا
دتعمیم په لور!

درین شماره

آیا رفتن بمدرسه گناه است ؟

• • •

یادونه او در مندونه

• • •

به سلسله گفت وشنود ها ونشست های اختصاصی ژوندون در میز گرد

• • •

نفر ین به کسانیکه حادثه می آفرینند ووحشت می پراگنند

• • •

جنایت در برابر اطفال

• • •

شعر های میهنی در آهنگ های احمد ظاهر

• • •

دویتنام په ادبیاتوکی دهوچی من دنده .

• • •

مرمرینه مجسمه

• • •

از کجا باید شروع کرد ؟

• • •

فروغ خلاقیت هنروحنجره جادویی احمدظاهر

• • •

غوره معلومات

• • •

هنر ومردم

• • •

روی جلد : احمدظاهر هنرمند محبوب وپرآوازهٔ نسل جوان .

• • •

تابلوی متن: کودکانی زاده فقر در کنار دستگاه خود ساختهٔ شان .

تبصره

آیا رفتن بمدرسه و فرا- گرفتن علم گناه است؟

پیروزی انقلاب آزادی‌آفرین ثور که‌در نتیجه آن قدرت حاکمه از مفت خواران ، استثمار گران و دیگر مر تجعین وابسته به امپریالیزم به مردم افغانستان یعنی کارگ ران ، دهقانان، روشنفکران وطنپرست ، اهل کسبه،کوچیان، روحا نیون وطن پرست ، تجار وسرمایه دار ملی و دیگر طبقات واقشار جامعه انتقال نمود ومردم افغانستان به‌ابتکار حزب دمو کراتیک خلق افغانستان و تحت رهبری این گردان زنجیر شکن و پیش آهنگ زحمتکشان کشور در یک‌جبهه وسیع‌ملی پدروطن‌در راه‌ساختمان جامعه‌ی نوین جامعه‌ایکه در آن استعمار و بهره‌کشی نباشد، جامعه ایکه مبری از فقر مادی و معنوی باشد ، بهره وراز استقلال سیاسی واقتصادی و مبتنی بر دمو کراسی اقتصادی و سیاسی باشد ، به پیش رفتن آغا کردند .

آیا اهداف بالا غیر انسانی است ؟ آیا ادارهٔ مردم یک کشور برای دستیابی به‌اهداف والایی شان دشمنی با کسی است ؟ آیا راه ورسم مستقل رادر پیش گرفتن وبدست خود سرنوشت خودرا تعیین کردن گناه است؟ و ....

البته نزد حق‌وحقیقت وحق‌بینن و حقیقت خواهان این مطالب گناه نیست و آنها پیوسته در راه تحقق این آرمان های بشری جدو جهد می کنند ومی رزمند ولی با تاسف باید گفت که نزد محافل ارتجاعی ومفت خوار و عقب گرا ودشمنان اصلی‌بشریت‌اراده‌ی آزادمردم، حق تعیین سرنوشت مردم بدست خود مردم گزیدن راه رشد مستقل و علمی ، کوتاه ساختن دست ارتجاع وامپریالیزم از کشور و سر نوشت خود و ... گناه است . چرا ؟

زیرا آوانیکه یک کشور راه آزاد ومستقل رشد و حق تعین سر نوشت خود را بدست گیرد منافع حریصانه استعمار وارتجاع وامپر- یالیزم در آنجا از بین می رود وبساط مفت خواری و بهره کشی از ملت چیده می شود آنها یعنی مر تجعین داخلی وبین المللی دیگر نمی توانند مردم آن کشور را چپاول کنندو..

این نیرو ها یعنی ارتجاع تاریخ زده‌ی فیودالی وسلطنتی‌بادستیاری امپریالیزم جهانی دست به اعمال هستریک (دیوانه وار) می‌زنند، عکس العمل نیروهای سرنگون شده ومتحدین آن ها که عمری بر مردم کشور ما حکمرانی نموده اند علاوه از آنکه دست به توطئه و خیانت ودسیسه برعلیه کشورما، انقلاب ماو مردم ما زدند ومی زنند در ساحه‌ی تبلیغاتی نیز چون دیوا نگان با خود سخن می گویند وهکذا این سخنان دیوانه وار را توسط‌دستگا- ههای وسیع تبلیغاتی پخش می نمایند .

در افغانستان انقلابی مادر ظرف همین دو سال بعد از پیروزی انقلاب ثور و بخصوص بعد از پیروزی مرحله‌ی جدید و تکاملی آن ما بچشم سرمی بینیم که مقاومت و تلا ش های مذبوحانه‌ی این نیرو ها چقدر غیرانسانی و چقدر سفا کانه و بیرحمانه است خوشنما تر اینکه این نیرو ها بنام اسلام و اسلامیت‌اعمالی را مرتکب می شوند که اسلام و اسلامیت از آن عار دارد ، آنها به این نام به قتل ، غارت چپاول ، قطاع الطریقی ، قتل اطفال بی گناه زنان ، پیر مردان و حتی کسانیکه مصروف عبادت در مساجد می باشند ، دست می زنند

آیا می توان این اشخاص ونیرو هارا که آرامی مردم رابرهم می‌زنند د ستان شان بخون اطفال معصوم و مسلمانان مومن آغشته است و به امر باداران امپریالیستی و عظمت طلب خود این، اعمال را مرتکب می شوند مسلمان بنامیم ؟ طبیعی است که جواب منفی است . مردم مسلمان افغانستان هر گز اجازه نمی دهند که مسلمان نماهای قاتل بنام اسلام وزیر شعار مقدس وپاکیزه الله اکبر و زیر نام کتاب مقدس آسمانی مسلمانان یعنی‌قرآن عظیم الشان و ... جنایاتی را مرتکب شوندکه نه تنها با اصول اسلام صریحاً مخالف است بلکه انسان وانسانیت از آن نفرت دارد .

وباید دانست که این اعمال این جنایتکاران در قبال دولتی صورت می گیرد که دفاع ، حفاظه و آزادی دین مبین اسلام را نه تنها وظیفه خود می داند بلکه به‌آن صبغه‌ی‌قانونی داده است‌چنانچه در ماده (۵) اصول اساسی جمهوری دمو کراتیک افغا نستان که حیثیت قانون اساسی موقت جمهوری دموکراتیک افغانستان را دارد چنین گفته شده است «درجمهوری دمو کراتیک افغا نستان احترام رعایت و حفظ دین مبین اسلام تامین می شود وآزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای‌تمام مسلمانان تضمین می‌گردد ....»

لذا کاملا آشکار می‌گردد که آن تیکه- داران دین! آن طرفداران دروغین اسلام برای اسلام واسلامیت فعالیت نمی کنندبلکه نسبت اینکه منافع خود شان وباداران مرتجع وامپر- یالیست شان بخطر افتاده است ، دست به اعمال جنایت کارانه وسفاکانه می زنند و با- عث نا آرامی واذیت مردم ما می شوند . آیا سوزاندن مسجد که‌محل عبادت مسلمانان‌است خودعمل صریح خلاف اسلام نیست؟ مگر همین راهزنان و قطاع الطریقان ده ها مسجد ومدرسه‌ی دینی را بیرحمانه به آتش‌نکشیدند؟

واینک درین اواخر این چاکران زر خرید ارتجاع بین المللی . این نوکران گوش‌بفرمان امپریالیزم امریکا ، صهیونیزم اسرائیل ؛ این خدمتگذاران شونیزم عظمت طلب چین دست به جنایات تازه تر وننگین تر زده‌اند آنها درین دفعه بصورت علنی و مشهود کینه توزی خود را با زندگی و علم در عمل ثابت ساخته وموقف خودرا درقبال آموزش وفرهنگ بخوبی نمایانده اند . دست پروردگان‌ارتجاع منطقه وامپر یالیزم جهانی با استفاده از مواد زهر زای ساخت باداران خود به مسموم‌ساختن دسته جمعی شاگردان مکاتب پرداخته اند . بیایید که‌بااین دشمنان انسانیت ، اسلامیت وبشریت محاسبه نمائیم .

آیا دین مبین اسلام فرا گرفتن علم را بر هر مرد وزن مسلمان فرض نه گردانیده است ؟ آیا علم ودانائی را وسیله شناخت‌بهتر احکام‌دینی و قدرت لایزال آسمانی ندانسته اند ؟ آیا این موضع گیری آنان درست عمل ضد اسلامی و کفر نیست ؟ لابد بدون مغرضین همه خواهند گفت که هیچ مسلمانی واقعی‌در جهان نخواهد بود که این اعمال ضد انسانی را اسلام واسلامیت بدانند وآنرا تائیدکند .

پس هموطنان گرامی ! خود شما درین چند روز آخرشاهداعمال جنایتکارانه عناصرمخرب ودشمنان خدا وبشر واسلامیت را خوب می بینید سوالی‌بمیان میاید که‌مطلب این عناصر پلید که خواهران ، برادران ، دختران وپسران ما وشما را توسط ادویه های ساخته شده در فابریکه های‌آدمکشی‌امپر یالیستی وشوونیستی مسموم می‌سازند چیست ؟ آیا با مسموم‌ساختن اطفال و جوانان ونا آرام ساختن فامیل هاآنها چه سودی می برند ؟

جواب واضح است : این عناصر یعنی‌کسا- نیکه در مکاتب ، مساجد ، بس های شهری ، فابریکه ها کار گاهها و غیره مواضع پرنفوس ومحلات کار زهر های سمی استعمال می‌کند یا هیچ‌وجدان ندارند ویااینکه‌وجدان شان آنقدر کثیف است که از رنج و زحمت ونا آرامی و مریضی دیگران لذت می برند درغیر آن نام این کار را هیچ چیز دیگر گذاشته نمی توانیم . ولی ازین اعمال خلاف بشری‌آنها یک استنباط دیگر هم شده می تواند و آن اینکه این جنایتکاران علیه بشریت اهدافی دارند که مانند همین اعمال شان غیر انسانی است آنها وباداران شان یک عمر طولانی از هموطنان شریف و زحمتکش ما بهره کشی کردند یک عمر بر آنها ظلم و ستم رواداشتند یک عمر وسیله‌ی نفوذ بیگانگان در کشورما شدند لذا امروز اگر به این اعمال هم دس می زنند ادامه‌ی همان اعمال خلاف بشری اس که در گذشته ها علیه هموطنان ما مر تک شده اند .

مردم افغانستان باپیروزی انقلاب ظفرمن ثور وبخصوص پیروزی مرحله‌ی نوین‌وتکام آن راه خود را که عبارت از ایجاد جامعه بدون استثمار فرد ازفرد می‌باشد . انتخا کرده اند هیچ نیروئی قادر نیست این حرک انسانی و شرافتمندانه را متوقف سازد ، دول و حزب انقلابی ودموکراتیک وزعامت انقلا آن باطرح سیاست روشن، انقلابی انسان وتقدیم اهداف والای خود به همه‌ی مر افغانستان با جدیت تکاپو می کنند ک افغانستان‌سربلند وانقلابی را باسرعت هرج ممکن وبادرنظر داشت شرایط وامکانات‌موج به سر منزل مقصود برسانند ولی با تاسف باید گفت که دشمنان وطن وانقلاب چو دزدان نیمه شب و چون قطاع الطریقان علی حزب ، دولت وانقلاب مردم افغانستان عمل م نمایند و آنها فکر می کنند که بااین اعما خود مردم افغانستان را از راهی که در پیش گرفته اند واتخاذ کرده‌اند منصرف بسازند ولی باید به آنها بصراحت گفته شو که فکر وخیال آنها خیال است ومحال وجنون

مردم ما امروز دوست ودشمن خود راخوب شناخته اند ودیگر در مملکت ما شرایط‌پنجا یا شصت سال قبل نیست که مر تجعین و دشمنان مردم بتوانند باحیله هاونیرنگ های قماش انگلیسی یکباردیگر خودرا تا گلو درخون زحمتکشان و سایر مردم آزاد وشرافتمند کشور ما غرق بسازند . زیرا امروز علاوه از اینکه شرایط عینی وذهنی مردم ما با آن زمان ها فرق فاحش دارد مردم ما وبخصوص زحمتکشان ماحزب‌انقلابی‌وپیشرو یعنی‌حزب‌دمو- کراتیک خلق افغانستان را در خدمت خوددارند مردم ما به پایمردی اردوی دلیر وآزادی آفرین و برهبری حزب دمو کراتیک خلق افغانستان انقلابی را به پیروزی رسانیده اند که راه‌باز گشت‌مفت خواران‌و دیگر مرتجعین ودست پرورد گان ارتجاع وامپر یالیزم را مسدود ساخته است چنانچه این موضوع را با از بین بردن امین وباند جنایتکارش که در صدد باز گشت کشور به شکل مستعمره‌ی امپریالیزم وارتجاع‌ومحل‌کامروائی مفت‌خواران، بود در عمل به اثبات رسانیدند .

اسلام دین مردم افغانستان ومردمان‌مسلمان سراسر جهان است هیچکس‌حق‌ندارد از آن به ضرر مردم و آنهم مردم مسلمان جهان سو استفاده نماید چه‌اسلام طوریکه می دانیم که دین اسلام با تحلیل منطقی ای که دارد هرگز مانع پیشرفت جوامع بشری وعامل عقب‌ماندگی وبدبختی بشر یت نبوده‌ونیست ولی دشمنان اسلام‌واسلا میت‌در راس امپر یا لیزم امریکا این دشمن شماره اول انسانیت واسلام هم مستقیماً خودش (چنانچه که خلق عرب‌فلسطین ودیگر مسلمانان شرق میانه را با تحریک و مسلح ساختن اسرائیل نا آرام و غمدیده ساخته است) ویا توسط عمال و کماشتگان خود (مانند عمال و قطاع الطریقانی را که در کشور ما مامور نا آرامی و توطئه ساخته است) دست به اعمال ضد انسانی می زند .

بقیه درصفحه ٤٤

کره کتونکی : سپیلنی

یادونه او درمندونه

یادونه اودرمندونه دسلیمان لایق دپښتو شعرونو نوی جونګ دی چی د ۱۳۵۷ کال دزمری میاشت په ورو ستیو ورځو کی د بیهقی کتاب خپرولو دټاپنځی پواسطه خپور شو یدی .

دکتاب پوښ په ښکلی رنګ او دغنمو په وږو ښایسته شوی چی دکتاب په څټ کی د بیهقی کتاب خپرونی نښه له ورایه ښکاری .

کتاب په ۲۹۸ مخونو کی له یوی سریری سره خپور شوی چی د شعر یو سلو یوولس سر لیکو نه لری . په دغه جونګ کی دبیلا بیلو وختونو یادونه چی په واقعیت کی دشاعر دژوندانه دلوړو ژورو او سړو تو دونه هیر یدونکی خاطرات دی چی د پښتو ژبی دادبیاتو دتاریخ یوه ځلانده پاڼه ده .

دیادونو او درمندونو مجموعه دشعر دمجموعو له هغه ډلی څخه دی چی دپښتو ادب په هسک کی لکه یو روڼ او ځلانده ستوری ځلیږی .

له دی سره سره چی دبیهقی کتاب خپرولو ټاپنځی د کتاب په خپرولو کی زیات زیار ایستلی او په ښکلی بڼه یی خپورکړی دی خوډیری چاپی تیروتنی او غلطی لری چی لوستونکی یی په خرګنده توګه لیدلای شی . دغه تیروتنی د لیک دود په ډیروځایو کی تر سترګو کیږی چی په غوره توګه دپښتو ژبی دبیلا بیلو (ای) ګانو تر مینځ هیڅ تو پیر نشته .

ددی لپاره چی لوستونکی له لوستلو څخه په سمه توګه ګټه تر لاسه کړی نو ښایی چی د لیک دود دنیمګړتیا و دله مینځه وړلو خوا ته کلکه پاملرنه وکړی.

د(یادونه او درمندونه) کتاب چی دسلیمان لایق د شعرونو نوی جونګ دی د شاعر دژوندانه د بیلا بیلو پړاو و نو رنګین خاطرات دی .

ددی لپاره چی ددغه اثر په ارزښت ښه وپوهیږو لازمه ده چی د شاعر د پیژندنی او دهغه د شعری نړی په لید یو لړ معلومات وړاندی شی چی لوستونکی د همدغو معلوماتو په رڼا کی نتیجه ګیری ته ورسیږی .

سلیمان لایق دپښتو ژبی ژمن شاعر دی چی دخپلو انقلابی شعرونو په یو للو او ترانویی دخوبوړو، بیوزلواوبی خبره ساتل شوو خلکو د وینو لو او خبرو لو د ده سر ته رسولی ده .

لایق څکه یو ژمن او انقلابی شاعر ګڼل کیږی چی دشعر په نړی کی یی لوی بدلون راوستلی او پخپله لار باندی کلک باور لری چی دهمدی باور او ژمنی په رڼا کی یی پښتو شعر ته نوی رنګ او مضمون ورکړی دی چی د پښتو شعر پانګه له همدی کبله شتمنه شوه او ډیره غښتلتیایی و موندهه .

لایق خپل ټول شعری استعداد دزیارایستونکو او پتمنو خلکو دچوپړلپاره کاروی او هیڅکله دزبیبناک ګرو او ښکیلاک ګرو ستاینه نکوی او دشعر د مرغلرو ښکلی امیل یی دکار شیر ولی غاړی هارکړی دی .

دپورتنی ادعا د ثبوت لپاره دده دجونګ یوه برخه لیکو چی لیکلی یی دی:

«هو آواز می د مظلوم د سر سپر شو
هر یو بیت می د محروم دزړګی خو ته
دحرمان په لمبوو سوم خو ټیټ نه شوم
ومی نه کړل مغرور انو ته عذر و نه»

شاعر باوری دی چی هنر باید دخلکو دچوپړلپاره وکارول شی او د(هنر د هنر لپاره) سره مخالف دی نو څکه ورته شاعر ویلای شو چی د شعر دتندرین غږ پواسطه د زیار ایستونکو دچوپړننګه او ملاتړ کوی .

دی څکه یو رئالیست او رښتینی شاعر دی چی همیشه یی پخپل شعرکی دخلکو د رنځونو بیوزلیو، سپکاو یو سوهلو، ټکولو لوږی او تندی - ویاړنو او ویرنو سندری بللی او دولس د ژوندانه د واقعیتونو دمخ څادریی خیرلی او هرڅه یی په ډاګه کړیدی .

هیڅکله یی دخلکو دغولولو ، تیرایستلو او بی لاره کولو لپاره یوه کرښه هم نه ده ویلی او هر څه چی یی ویلی دی دخلکو دپوهولو، ویښولو او راپاڅولو لپاره بی ویلی دی .

«دشاعردژوندانه چاپیریال ډیر وړو کی او دهغه دسر غړاند نظر دتړلو او په زنځیر کولو لپاره دخلکو دښمنانو له هر څه نه کار اخیستی دی . مګر له دی سره سره شاعر خپل اواز او آزاد لید دهغوی په زندان کی نه بندی کوی او دباندی یی را باسی او له ټولو بندیزونو سر بیره خپل آواز جګوی» .

دپورتنیو کرښو د جوتولو لپاره د یادونو درمندونو یوه برخه وړاندی کوو :

«ډیر وګړی به زماله مرګه وروسته
زما په شعر باندی ووایی ایراد ونه
ښایی ځینی په دی پوه شی چی په خوله می
ظالمانو لګولی وو مهرونه
ما آسمان د آزادی ته لار کوله
خو افسوس صیاد می مات کړل وزرونه
لاس می جګ کړددردمن دسر ساتوته
که هر څویی را ځپلی وولاسونه»

لایق یو او پتمیست شاعر هم دی چی دزمانی له خوږو، تر خو ،سړو تو دو ،لوړو ژورو او ناخوالو سر بیره پخپل شعر کی په بدلون باور لری او هر جابر او زورور قوت دخلکو د غضب په پولادین سوک دړی وړی کیدونکی بولی ، لکه چی لیکلی یی دی :

«ګنی ما به دا تاریخ واړولی
په تقدیر به می وهلی وشنجون
یو زمان به ددی خلکو په سوک مات شی
هغه سر چی جګ آسمان ته وبرون»

په بل ځای کی یی لیکلی دی :

«داتیاره به ټوله شی له غرونو نه رڼا به شی
دا آسمان به پاک شی له وریځو نه پخلا به شی
داد سو و چیغو د تیری او د ستم سیمه
مینه د وروری او آزادی او د صفا به شی
داوطن به ښکلی شی ، سمسوربه شی ، آبادبه شی
پټ به په ګلو نو شی ، ښایست ددی دنیا به شی» .

دلته ضروری ده چی ددی خبری یادونه وکړو چی دخو شبینی د تلی د دروندالی تر څنګ کله کله دنا هیلی او بد بینی په منګلو کی لاس او پښی وهی او سربیره په دی چی د ژغورن هلی ځلی کوی خو بری یی تر لاسه کړی نه دی .

لکه په دغه لاندینی شعر کی :

«پیړی لکه بیړی چی درنه شوی له باره
زموږ د ژوند له مال سره مجهول پلو خوځیږی
کږه وږه روانه ده موجونه پی وردانګی
بی درده ماڼو ګان نه پی پرواکړی نه ودریږی
ای عقله له مغرورانسان نه وکړه داپوښتنه
داستا کاږه مزلونه عاقبت چیری رسیږی» .

نا هیلی دلایق دشعر دپیل او لومړنی پړاو کی بر لاستوب لری چی د شاعر دنړی لید یوه برخه جوړوی چی له همدی نړی لید سره سم دبشری ژوندانه د پر مختلو نکی کاروان و دخو ځښت لوری او لودن نه شی لید لای. حال داچی دبشریت پر مختلو نکی ګړندی کاروان ورځ تر ورځی مخ په وړاندی درومی او دځرګند هدف په لورخپله لار پرانیزی .

هماغو مره چی دشاعر ژوند له سړو ، تو دو او لوړو ، ژورو څخه تیریږی نړی لیدیی هم روښانه لار غوره کوی او شاعر د ناهیلیو ، بدبینیو او څپڅپاندیو له منګلو نه ځان ژغوری ، دژوندانه سمه لاره ټاکی ، هدف یی روڼ دی ، په بری ایمان لری او دانسانی هدف خواته درومی .

لکه چی دشعر په ژبه وایی :

«توری وریځی کوړه کوړه پلنی پلنی
تری وتلی دلمر ژیړی ژیړی ستنی
دبهار دزړه لوګی کی ماته بریښی
دامید زرینی وړانګی سری بخونی
آسمانی بریښنا به وخاندی بیدیاته
که هرڅو دوریځو سترګی دی ژړنی
لمر به خور شی دشپنو په تور تالو
په ګلو نو به شی پټی لوځی ونی
اغزن غرونه ،وچ لاښونه،سپیری دښتی
سم جنت به شی له څو کوترلمنی» .

ددغه بدلون په رڼا کی د مبارزی نړی واټ په اوږدو کی دزمان څرخ ګوری چی همیشنی خوځښت لری او یوه شیبه هم نه دریږی ، مخ په وړاندی ځی او هرڅه په همیشنی بدلون او خو ځښت کی دی .

په خو ځښت کی دزاړه او نوی تر مینځ خونړی جګړه روانه ده چی زړه دزمان دنه دریدونکی څرخ دپه ټپه و درولو هڅی کوی خود دغه څرخ په ګړندی چورلید و کی وړو کی کیږی، مګر نوی له همدغه څرخ سره سم خوځیږی او خپل ژوندانه ته پایښت ورکوی .

دا شعر دپورتنی خبری ضمانت کوی:

«څرخ دزمان ګرځی احمقان ورته اړم دی
داناورسره ځغلی هرقدم کی په مخ لویږی
یو باسی د زمان په توفانو کی دژوند لاره
بل سپور دده په څټ په پټو سترګو پی تیریږی» .

پاتی په ٤٥ مخ کی

سلسله گفت وشنودها ونشست های اختصاصی ژوندون در میزگرد

مسایل سیاسی واجتماعی ، فرهنگ و هنر، نوجوانان ، جوانان وخانواده ها

در این دور سخن :

۱ـ محمد شفیع عظیمی مربی شعبه اقتصادی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان .

۲ـ غلام سخی غیرت رئیس تهیه مسکن .

۳ـ دیپلوم انجنیر عبد الستار اوریا رئیس آبرسانی وکانالیزاسیون .

٤ـ دیپلوم انجنیر داود سروش رئیس پروژه سازی «شاروالی کابل».

٥ـ دکتور عبد الواسع بشر یار شهر ساز ومهندس انستیتوت پروژه های شهری و تعمیراتی .

٦ـ حبیب کارگر معاون فنی فابریکه خانه سازی .

۷ـ محترمه حمیده مدیر لیسه عالی ملالی .

۸ـ لیلی کاویان معلم لیسه عالی ملالی .

۹ـ کریم پرو دیوسر مجله تلویزیونی .

۱۰ـ سید عزیز الله مرموز عضو گروه مشورتی ژوندون .

۱۱ـ میراگل مدیر ناحیه نزده شاروالی کابل .

۱۲ـ بازمحمد فاصح مدیر ناحیه ۲ شاروالی کابل شرکت داشتند.

کمبود منزل رهایشی یک دشواری در سطح ملی

خانه بدوش های شهر ما چه میگویند چگونه زندگی میکنند و با چه مشکلاتی روبرو میباشند؟

در تطبیق این پروژه ها سهم دارند و با تشریک مساعی خود کوپراتیف را یاری میدهند تا ساحه فعالیت آن گسترش یابد و در رفع مشکل مسکن بتواند نقش مفید داشته باشد ...

از سوی دیگر فعالیت های به منظور از میان بر داشتن مشکل کمبود خانه به کوپراتیف تهیه مسکن محدود نمیگردد به اساس آمار موجود در یکسال گذشته بیش از هفتصد منزل رهایشی خارج از پروژه های مکروریان ساخته شده است که شامل پنجصد فامیلی خیر خانه و پروژه سره مینه میگردد واین خانه ها به کسانی توزیع میگردد که نه سرپناه دارند و نه هم سرپرست .

یکبار دیگر تاءکید میکنم ما با توزیع زمین به وسیله شاروالی مخالف نمیباشیم بلکه با روش شاروالی مخالفیم که بدون در نظر گرفتن قبلی خدمات شهری و فراهم آوری آن متواتر به توزیع زمین های میپردازد که بلا فاصله در آن منازل رهایشی اعمار میگردد ـ منازل که آب ندارند ، برق ندارند ـ خدمات ترانسپورتی ندارند ، خدمات صحی و تعلیمی در آن در نظر گرفته نشده و خیلی نواقص دیگر ...

راصع :

میتوانید در این زمینه مثالی بیاورید؟

سخی غیرت :

چرا نه ـ همین اکنون توزیع زمین در چمن وزیر آباد با به اتمام رسیده و یا تا هنوز دوام دارد ـ در حالیکه تا دو متر داخل خانه های مردم آب ایستاده است برق آن به مطالعه نیامده است ، مکتب ندارد ـ خوب این مشکلات ومخصوصا مساله تهیه آب آشامیدنی در این منطقه چگونه حل میشود ؟ پرستی است که جواب آن با شاروالی است

این مشکلات خاص چمن وزیر آباد نیست در خیر خانه تا هنوز هم آب با تانک توزیع میگردد واین ها فقط مشت نمونه خروار است .

این دشواری ها و نابسامانی ها همه راه حل دارد به عنوان مثال شاروالی کابل میتواند پیش از مرحله تطبیقی توزیع زمین با ادارات آب و برق تماسی بگیرد و پروژه را در نظر تهیه آب و برق مساعد بسازند .

رووف راصع :

آقای غیرت آیا از نظر شما امکان پزیر نمیباشد که وزارت ها و تاسیسات دولتی نیز در رفع مشکل کمبود مسکن نقش داشته باشند به این شکل که هر واحد اداری دولت باپیش

بینی قبلی مسایل بود جوی مقدار پولی را برای قرضه های دراز مدت برای مامورانی بی بضاعت و بی سرپناه خود اختصاص دهد در و کوپراتیف تهیه مسکن با استفاده از این قرضه ها برای مامورانی مستحق خانه تهیه بدارد ؟

سخی غیرت !

خوشبختانه در این زمینه به گونه یی که شما آن را به طرح آوردید هشت ماه پیش اقدام های صورت گرفته واز همه ی موسسات دولتی خواسته شده تا برای سهم گیری در امر مجادله با کمبود مسکن سالانه مقداری از بودجه خود را به حساب کوپراتیف تهیه مسکن انتقالی دهند تا بااستفاده از این پول ها این موسسه بتواند برای مامورانی بی استطاعت و بی سرپناه دولت خانه تهیه بدارد : بعدا ادارات پول قرضه را در احتیاط دراز مدت دوباره حاصل بدارند که امیدواریم این طرح مورد توجه قرار گیرد و بعد از مطالعه و تحقیق در زمینه جهت تطبیقی بیاید .

ماوه را ن ی ا ع یمبش ی کفبار ی بنع قوپنی ر شد

با چنین زمینه سازی ها دهم چنین افزایش بخشیدن به ظرفیت تولیدی موسسات تولید ساختمانی است که ما میتوانیم شکل مسکن را حل کنیم و گرنه درشرایط کنونی به اساسی آمار مادر شهر کابل سالانه به پانزده تا بیست هزار واحد مسکونی ضرورت داریم در حالیکه ظرفیت تهیه یی تولید کوپراتیفی از ششصد خانه در سال تجاوز نمیکند ـ در حدود دو صد خانه را هم ممکن است که خانه سازی بسازد و در همین شمار یکهزار نمره زمین تعمیراتی هم با موسیله شناروالی توزیع گردد می بینید که ظرفیت تهیه ی این تاسیسات به دو هزار خانه در سال هم نمیرسد و این در واقع ده دو صد از مجموع نیازمندی است که برآورده میگردد .

لطفا دنباله این جدل جالب را درشماره آینده بخوانید .

داود سروش :

من در این مورد با آقای غیرت موافق نیستم که احداث کارته هایی مانند خیر خانه ، رحمان مینه ونقاط نو ساز دیگر حتی در شکل ناقص وفاقد برخی از خدمات اجتماعی نیز کاری نادرست بوده است ، ما نباید این نکته رااز یاد ببریم که اگر این پلان های تفصیلی به عمل پیاده نمیشد به اساس جبر نیاز مندی مردم به همین مقدار و شاید هم بیشتر ، منازل رهایشی خارج از پلان به صورت خود سر و به وسیله مردم اعمار میگردید منازلی به سبک مانند قلعه زمان خان ، قلعه شاده ، دشت برچی وجاهای دیگری که خود سر ساخته شده است اشاره کردید ، میتوانید بگویید تا تطبیق پروژه های دراز مدت به صورت عاجل برای تهیه آب برق وسرک برای مردم باشند ، این نقاط چه طرح های در دست اجرا میباشد ؟

داود سروش :

در شرایط کنونی نمیتوان سرمایه را در نقاطی به مصرف رسانیدکه در آینده نزدیک تخریب میگردد ، اما به اساس ماستر پلان شهر کابل بیشتر این نقاط و خاصتاً ارتفاعات شهر کابل به ساحه سبز تبدیل خواهد شد.

احمدی :

من یکی از باشنده های قلعه زمان خان هستم که به اجبار منزلی رهایشی به صورت خود سر برای خانواده ام اعمار کرده ام ، اما چرا خودسر ـ به خاطر اینکه به مکروریان مراجعه کردم برایم خانه ندادند ، زیرا که من مامور دولت نبودم شاروالی هم به همین وشکل قلعه شاده ، قلعه زمان خان ، دشت ارجی وجاهای دیگر از این قبیل که ناگزیر باید واپس زیر تخریب گرفته می شد درست است که ساحه خدمات اجتماعی در کارته‌های نو ساز انکشاف نیافته ودراین زمینه ها نیازمندی های وجود دارد ـ اما این محلات حداقل سرک که دارند ، مارکیت که دارند ، مکتب که دارند در حالیکه در محلات خود ساز وفاقد نقشه حتی سرکی که درموارد ضرورت امبولانس وموتر اطفائیه از آن عبور بتواند وجود ندارد

احمدی نماینده هوتل کانتیننتال :

شمابه دشواری های زندگی مردم درمحلاتی دلیل از توزیع زمین برای من سرباز زد و آنوقت چاره یی نماند جز اینکه دور از چشم مامورانی شاروالی شبانه کار سر پناهم را به اتمام رسانم ، کاری که همه‌ی مردم بی خانه ورانده شده از ادارات می کنند ، اما موضوع این است که حالا مادر مقابل یك کار انجام شده قرار داریم ، تنها در قلعه زمان خان بیش از پنج هزار خانواده زندگی دارند ، اما از خدمات اجتماعی محرومند ، در قلعه زمان خان آب صحی وجود ندارد و مخصوصاً مردم روی تپه حتی از آب چاه های حفر شده منازل خود هم نسبت شور بودن آن استفاده نمیتواند برق این ناحیه در بدل پرداخت پنج هزار و پنجصد وپنجاه افغانی فی خانواده باالاخره به صورت اساسی تامین شد ، اما تا هنوز یك سرك پخته وحتی خام اساسی در این منطقه وجود ندارد ، ترانسپورت وجود ندارد ، مکتب به اندازه کافی وجود ندارد ومردم با انواع گونه گون دشواری ها زندگی می کنند ،این مشکلات کی وچگونه حل میگردد؟ موضوعی است که باید به‌آن توجه کرد، مردم‌حاضرند همانطوریکه مصارف کیبل کشی برق را پرداختند ، مصارف پروژه های‌آب‌صحی واحداث سرك را نیز بپردازند ،مشروط به اینکه واقعاً گامی در جهت رفع مشکلات شان برداشته شود .

داود سروش :

من با شما توافق نظر دارم که اگرادارات مسوول در موقع مراجعه مردم دست روبه سینه شان نمیگذاشتند ومشکلات رادر نظرمیگرفتند این همه خانه ها به صورت خود سر ساخته نمی شد وامروز ما بااین همه نا بسامانی روبرو نبودیم ، مساله اساسی این است که حد اقل بعد از این باید بهر قیمتی هست از بی‌مبالاتی دراین مورد جلو گیری شود ، برای رفع مشکلاتی که شما به آن اشاره کردید ازتمام امکانات ،انرژی‌و قوای موجود استفاده‌میگردد تا به اساس طرح های مطالعه شده از حجم دشواری ها کاسته شود .

شفیع عظیمی :

مشکلات ودشواری های که در زمینه کمبود مسکن وجود دارد ، در یکروز و یکسال به وجود نیامده که در یکروز و یکسال از میان برداشته شود ، اما آنچه مسلم میباشد این است که شاروالی های مادر گذشته کلوخ را به آب میماندند و میگذشتند ، کاری که با تاسف در بعداز انقلاب ثور وحتی بعداز مرحله دوم انقلاب نیز صورت گرفته است ، البته دراین زمینه من‌شخص بخصوص‌رامسوول نمیدانم ، گناه همه‌ی این بی مبالاتی هارابايد به حساب حکومت های ارتجاعی گذاشت ، حکومات نادر ، داود حکومت امین وباند جنایتکار وی ، آنها بیشتر از آنکه به فکر آرامش مردم باشند به فکر اندوختن پول و سر مایه بودند ـ درتمام دوران سیاه این حکومت ها انواع توطئه ها به کار گرفته شد تا از انکشاف پروژه های مکروریان سازی جلو گیری گردد ، چرا که امدادشوروی خار چشم آنها بود ، بعد از مرحله نوین انقلاب ثور بود که علت های نا بسامانی ها به کاوش گرفته شد ومسایل علماً به مطالعه آمد تا راه حل دشواری ها فراهم آید، برای رفع معضله کمبود مسکن ما بیشتر از هر چیز به فکتور زمان نیاز داریم .

من با این گفته آقای سروش مخالفم که باید جلو احساس ما لکانه در بنازل‌رهایشی گرفته شود ما ملکیت های شخصی سالم را احترام داریم ودر هدف است که تمام مردم افغانستان صاحب سر پناه ومنزل رهایشی شوند ، با چنین بر داشتی است که ماکوپراتیف تهیه مسکن را که تابیش از مرحله نوین انقلاب فقطاسما وجود داشت‌فعال‌ساختیم.

لطفاً ورق بزنید

نمایی از میز گرد ژوندون که‌پیرامون‌مشکلات مسکن به‌اشتراك اشخاص ذیعلاقه‌تشکیل گردیده بود.

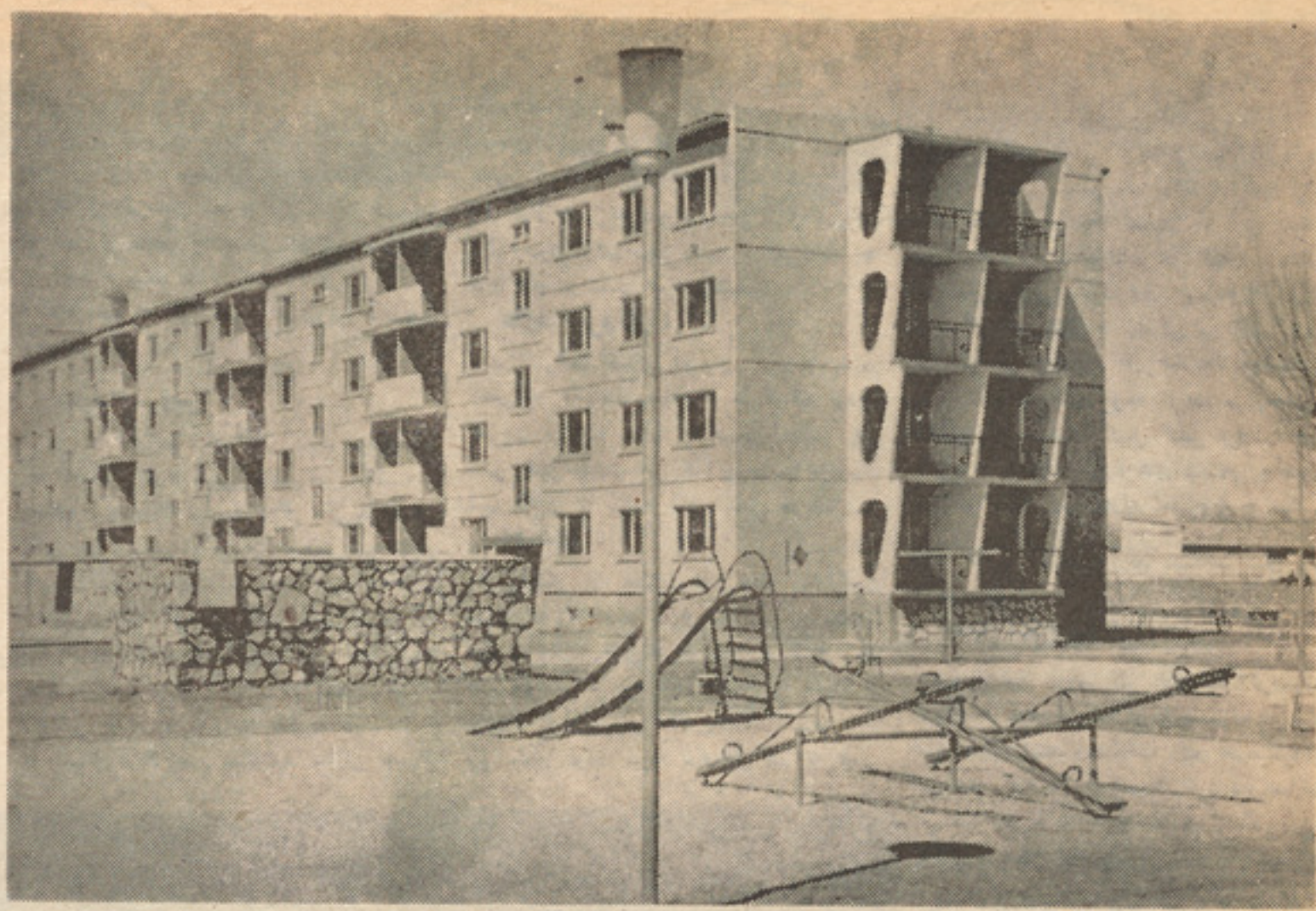

ساختمان های میکروریان که با وسایل مدرن وعصری مجهز میباشد ، همه امکا نات وتسهیلات رابرای باشندگان خویش میسرمیسازد

و میکوشیم کوپراتیف های مشابه دیگری را نیز تاسیس کنیم - حزب دراین زمینه توجه جدی دارد تا به کمك کشور های دوست فابریکات دیگری نیز در پهلوی تاسیسات خانه سازی موجود فراهم آید ، اما این ها به تنهای کافی نیست ، برای رفع دشواری های موجود به صورت عاجل مرا عقیده است که باید تفاهم بیشتر ، همکاری بیشتر و مطالعه وتحقیق بیشتر در ارگان های مسوول امور مسکن بوجود آید ، باید سیمینار های علمی

وگردهم آیی های میان مسوولان امور تهیه خانه دایرشود تازمینه بررسی علمی، مشکلات و طرق حل آن پیدا گردد و پیشنهاد هایی مشخصی در زمینه به مقامات صلاحیتدارسپرده شود ، باید وزارت ها موسسات ، کوپراتیف ها واتحادیه هادراین‌مو رد همکاری وسیع داشته باشند وخدمات کو پراتیفی تهیه مسکن را حمایت و تقویه کنند .

راه دیگری این است که سازمان های دولتی به سرمایه دولت واز بودجه اختصاصی خود خانه بسازند و آنرا به صورت موقت در اختیار ماموران نیاز مند خود قرار دهند حتی کوپراتیف ها واتحادیه های دهقانی میتوانند دراین مورد نقش فعال ومثمر داشته باشند تا به این ترتیب بایك تلاش پیگیر واشتراك مساعی به صورت مرحلوی مقداری از حجم مشکلات موجود کاسته شود .

داود سروش :

به جواب انتقاد محترم عظیمی باید بگویم ما کسانی که از نظر فنی و تخصصی درامور ساختمانی و تهیه مسکن کار می کنیم درهمه‌ی مدت وحتی در زمان پیش از انقلاب هم به اساس آگاهی وجدانی خود اقدام کرده ایم ، البته شرایط مسلط در کار مابی تاثیر نبوده است ، اما ما فلج نشدیم و جز در مدت کوتاه حکومت امین هیچ نقطه تاریکی درطرح ها و پروژه های شاروالی وجود ندارد .

دراین مورد که من از رشد احساس‌مالکیت شخصی و تاثیر آن در حاد شدن پرابلم‌کمبود مسکن یاد آور شدم ، باز هم تا کید میکنم که‌این موضوع یعنی‌وضع محدودیت درتصاحب زمین محدوده شهر ها حتی در کشور های سر مایه داری‌هم رواج دارد، البته این‌موضوع دیگر است که یك سرمایه دار امریکای میتواند تمام زمین های یك شهر را خریداری کند وتمام مردم را نیز از شهر بیرون بکشد، اما محدودیت ها ونورم ها بهر صورت وجود دارد .

سخی غیرت :

به تائید گفته های آقای عظیمی یاد آور میگردم که در گذشته به اساس این تعامل که بانك رهنی زمین و یا خانه یی را به‌تضمین میگرفت برای تقاضا کنند گان قرضه‌تعمیراتی میداد ، البته کمتر اتفاق میافتاد که گیرندگان این قرضه های بانکی واقعاً از پول داده شده برای تهیه مسکن استفاده نمایند ، اما بهر صورت پول را بنام مسکن اخذ میداشتند ، کوپراتیف تهیه مسکن پیشنهادی دارد در زمینه که آنرا به مقامات مسوول نیز ارائه داشته است وآن اینکه بانك رهنی و تعمیراتی به تضمین کو پراتیف تهیه مسکن برای نیازمندان بی استطاعت ، برای ماموران بی خانه، برای استادان معلمان قرضه بدهد تااین کوپراتیف با استفاده از این کریدت ها خانه بسازد و بانك نیز قرضه ها را به اقساط دراز مدت که پرداخت آن برای مامور بی بضاعت غیرممکن نباشد اخذ بدارد .

به ارتباط گفته های آقای احمدی نیز یاد آور میگردم که‌اینك سیستم‌های بیروکراتیك گذشته در کار کوپراتیف تهیه مسکن نقشی ندارد و هر کس خواه مامور باشد ، یادکاندار خواه یك موسسه شخصی باشد با ارگان دولتی میتواند مشتری این کوپراتیف گردد واز امتیازات آن در تهیه مسکن استفاده کند که همین موضوع تعداد تقاضا رادر حدی بلند برده که ما از پذیرش تقاضا های تازه تامدتی به دلیل محدودیت های اقتصادی معذرت می خواهیم .

نکته دیگری که اشاره به آن ضرور می نماید این است که نباید چشم بسته همه‌ی اموری که در گذشته به انجام آمده محکوم سازیم ، تکمیل پروژه های مسکن برای کارمندان فابریکات همزمان با جریان کار پروژه های این فابریکه هااز مواردی است‌که موثریت زیاددر رفع‌مشکل کمبود مسکن‌داشته است که‌نساجی پلخمری- پروژه‌سمنت هرات، شکر بغلان وپروژه های نساجی قندهار دراین

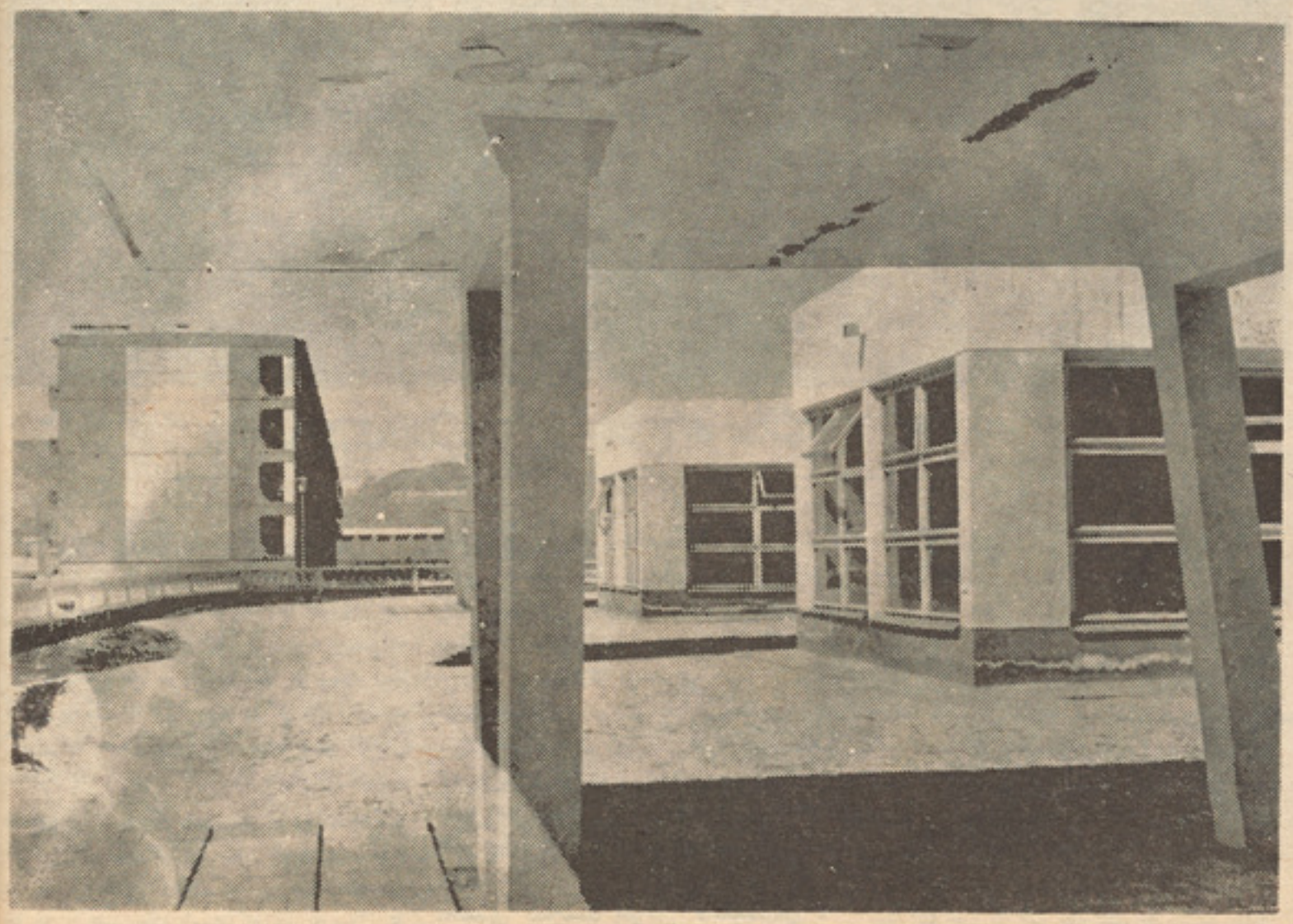

از نظر حفظالصحه و بهداشت اپار تمان‌های‌مکروریان فوق العاده خوب است .

شمار میاید و طرح وتطبیق پروژه مسکن برای کار مندان با اصل پروژه همزمان به آغاز گرفته شده است .

ما باید از این تجربه های کوچك بهره فراوان گیریم و آنرا بسط و توسعه دهیم در ارتباط موضوع یك نکته دیگر هم هست که‌ما نباید خصوصیت های جامعه خود را از یاد ببریم ، سال ها شاروالی کابل با تمام قوای خود کوشید از تعمیرات بدون نقشه جلوگیری کندو نتوانست جلو گیر خود سری ها دراین زمینه گردد و متاسفانه اگر تمام قوای امنیتی هم برای جلو گیری از این موضوع بسیج گردند با ز هم امکان ندارد وقتی چنین است چرا نباید شاروالی به مردمی که از روی اجبار باهر شرایطی برای خود سر پناه می سازند کمك نکند تا حد اقل منازل رهایشی ساخته شده از عیب های فنی کمتری بر خوردار باشد اما متاسفانه شاروالی کابل دراین موارد کمتر اندیشه داشته است ، از سوی دیگر شاروالی میتواند دستور العمل های مشخصی را تهیه بدارد که‌تعمیرات باعیب کمترفنی به‌ساختمان گرفته شوند ، به طور مثال شده است که‌خانه های روی به‌جنوب وبا کلکین های‌بزرگ در دو رخ ساختمان اعمار گردد که همین موضوع سبب افزایش برودت در زمستان و گرما در تابستان میگردد ، در حالیکه اگر استندرد معینی مانند بلاك های مکروریان وجود داشته باشد پول مردم بی جهت به هدر نمیرود .

به قول شاروالی کابل همین اکنون درشهر کابل هفتاد هزار خانواده بی سر پناه و جود دارند وهمه ساله از پنجاه تا شصت هزار نفر نیز از طریق تولدات به جمعیت کابل افزوده میگردد که ده تا پانزده هزار خانواده میتواند به محاسبه آید دراین شرایط چگونه میتوان به تنهایی وبدون کمك مردم مشکل مسکن را حل کرد ؟ من فکر میکنم تجربه اداره‌برق در تهیه برق قلعه زمان خان مورد خوبی‌است که باید دنبال گردد مردم پول میدهند و سرك می خواهند . چرا برایشان سرك‌نسازیم مردم مخارج تامین آب صحی را میپردازند چه دلیلی وجود دارد که برای شان آب آشامیدنی صحی تهیه نگردد - منظورم این است که بهبود ذخایر موجود مسکن که به کمك خود مردم میتواند تحقق یابد در رفع معضله کمبود مسکن نقش اساسی دارد .

داود سروش :

شهر نباید بدون نقشه اساسی وسعت داده شود ،یکی از علل نا بسامانی های موجود در زمینه مسکن این است که حکو مت های ارتجاعی گذشته از منظور ماستر پلان شهر کابل ابا میورزیدند ، این پلان سه دفعه‌تکمیل گردید وبه منظوری رسیده نتوانست تا آنکه بعداز پیروزی انقلاب به منظوری آمد و جهت چك نهایی به‌یکی‌از انیستیوت های درجه اول ماسکو ارسال شد و نمره عالی گرفت .

طرح پلان ۲۵ ساله در شهر کابل کاملا علمی است ونباید امروز با اجازه دادن خانه های بی نقشه وخود سر شرایطی را به وجود آوریم که فردا یا ناگزیر به تخریب نقاط آباد شده باشیم ویا مانعی در تطبیق پلان به وجود آید .

دکتور بشر یار :

آقای سروش رفع مشکل مسکن را به تطبیق پلان ۲۵ ساله شهرکابل حواله می‌کنند وسخن از این میگویند که تمام ارتفاعات‌شهر کابل با پیاده شدن این پلان به عمل به نقاط سر سبز بدل میگردد ، اما موضوع این است که به صورت عاجل و حد اکثر در جریان‌یك پلان چگونه میتوان به صورت نسبی از حجم مشکلات موجود کاست ، این مسایل با رویا و تخیل حل نمیشود ، تخریب قسمت اعظم ساحه شهر کابل ، تبدیل ساختن ارتفاعات به نقاط سبز واعمار تعمیرات بلند منزل و مدرن هم وقت می خواهد و هم پول فراوان که معلوم نیست در شرایط اقتصادی کشور ما چگونه به عمل پیاده میگردد ، مردم ازشاروالی تقاضای پارتمان های به اسلوب جدیدودارای وسایل رفاهی مدرن را ندارند ، آنها آب ، برق و سرك می خواهند واینکه به صراحت برایشان گفته شود این دشواری ها ونا بسامانی ها کی ، چگونه ودر چه مدتی رفع میگردد ؟

مدیر لیسه ملالی :

من نظر سروش را تایید میکنم که بهر منوالی هست با ید از اعمار خانه ها به‌صورت خود سر جلوگیری گردد و اگر نه روز بروز ساحه دشواری ها وسعت بیشتری میبابد .

دکتور بشر یار :

منظور این نیست که از تطبیق پلان ۲۵ ساله صرف نظر گردد وهر کس بهر منوالی که می خواهد خانه آباد کند ، اگرشاروالی میتواند این پلان را تمویل کند چه بهتروگر نه تا شرایط اقتصادی‌ما مساعد گردد بایدبه بهبود ذخیره مسکن کنونی اقدام شود تابخشی ازمشکلات مردم رفع گردد .

مرموز :

این درست نیست که فکرکنیم باتهیه آب وبرق وسرك توقعات مردم پایان میبابد ومشکل مسکن رفع میگردد ، شما شاهد هستید تمام کسانی که از شاروالی زمین گرفته و خود سر به آبادی آن پرداخته اند نخست و عده داده اند که از زمین استفاده زراعتی می‌کنند، حا لاکه خانه اعمار شد آب می خواهند ،آب را تهیه کنید برق می خواهند وبه همین روش هر روز تو قعی تازه دارند که بر آوردن همه‌ی آنها با توجه به اینکه نقاط‌مسکونی شان باید تخریب گردد جز برباد دادن سرمایه سودی ندارد .

دکتور بشر یار :

مااین موضوع را بی مطالعه به طرح‌نیاورده ایم هیچ کشوری نمیتواند کاملا متکی به تجارب خود باشد ، امروز در سطح بین المللی ودر اثر تحقیقات و تجارب فراوان ثابت شده‌است که تخریب کردن نقاط مسکونی کهنه تا زمانی که شرایط برای نو سازی مساعدنگردد عملی درست نمیباشد وهمه‌ی کشورها ی که با مشکل کمبود مسکن روبرو میباشد درپهلوی گسترش فعالیت های خانه سازی مساله بهبود نقاط مسکونی کهنه را نیز در صدر فعالیت های خود قرار میدهند .

برای رفع دشواری های مسکن باید هم پروژه های درازمدت در نظر باشد و هم کوتاه مدت وعاجل .

داود سروش :

درست است متخصصان کشور های پیشرفته بهبود ذخایر مسکن را توصیه می کنند ،اما در چه شرایطی - مثال زنده این است که بما تو صیه شد با صرف هشت میلیون دالر به بهبودشهر کهنه کابل و تکمیل پروژه‌کا- نا لیزاسیون دراین منطقه بپردازیم - اما ما با همین پول میتوانیم برای تمام ساکنان شهر کهنه کابل نقاط مسکونی صحی وتازه ساز اعمار کنیم .

دکتور بشر یار :

مساله شهر کهنه تنها در کهنه بودن آن به‌طرح نیامده است ، نظر متخصصان مشوره دهنده این بوده که نقاط کهنه ساز کابل به خاطر ارزش تاریخی وقدامت ساختمانی که دارند به خاطر حفظ فرهنگ ما بهبود یابد اما تخریب نگردد چنانکه چار چنهٔ شهر کابل با همه ارزش معنوی که داشت تخریب شد وچنانکه خیلی از نقاط مسکونی دیگری که‌هر یك از نظر معرفی بخشی‌از هنر ساختمانی ما در گذشته یك نمونه ومدل بود از میان‌رفت.

داود سروش :

بشریار صاحب طرح ملل متحد برای بهبود شهر کهنه کابل یك طرح مسکونی بود و نه یك طرح حفظ آبدات تاریخی .

دکتور بشر یار :

در همین طرح به قول شما مسکونی خود به خود مساله آبدات نیز مطرح میگردد شما به هندو گذر کابل سری بزنید و شور بازار را به درستی مطالعه کنید تا ببینید چه نقاط قابل حفظی دراین جای ها هست که میتواند

ناتمام

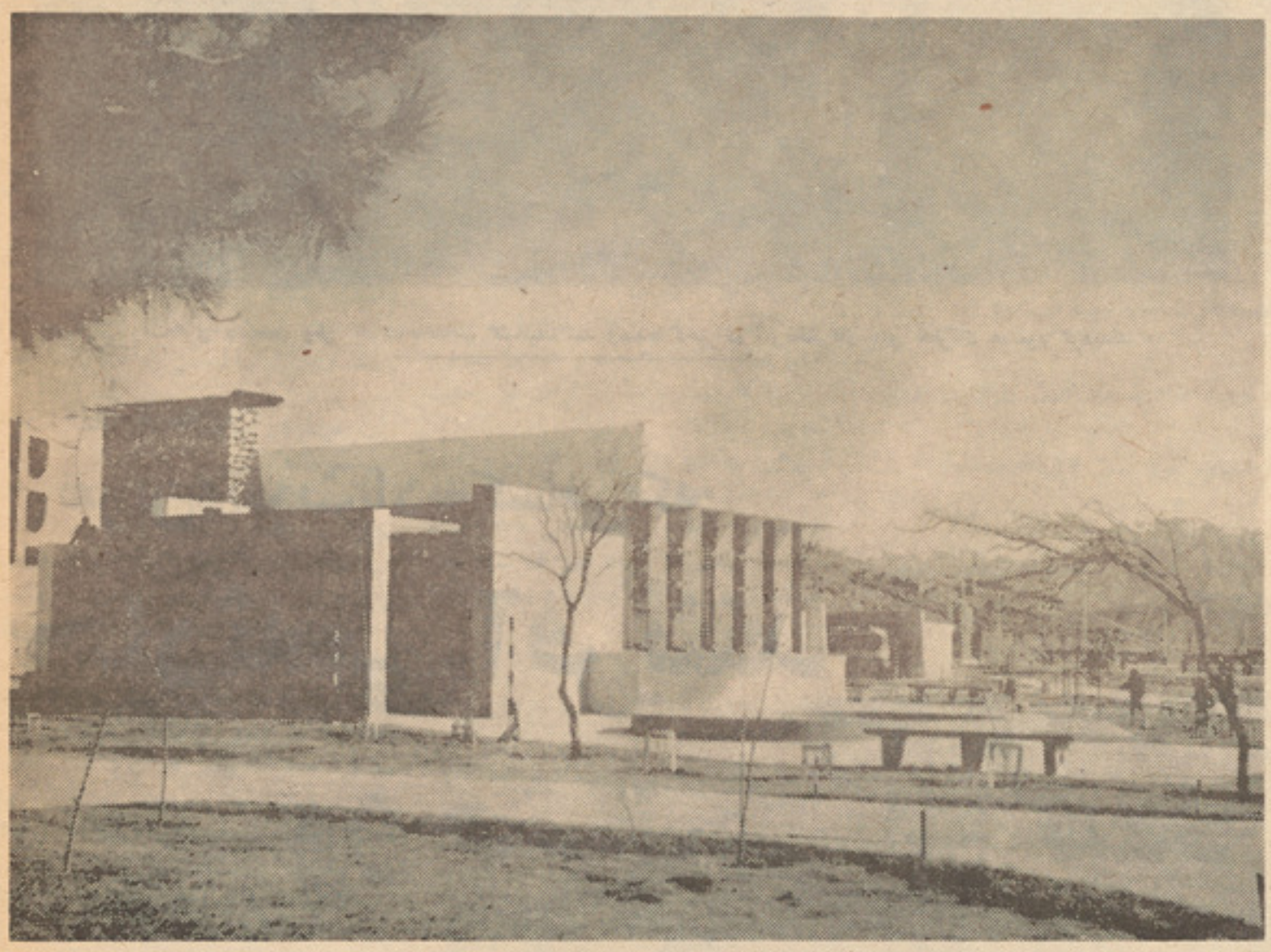

گوشه یی از ساختمان های مدرن که تازه‌اعمار گردیده است .

دسایس وفتنه‌گری دشمنان وطن تا ساحه‌مکاتب کشانیده شد وصدها دختر در اثربخش‌گاز های خطرناك مسموم گردیدند .

وخانواده ها میگویند :

نفرین ونفرت بادبه کسانی که:

حادثه‌می آفرینند ووحشت‌می پراگنند

• این رپورتاژی است جالب از جـریان‌مسمومیت های مکاتب شهر ما .

• • •

• اعراض مسمومیت موادسمی‌که درمکاتب‌دخترانه انداخته میشود پایین آمدن فشـار ، سست شدن نبض، پریدگی رنگ ودلبـدی‌میباشد که از یك تاچـهار ساعت دوام می آورد .

• • •

• مواد سمی انداخته شده در مکاتب به‌هیچوجه خطر جانی ندارند ودر شمار مسموم غیر خطرناك به حساب می آیند .

• • •

صدای ممتد زنگ تیلفون در فضا پیچید وسکوت گسترده در اتاق را برهم زد . زن که نگرانی در اعماق نگاهش خفته بودوانگار انتظار حادثه یی را میکشید با شتاب خودش رابه تیلفون رساند ، گوشی را برداشـت وبلی گفت ، صدای دختری جوان در گوشی طنین انداخت :

ـ بلی ، خاله جان مه نسرین استم !

زن بی مهابا لرزید وچهره اش رنـگ باخت ، خواست چیزی بگوید که طـرف صحبت مجالش نداد ودوام داد :

ـ در مکتب ما دختران مسموم شدندو ...

زن کلامش را بـریـد وشکسته شکست گفت :

ـ پس عاطفه هم ...

وزبانش یاری نداد که پرسشش را تکمیل کند، صدای نسرین دو باره در گـوشـی پیچید، که ...

ـ بلی ، او هم مسموم شده، اما ....

ـ اما ، چی ؟

ـ هیچ، موضوع مهمی نیست ، او را هم به شفاخانه بردند ، اما شما نگران نباشید، خطرناك نیست ، خیر است ....

زن دیگر حرف هارا نمی شنید ، احساس میکرد که پاهایش یارای نگهداری وزن‌بدنش را ندارند ، چشمانش سیاهی رفت ، کمرش خمید ، خواست فریاد بزند و کمك بخواهد ، اما زبان در دهانش سنگینی میکرد وحالت تکه چوبی را داشت که به‌اراده او نبود .

او فقط توانست خودش رانا نزدیك کوچ پهلوی تیلفون بکشاند وهمانجا به زمین افتاد ودیگر چیزی را نفهمید .

وبدین سان بود که تخم هراس وو حشت در دل ها کاشته می شد وخانواده ها درنگرانی و واهمه غوطه ور میشدند ، نگرانی ایکه مثل یك بیماری مسری حالت واگیر داشت وهر روز همگانی تر می شد .

مادران صبح وقتی که دختران شان روانه مکتب می گشتند ، دست به دعا بالا میکردند، پروردگار را ، تو ـ زینت مرا ، تو ـ شبنم مرا ، تو آرزوی مرا در پناه خود داشته باش وتا چاشتگاه که این زینت ها وشبنم‌ها وآرزو ها واپس به خانه بر می گشتند . فقط خدا میدانست آنها ، آن مادران سر سپید وبه‌مرز پیری رسیده‌چند باربه ساعت‌ها می‌نگریستند، چطور خط سایه دیوار ها ودرختان را به‌نظارت داشتند ، چگونه لحظات دیرپای را میگذ ـ شتاندند وچطور هر بار با کوبیده شدن درب منزل ، صدای فریاد همسایه و طنین زنگ تیلفون از جای می جستند و قلب ها یشان با چه شتابی نگرانی شان را انعکاس میداد !

اما آنها ی دیگر ، آنها که سادیزم داشتند وهرگز نمیدانستند معنی سلب آرامش خانواده ها چیست ، آنها که هر روز نفرین هزاران خانواده بدرقه راه شان بود ودست آفرین‌به همراهشان ، وقتی صدای آرن متواتر آمبولانس هارا می شنیدند ، وقتی سایه سنگین ترس را روی خطوط چهره ها به شنا خت می آوردند ووقتی گـروه گـروه کـودکان و نوجوانان را در راه بیمار ستان ها میدیدند

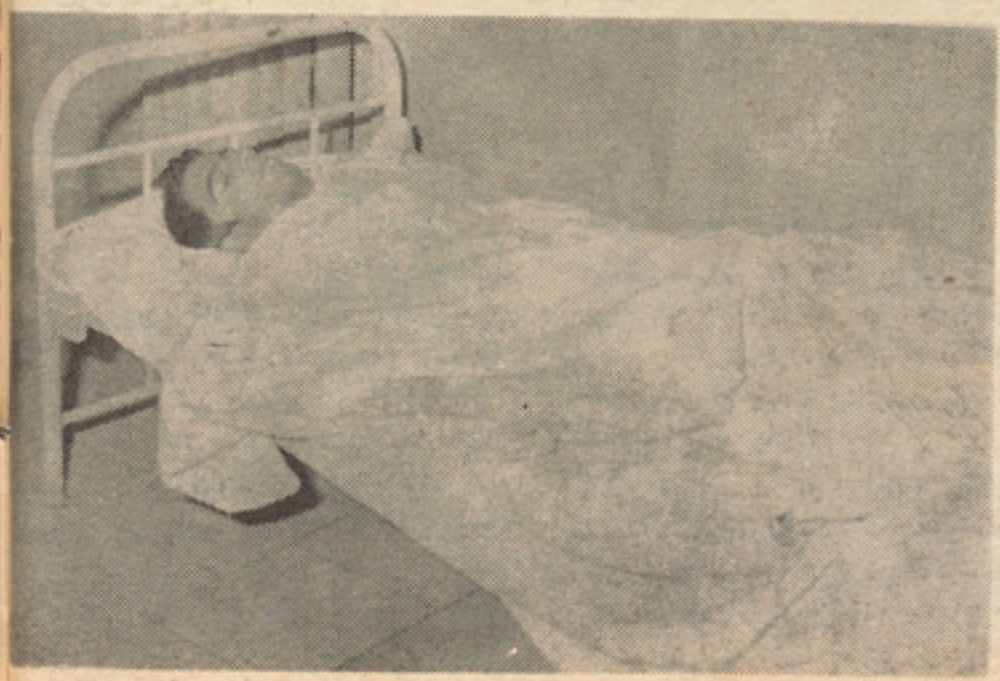

درین عکس یکی ازمریضان مسموم شده‌بداخل بستر درشفاخانه دیده می شود .

درین عکس عده یی از مسموم شدگان بداخل شفاخانه دیده می شود .

• تاکنون لابراتوار های ما نتوانسته اند نوعیت مواد مسموم کننده را تثبیت کنند .

• • •

• خانواده های مادر اوج واهمه و هراس از نتایج مواد سمی قرار دارند .

• • •

• زن میگریست ومیگفت :

نواسه گکم است بچیم، نواسه گکم ، پارسال پدرش کشته شد وپسان مادرش هم دق مرگ شد . زهرا تنهادختر شان بود که اکنون ...

• • •

انگار که غرور در دل شان خانه میکرد وانگار که با نفی همه موازین و معیار های انسانی ددمنشانه احساس شیطانی شان به ارضاءمیامد وباز در پی اجرای نقشه شوم دیگری میشدند تا گروهی دیگر از شاگردان معصوم را در دام اثرات سم های کشنده بکشند و خانواده هارا و مادران را وپدران را بیشتر در ترس وهراس نگه دارند .

وچنین بود که در جریان هفته گذشته آرامش از شهر ما رخت بر بسته بود وهیچ مادری نبود که از صبح تا چاشت چشم به درگاه منزل نداشته باشد که چه وقت جگر گوشه گانش خواهند آمد .

• • •

با عکاس مجله روانه مکتب سوریا میگردیم که سه روزپی درپی شاهد حادثه سازی حادثه آفرینان بوده است ، اما درب لیسه بسته است ومردی که گویا دروازه بان است با تاثر میگوید :

ـ این از خدا بی خبران باز شاگردان معصوم را مسموم ساختند .... مجالش نمیدهم وازاو میپرسم :

ـ چه وقت حادثه اتفاق افتاد و چند نفر مسموم شدند ؟

ـ واو که اشك به چشم دارد وچانه اش میلرزد ، جواب میدهد :

ـ یکساعت پیش ـ تعداد شان زیاد بود ـ خیلی زیاد ، آنها را به موتر ها انداختند وبه شفاخانه ها بردند ، بقیه شاگردان نیز رخصت شدند .

راهی شفاخانه علی آباد میگردیم و هنوز از پله های عمارت بالا نرفته ایم که جمعی ازمسموم شدگان دیگررابه بخش عاجل انتقال میدهند ، بخشی که اینك حتی یك بستر خالی هم ندارد ودر هر اتاق چند نفر روی تخت ها دراز کشیده اند .

یکی از نرس ها را که ظاهراً در همان لحظه بیکار مینماید کنار میکشم و میپرسم :

ـ در سه روزی که حوادث مسمومیت در مکاتب به وقوع می پیوندد . جمعاً چند نفر جهت تداوی به این شفاخانه آورده شده است واو جواب میدهد :

ـ تعداد شان زیاداست روز اول بیست و چهار نفر داشتیم ـ روز دوم چهل و سه نفر وچهل وچهار نفر هم امروز تا کنون به این شفاخانه انتقال یافته اند .

در کنار یکی از پسران مسموم شده که تازه به هوش آمده ووضع صحی بهتری دارد می نشینم ومیپرسم :

ـ نامت چیست ؟

ـ محمد فرید .

ـ در کدام مکتب درس می خوانی ؟

ـ متوسطه کارته سه .

ـ حادثه چطور اتفاق افتاد ؟

ـ ساعت اول درسی خلاص شده بود که یك نوع بوی خوشی به مشام رسید ـ احساس گیجی کردم وبعد از آن چیزی نفهمیدم تا چشم باز کردم وخودم را در شفاخانه یافتم .

ـ حالا چه تکلیفی داری ؟

ـ سرم به شدت درد میکند ، احساس دلبدی میکنم ـ وجودم بی رمق است و ضعف شدید دارم .

از دختر جوانی که در پهلوی تخت یکی از دختران ایستاده و با نگرانی چشم به بیمار دوخته است پرسش میکنم :

ـ شما بابیمار چه نسبتی دارید ؟

ـ خواهرم است .

ـ خواهرتان شاگرد کدام مکتب است ؟

ـ خیرخانه .

ـ شما چگونه خبر شدید که خواهر تان مسموم شده است ؟

ـ مادرم شدیداً بیتابی میکرد ، او هرروز از صبح تا چاشت که دو خواهرم از مکتب بر میگردند مانند دیوانه هامیشود ـ امروز نگران تر از هر روز دیگری بود زیرا شب خبر مسموم شدن تعدادی بیشتر از شاگردان مکاتب را از رادیو شنیده بود ـ او مرا به مکتب فرستاد تا ببینم که خیرت است خانه ـ وقتی به دروازه مکتب رسیدم خبر حادثه را شنیدم وبلا فاصله خودم را به شفاخانه رساندم

ـ حالا مادر تان کجاست ؟

ـ به خانه ، شاید حالا برادرم او را باخود بیاورد .

وبه این ترتیب با چند شاگرد دیگر هم حرف میزنم و چیز هایی از وابسته گانشان میپرسم ـ همه یك چیز را میگویند نفرت شان را از عاملان این حوادث اظهار میدارند واز نگرانی های خانواده ها حرف ها دارند .

صدای ضجه زنی در سالون بزرگ شفاخانه طنین می اندازد .

با شتاب خودم را به او میرسانم ، زنی پیر ودردمند است با موهای سفید و چهره استخوانی به آن میماند که تازه از بستر بیماری بر خاسته باشد ، او میگرید . باتمام وجودش میگرید ودر میان گریه نفرین میفرستد ونا سزا میگوید !

ـ خدا عذابتان بده ـ خدا گمتان کند ، خدا ذلیل تان بسازه ـ بیشرم ها ، خدا نترس ها!

ـ پیش میروم وعلت نا آرامی اش را میپرسم، جواب میدهد :

لطفاً ورق بزنید

یك گروپ از دختران که در اثر بخش گازسمی توسط دشمنان علم وفرهنگ در مکتب مربوط شان مسموم گردیده اند .

- نواسه گکم است ، نواسه گکم - به صنف سوم درس میخوانه ، پدرش پارسال کشته شد ومادرش هم دق مرگ شد بچیم‌دق مرگ ، زهرا تنها اولاد شان بود - یکساعت پیش بچه همسایه خبر آورد که ، چه نشستی بی‌بی زهرا که شاگردانی مکتب ستاره رامسموم ساختند - ده ای پیری نفامیدم چطور خوده به مکتب رساندم ووقتی شنیدم که او تاره اینجه آوردن تا علی آباد رسیدم پیسه پیشم نبود ، از دکاندار قرض گرفتم ....

- حال زهرا چطور است مادر جان ؟

- خراب بچیم -خراب است ، بیهوش شده نبض نداره ، وجودش گر می نداره رنگ به رخش نمانده ، دیگه چطور شده ، دیگه چطور شوه ، هو خدایا تو زهرای مره ازپیشم نگیر .

وباز گریه مجالش نمیدهد ، انگار که‌غم

هنگامیکه دوکتوران مسوولینگرای ، بحکم قدسیت مسلك ووجایب انسانی شان ، بیماران مسموم شده را معالجه میکنند .

ها وغصه هایش راه فرار جسته باشند وبا اشك از چشمان تنگ وبهم فشرده اش بیرون می‌ریزند - دو نفر نرس به او اطمینان میدهد که حال زهرا خوب است وزیر بغلش راگرفته اورا به گوشه یی می کشانند .

پیش از آنکه شفاخانه علی آباد را به‌قصد لیسه جمهوریت واز آنجا شفاخانه جمهوریت ترك گویم چند پرسش را به طرح میاورم با دکتور بریخ شف سرویس داخله ، پیرامون اعراض مسمومیت ها، تاثیرات وطرق تداوی‌آن ا زدکتور بریخ میپرسم :

- موادی که این روز ها موجب مسمومیت در مکاتب میگردد چیست ، شامل کدام گروه از زهریات میگردد ، ماده موثره آن کدام است وبچه طریق مورد استفاده قرار میگیرد ؟

وی میگوید :

- متاسفانه به این سوال شما نمیتوانم‌پاسخ مشخصی ارائه کنم ، چرا که تا کنون‌نوعیت زهری آن نسبت عدم وسایل لابراتواری در صحت عامه تثبیت نگردیده است اما اعراض که این مواد که به صورت عطریات میباشند وجود دارد ، پائین افتادن فشار ، سست شدن نبض ، رنگ پریدگی واحیاناً دلبدی و استفراغات میباشد .

- آنتی دوت «ضد زهر» این مواد سمی را شما در حالیکه نوعیت آنرا نمیدانید چگونه تعیین می کنید ؟

- ما آنتی دوت مشخصی نداریم و غالباً ادویه برای از میان بر داشتن اعراض موجود بیمار توصیه میشود .

- اعراض مسمومیت در بیماران مسموم شده چه مدت دوام میاورد ؟

- از یك تا چهار ساعت .

- اما برخی از وابسته گان بیماران ادعا

بقیه درصفحه ۴۳

جنایت دربرابر اطفال ونوجوانان ما ازفجایع بی نظیر دشمنان افغانستان است

راویان آثار وناقلان اخبار از قدیم الا یام حکایت دارند ، آنکه که یهودیان سرگردان در سر زمین مسلمانان ، بصفت مهاجراپناه هنده میشدند ، مسلمانان بنام انسان وبه‌پاس کرامت انسانی ، یهودیان را پناه میدادند ، وقتی در دیار اسلام جا گزین و قایم مقام میگردیدند ، خصومت وعداوت شان که درطول تاریخ نسبت به مسلمانان همهٔ جهان اسلام داشتند ودارند آهسته آهسته به جوش وخروش آمده ، در پی تسکین آتش خصومت درونی خویش میشدند .

یهودیان با بسیار مهارت و نیر نگ ، در بدل پول واز دست سوم ، ذریعه‌ی بد تراز

یهودیان بابسیارمهارت‌ونیرنگ ،اطفال‌رامی ربودند ، بخانه های مصئون خود میبردند و مطابق به رسومی که رفته رفته در اثر تکرار مکرر بشکل عنعنهٔ شان در آمده بود ،مجلسی ترتیب می دادند ، رو حانیون شان در صدر مجلس قرار می گرفتند ، اسم طفل مسلمان اسیر خویش را «بلاتشبهٔ» (محمد) می‌نهادند، دشنه‌های‌تیزو بران را هر یك از اهل مجلس پنهان میداشتندطفل گرسنه مسلمان‌رادر میان مجلس رها می‌نمودند ، ویکی از گوشه‌ی به طفل خوراکه نشان داده او را نزد خود طلب می کرد ، هرگاه طفل گرسنه به اشتیاق و عطش وتلاش برای گرفتن خوراکه می‌دوید یهود بجای خوراکه در شکم طفل خنجر را تماس میداد ، به همین منوال طفل برای‌گرفتن غذا ،نزد یهوددیگر رو میاوردو تلاش می‌کرد، هنوز دست طفل به غذا نارسیده خنجر می خورد در اثر همین خنجر خوردن ها و لذت بردن یهود یان ، طفل خون آلود به تدریج نان گفته جان میداد . این حکایت و افسانه راامپریالیزم‌امریکادرین‌عصرجامهٔ حقیقت‌پوشانید.

اسرائیلی ها به کمك و مساعدت بی حدو حصر امپریالیزم بین المللی در راس آن امریکا همه‌ی مردم فلسطین را بدست صهیو- نیزم محمدی کرد اسرائیل به نیروی امر یکا هزاران فلسطین را به فجیع تر ین و ضع تارو مار کرد و هنوز هم می کند .

سادات یهود صفت که اسم خود رامسلمان گذاشته و گاهی هم در کمال کذب و ریا مدافع مسلمانان کشور های اسلامی جلوه گر میشود ، انسان باین پر روئی خاین جهان عرب واسلام تعجب می کند .

در حالیکه ما بوضاحت ملاحظه می کنیم که بتاسی از دلالی های حکومت کارتر ، بگین وسادات دو قندیل سقف قصر سفید از بهترین ونزدیك ترین دوستان ویاران هم اند . کارتر در میانه هر سه دست بهم داده اند تااعراب را ببلعند بعداذبرافرا شته‌شدن بیرق اسرائیل در فضای مصر مسلمان ، به افتخار این دوستی خاینانه ودشمنی کم نظیر بااعراب و جهان اسلام و صلح و امن شرق میانه و منطقه یهودیان به اطمینان دوستان بلا فصل خویش، کارتر و سادات ، محل مقدس مسلمانان جهان «بیت المقدس» را پا یتخت اسرائیل اعلان کردند .

بلی :باید کارتر ازجهان اسلام دفاع کند، باید سادات خود را حامی مسلمانان اعلان کند ، اگر همین است مدافع و حامی جهان اسلام نفرین بر همچو مدافعین و حامیان .

امریکا سادات را حامی کشور های اسلامی قلمداد کرده‌است وسادات نیز، بگان خیز و جست می زند وبسیار دلش میخواهد در شرق میانه دایهٔ مهربانتر از مادر شناخته شود . بلی اگر همین دولت کارتر دشمن سر- سخت جهان اسلام به سیاست خویش بهمین منوال ادامه دهد گرگان ، پاسبانان رمه ها خواهند شد .

همه مردم جهان نگران اند که امریکا میخواهد یك قاتل چیره دست وبی نظیر مردم شریف ایران رضاشاه پهلوی را که دراین مرحله در آغوش سادات خاین جادانه به‌ایران دو باره بر گرداند ، این گرگ پیر که‌سادات دندانهایش را برای خوردن استخوانهای ایران تیز کرده ، بسیار تلاش دارد ، تا باز پیك خیز به ایران برسد و دشمنان خویش را ، یعنی همه ملت ایران را بدرد ولاشه اش را برای کارتر باندازد ، باز تا توان دارد خون بمکد و نفت بنوشد .

قصر سفید اعلان کرد که دشمنان انقلاب افغانستان را مسلح میسازد ، عجب سلاح نا جوانمردانه ، زهر پرا گنی در مکتب ها ی اطفال ، دختران و نو جوانان .

درین اواخر دشمنان جنایت پیشه افغانستان انقلابی با وصفیکه اطفال معصوم وبی گناه‌مارا در اطراف واکناف کشور مثل یهودیان از تیغ کشیده محمدی می کنند ، مکاتب شان را آتش می زند و استادان جوان را به قتل می رسانند وعفت وشرف زنان وناموس افغان را تاراج می نمایند ، در مرکز نیز شروع به مسموم کردن اطفال مکاتب ، دختران وپسران نموده اند .

این یهود صفتان عصر حاضر به عدایت فرنگی ها ، سادات خاین به جهان اسلام ، اسرائیل ودیگر یاران نا مسلمان شان ، حالا به شیوهٔ زهر پراگنی و مسمومیت ها اطفال مسلمان و معصوم افغان را محمدی می کنند .

در روی جهان ، حتی در جنگ های بین المللی در برابر اطفال معصوم رحم و عاطفه نسبی مراعات میشده است ، ولی دشمنان انقلاب ثورو خاینین وطن‌همواره حمله وتجاوز وقتل وغارت وزهر اندازی شان در برابر مردم معصوم ، بی گناه وبی دفاع افغانستان صورت می گیرد و نا توان ترین وبا کترین موجودات یعنی اطفال را که حیوانات درندهٔ وحشی‌کمتر بالای اطفال حمله می کنند حمله وراند وبه شیوهٔ بسیار نا جوانمردانه بیچاره های معصوم وبی گناه را مسموم میسازند . اما دشمنان داخلی و خارجی ما این حقیقت را باید مثل زهر کشنده فرو ببرند که انقلاب ثوربرگشت ناپذیر است ، ونمی شودجلو آنرا باین شیوه های که حکم خس و خاشاك را دارد بگیرند .

م. ما نی

شعرهای میهنی در آهنگ های احمد ظاهر

یك سا ل از مر گ زو درس احمد ظاهر می‌گذرد، اما هنوز نمی توان به نبود او خو کرد ، احمد ظا هر حضوری همیشگی در متن مو سیقی افغا نستا ن دارد . او با آ ن عمر کو تاه خود توا نست به او ج افتخار

احمد ظاهر به‌کار خود عشق‌ودلبستگی‌جنون‌آمیز داشت

و شهر تی بی نظیر دست یا بد و این همه شهرت ، آوازه و محبو بیت نمی توا ند به آسا نی به دست آید با ید نیرو یی ،جاذبه ای، استعداد ی با شد ، و همه‌ی این ویژ گی‌ها در احمد ظاهر بود ، او به کار خود عشق ودلبستگی جنو ن آمیز داشت ، کوشنده ،تلاشگرو جو یند ه بود ، مانند جویباری رو ند ه و خستگی نا پذ یر ، تحرك شور وتپندگی او به موسیقی عشق می ورزید ، ونه عشق ور زید نی کا ذبا نه ورسیده به هدف ها ی سطحی ، می‌خوا ست در زمینه ی‌هنر کا ری کند ، نقش پایی به یاد گار گذارد ، رمز پیروزی ، آواز ۀ شهرت ومحبوبیت احمد ظاهر در این است‌که در زمینه ی کار خود تلاشی را ستین ومجاهده ای‌صا دقا نه داشت . هر گز و هیچگا ه کفزدن هاو تا یید دیگرا ن او را وادارنکرد که‌به آنچه به‌دست آورد ه بسند ه کند و قانع شود. احمد ظاهر هر گز توقف نکرد ، به‌پیش تاخت و به افق هنرخویش فرا خناکی و گستر د گی بخشید .

البته تایید و تر دید دیگرا ن برا ی‌همیشه نمی توا ند معیا ر سنجشی در باره هنرویا هنر مند ی باشد ، گا هی بی ما یگا ن و آنهایی که‌به مفهو م را ستین کلمه هنر مند نیستند، مقلد وپیرو اند، بی‌استعداد وتکرار گراند، با زرنگی وتر دستی و جود خو یش را بر مردم و جا معه تحمیل می نما یند قیافه می گیرند و افاده می فرو شند که گو یا هنر مند (!) اند .گرو هی از سطحی اند یشا ن و آنها یی که ذ و قی سالم و دریافت منطقی از مسایل هنر ندارند برا ی‌آنان کف می زنند ، اما این دلیل برا ی‌هنر مند بود ن آنها نیست ،بر عکس این نظر نیز می توا ند صا دق باشد، بسیاری از هنر مندان که استعدادی ناب وسیما وصدایی پر طنین واوج گیر نده داشته‌اند ، در جا معه آن در خششی راکه باید نیا فته اند ، با تحقیر دیگرا ن روبرو آمده اند واستعداد ها نیرو های سا زنده وتواننده شان مجال بالندگی وشگوفا یی نیافته است این او ضاع و احوا ل در جوا مع پدید می آید که فر هنگی بیما ر دارد ، مرد م‌به‌سطحی از آگا هی فر هنگی نرسیده اند که‌درست، عاقلانه ودقیق قضاوت نمایند . داوری های‌شان خالی‌ازغرض ومرض نیست. منطقی نمی اند یشند ، سطح تو قع شا ن از مسا یل هنری پا یین است ،برا ی‌بی هنرا ن و دلقکا ن کف می زنند، برا ی کسا نی‌که فقط به درد مسخر گی وبزم آرایی می خورند ازپدیده ای به نام هنر که می تواند در روز گار ما حر به‌ای باشد برای جنگیدن با کاستی ونا راستی ها، زبونی هاونارواییها، دریافتی سنگواره‌ای دارند، این مقوله ی مقدس‌راتحریف ومسخ‌و مسخره می نما یند . هنر به دست این بی مایگان در منجلابی گند یده سقوط می کند. هد ف هنر و پیامی آ ن گم می شود . گروهی از منتقدان به این باورند که مو سیقی مانند هنر ها ی د یگر یعنی آ ن گو نه که شعر و قصه و نمایشنامه می تواند بر انگیزنده ،تحریك کننده باشد نمی تواند این وظیفه را انجا م د هد در پا سخ این به اصطلا ح منتقدان با ید گفت که مو سیقی می تو اند با در آمیختگی به شعر پیا می اجتما عی را باز تاب دهد . هد فی انسانی و مقدس را دنبال نماید .این نظر آ ن‌گروهی از منتقدان است که زیر بنای فکری آنان را مشتی مقولات خشك و قرار دادی و یران کرده است .ا صو لی و منطقی نمی‌اندیشند، با هنر بر خو ردی شتاب زده و غیر دقیق دارند . تا هنوز به آن تعر یف ها یی از هنر معتقد اند که دانشمند ان وا بسته به دنیای سر مایه وانحصارات ارائه د ا د ه اند ، نمی خواهند که گامی از آن دنیای کو چك و محدود به بیرو ن گذا رند .مسایل را خود تجر به وکشف نما یند به هما ن تعر یفات قانع هستند ، و هنوز و ظیفه ی هنر را آن می دانند که بزم شا هزاده ای را گر م‌نما ید گلخا نه ی فلانی را بیا را ید واین طرز دریا فتی بی بنیاد ، شتا بزد ه و احمقانه است در دوران ما تعر یف ها ، در یا فت ها و شناخت ها از مسا یل و مقو لات دگر گو ن گشته است .دگردانش است که فر مان می راند وانسا ن ا ست که دنیا ی خود را گستر ش می دهد از تنگنا ها و محدو دیت ها بیرو ن می آید. دیگر زبو ن نیست ، دگر گو ن گر است، تسلیم نمی شود ستیزه می نما ید . شکست نمی خورد ، مقاو مت می کند و مبارزه می نما ید ، پیش می رود . در زمان جا ر ی است . تو قف نمی کند و در سر انجا م پیروز می شود .

واز هنر گزیر نیست تا انسا ن بتوا ند جها ن را بشنا سد و دگر گو ن کند «این جنبه هنر یعنی زمینه ی دگر گون گر ی و جها ن شناختی آن همواره از طرف شبه رو شنفکران و به اصطلاح هنر مند ان و منتقدا ن بورژوازی نا دید ه انگا شته اند . هنر را به انحرا ف و ابتذ ل کشا نیده وتا سطح تفنن ، سر گرمی ، مسخر گی ولو دگی سقوطش داده اند و این خیا نتی

لطفا ور ق بزنید
صفحه ۱۳

است صریح به این پدیده که می‌توانند آیینه‌ی باشد از واقعیت‌ها و رویدادهای جامعه، باری در کشورهایی‌که‌به سطحی از نضج وبرومندی فرهنگی نرسیده‌اند. همیشه پی هنران قامت‌افراخته‌اند و گروهی برای آنان کف‌زده‌اند و علامه و نابغه واستادشان گفته‌اند واین‌زیانبار است. نباید هر تازه از راه رسیده‌ای را که الفبای از هنر نمی‌داند لقب استادی داد. استاد شدن مراحلی می‌خواهد. باید ضابطه‌ای ومعیاری‌وجود داشته باشد که کسی بتواند استاد شود. واز معنویت این نام استفاده‌نماید. در سطح جهانی بیش از چند آهنگ ساز واستاد موسیقی وجود ندارد. اما در کشور ما تا دلت بخواهد استاد وآهنگساز و علامه و نابغه وجوددارد (!) واین می‌رساند که ما معیاری‌ضابطه‌ای نداشته‌ایم در گذشته و قتی‌فدای کرسی نشین از فلان آوازه‌خوان‌متوسط وحتی پایین‌تر از آن خوشش آمده‌و شبی بزم او را گرم کرده فردا به‌آن خواننده‌ی‌متوسط و حتی کم‌تر ازمتوسط‌لقب استادی صادر نموده است و این تازه‌ای است که در مجموع به جو هرهنرضربه می‌زند. رکود وانجماد هنری وحتی ابتذال را به وجود می‌آورد.

بسیاری از آنهایی که سالها ازالقاب‌مبارك استادی شان در می‌گذرد هنوز به رمزو رازواشارات موسیقی آشنایی‌ندارند. شعرها را غلط می‌خوانند، دانش ندارند بی‌سواد اند. اگر درین زمینه‌تجدیدنظر شود، آنگاه می‌بینیم که آواز خوانان و نوازندگان ما تعارف شده است که به‌زیان آنها نیز تمام گردیده. آوازخوان و نوازنده وقتی استاد خطاب‌گشته‌خرسند و راضی گردیده، در همانجایی که بوده توقف کرده شاید اندکی‌مغرور و خود خواه هم شده استاد یعنی آنکه به مرحله‌ای از اجتهاد در مسلك وپیشه و رشته‌ی‌خود رسیده باشد کتابها تالیف کرده باشند، نظریاتی تازه‌داده باشند، خلق وابتکار کرده باشند.

زندگی آخر سرآید بندگی‌در کارنیست

بگذریم درین زمینه می‌توان به تفصیل نوشت‌واین وضع را دولت‌های ضد مردمی در گذشته به وجود آورده بودند که‌ویران‌گران بنیادهای فرهنگی بودند، آنگونه که‌در همه بخش‌های دیگر حیات‌خیانت می‌کردند. درین زمینه نیزخیانت‌هایی را مرتکب شده‌اند نگذاشته‌اند که‌فرهنگ ما ـ درخشندگی و شکوفایی بیابد‌استعدادهایی برومند ظهور کند که‌افتخاری را سزاوار باشند.دولت‌های ضد مردمی برای آنهایی که به‌خواست‌ها وامیال شان تن می‌دادند بزم آرایی و مسخرگی را پیشه می‌ساختندالقاب استادی تعارف می‌کردند و با این کار در زمینه‌ی هنر خیانت می‌کردندآنکه استاد می‌شد دیگر نیازی نمی‌دید که به پیش روی ادامه دهد و به اندوخته‌های خود بیافزاید. و چیزی تازه وتازه ارائه دهد. دولت‌های ضد مردمی برای‌استعدادهایی که می‌توانست پرورش یابد. فرصت نمی‌دادند. شاعر و نویسنده وآواز خوان ونوازنده و نقاش ومؤرخ یا بدخواست‌های آنان را باز تاب می‌دادند و گرنه جای شان زندان بود و سرنوشت شان تهدید و تبعید و کشتار‌اگر ما اکنون در فقر فرهنگی به سر می‌بریم گناه آن به دوش دولت‌های‌ضد مردمی ودست نشانده و مزدور در گذشته است.

واما احمد ظاهر که مرگی زودرس‌مشعل زندگی او را خاموش کرد و اگر زنده بود باآن تلاش وابتکاری که داشت‌می‌توانست آواز خوانی پیروز باشد.

یکی از ویژگی‌های او همان آوازخوب و تلاش و کار صادقانه و پیگیر او ست که می‌توانست ضامن پیروزی‌هاودرخشندگی‌های‌راستین او باشد. احمد ظاهر هنوز در راه بود نه اینکه‌به منزل رسیده باشد. به گفته‌ای از شمس تبریزی.

هر فسادی که در عالم افتاد ـ
ازین افتاد که :
که‌یکی یکی را منکر شد به تقلید
ویا مخلص شد به تقلید.

بسیاری از هواخواهان احمد ظاهرخواهان‌تقلید گران اند. نه‌اینکه ازهنر سررشته‌ای داشته باشند.

برای آنکه از دیگران عقب نمانند‌وشخصی متجدد شناخته شوند برای او کف زده اند و در کنسرت‌های او سروست شکسته اند.

باری در میهن ما متاسفانه حالتی‌چنین بر قرار بوده اگر از دختر و یا پسری جوان پرسیده می‌شد که‌بیلتون را خوش داری یا احمد ظاهر را او اگر درباطن هم بیلتون را می‌پسندید از سر ریاکاری و تقلید برای آنکه خود را متجدد نشان داده باشد‌می‌گفت احمد ظاهر استعدادی پر شور و آوازی خوب داشت بسیاری ازشعرهایی که‌انتخاب کرده است فاقد ارزش‌های شعری اند، وازآن‌جمله:

می‌خواند :باده‌ها خالی...

باده مضروف است و نه ظرف و این‌ظرف است که می‌تواند از چیزی خالی باشد یا پر نه مضروف.

او آوازه خوانی بی هدف است. پیامی‌ندارد. هنر او پشتوانه‌ای از اندیشه ندارد. در حالی که‌هنرمند نمی‌تواند‌دردوران ما موضع نداشته باشد. هدفی را دنبال نکند.. هنر امروز هدفمند است‌وهنرمند نیز نمی‌تواند به وقایع روزگار خود بی‌تفاوت باشد و لیلی لیلی جان‌بخواند. بهر حال احمد ظاهر چند آهنگ میهنی دارد که به گونه ناخودآگاه ویاآگاهانه ساخته است و نویسنده این سطور فقط همان هارا می‌پذیرد از جمله: به‌داغ نامرادی سوختم ای اشك تو فانی
به تنگ آمد دلم زین زندگی ای مرگ‌چو لانی

درین مکتب نمی‌دانم چه‌رمز مهملم‌یارب؟
که نی معنی شدم، نی نامه‌ای، نی‌زیب عنوانی!
ازین آزادی بهتر بود صدره به چشم‌من ـ
صدای شیون زنجیر و قید کنج‌زندانی
به عروضعی که گردون گشت، کام من‌نشدحاصل
مگر این شام غم را، مرگ سازدصبح رخشانی
زیك جو منت این ناکسان بردن‌بود بهتر
که‌ضم بشکافم به‌مشکل صخره سنگی رابه‌مژگانی
گناهم چیست، گردونم چرا آزرده می‌دارد؟
ازین کاسه گدا، دیگر چه جستم جز لب نانی؟

• • •

زندگی آخر سرآید بندگی در کار نیست
گرفشار دشمنان آیت‌کند، مسکین مشو
با حقارت گر ببازد بر سرت باران در
گرکه باوابستگی دارای این دنیا شوی
گربه شرط پای بوسی، سربماند در تنت
زندگی آزادی انسان و استقلال اوست

بندگی گرشرط باشد، زندگی درکارنیست
مردباش ای‌خسته‌دل‌شرمندگی‌درکارنیست
آسمان راگو: برو! بارندگی درکارنیست
دورش‌افگن، این‌چنین‌دارندگی‌درکارنیست
جان رد کن که‌سر افگندگی درکارنیست
بهر آزادی جدل کن! بندگی درکارنیست

• • •

ناله به دل شد گره راه نیستان کجاست
برگ نلرزد به شاخ، موج نلرزد بر آب
ناله شدم، غم شدم، من همه ماتم شدم
اشك به خونم کشید، آه به بادم سپرد
برق نگه‌خیره شد،شوق زدل‌رخت بست
در تف این بادیه سوخت سراپا تنم

خانه قفس شدبه من‌طرف بیابان کجاست
غنچه نخندد به باغ، باد بهاران کجاست
آن دل خرم چه شد آن لب خندان کجاست
عقل به‌بندم فگند رخنه‌ی زندان‌کجاست
خانه پر از دود شد مشعل رخشان کجاست
مزرعه ام آتش گرفت، نم‌نم باران‌کجاست

سنگر

د ویتنام په ادبیاتو کی د هوچی من ونډه

هو چی من چی دیوه اتل او لس منلی لار ښود ـ سیا ست پوه ـ تیو ر یسین او ستر انقلابی و یو متعهد او انسانی شاعر هم وچی دشعر په ژ به یی دو یتنام او هندوچین دښکلا ك او زیبښا ك ځپلو خلکو د لټو ن او ژغورون تودی او سړی ترانی وبللی .

دډیرو انقلابی آثارو دلیکلو تر څنګ یی دشعر ښکلی اثار هم، ښځ ته راوستل چی دیوه متعهد او انقلابی شاعر په توګه یی خپل ټول اتلان له خلکو او زیا ر ایستو نکو پرګنو څخه و ټاکل او دخپل ننګیا ل اولس دما تو او بریو ـ بیو زلیو او بد مر غیـــو ژړا او خندا ـ وپیژنو او ویاړنو بوللـــی یی ژوندی و سا تلی .

خپل ډیر شعرونه یی دښکیلاك ګرو د جیلونو دنورو تمبو او زړه بو ګنـو و نګو پنجرو تر شا و لیکل او دشعر په مر غلرو یی د ویتنا می ځلانده ادبیاتـو امیل ښکلی کړ او دا امیل یی دربـړ ګال انسان دغاړو ها ر کړ .

د ۱۹٤۱ کا ل په ژو ئیه کی دښکیلا و ګرو پلا س په چین کی بند ی شو او د مړینی اوازی خپری شوی او ملګر و یـی دهغه دمړ ینی دو یر نی غو نډ ی جو ړی کړی چی څو میا شتی ورو سته د هغه یو لیك ملګرو ته ور سید چی په کی یـــی لیکلی و :(وریځی غرونه پټوی .

غرونه له ور یځو سره غاړ وزی .
یوازی ځم او زړه می توپونه وهی.
سهیل هسك لټوم
او دملګرو په اندیښنه کی یم .)

دهمد غه لیك په رسید لو چی دشعر پـــه زبه لیکل شوی وځرګنده شوه چی ژوندی دی او ښکیلا ك ګرو دهغه دهیواد پا ل او انقلابی ملګرو دنه ایلید و نکی مغزی دټیټو لـــو او انقلابی رو حیی دوژلو لپاره درو اغجنی پرو پا ګنډی کړی وی او دهغه دژوند دخبرپه را رسیدو سره یی ملګرو جشنونه او اتڼونه وکړل .

هغه چی دژوندی پائید لو لپاره ا وسپنږ او نه ما تیدو نکی تکل او هو ډدر لود کله له (نا نینګ) نه (تزین تزی) ته او کلـــه هم (ګوا ی لین) څخه د (لیا ئو چا ئو) سړ یخورو زندانونو ته زنځیر تړ لی ولیږ- یدو ل شو او په همدغو جیلو نو کی یی په چینی ژبه شعرو نه وویل چی شمیر ی سلو نه رسیږی او د (زندان یاد) په نا مه خپاره شول .

دو یتنامی کره کتونکو دکره کتنی له مخی دهو چی من شعر چی ډیره برخه یی اخلاقی اوله طنزه ډ که ده په کی ښکلا او ظرا فت لیدل کیږی چی د کلیوا لی شو خد لی اود انسا نی زړه سواند ی ښه انځورونه یی کړ یده اوپه ویتنام کی دسوسیالیزم د جوړیدو ژباړونکی هم ګڼل کیدای شی .

شا عر یولوی اوتکړه هنر مند دی چـــی لوړ انسان او دځپاند سمندر زړه لـرو نکی دی او دانسا نی ډیرو او چتو ارما نو نو په هیله ټو پو نه وهی .

لاند ینی مصر ع دهغه داخلاقی رو حیی استا زی دی چی لیکلی یی دی :

(ستا ځان په زندا ن کی د ی ـ نـــه ساه)

او دشعر له لاند ینی کړی څخه څرګند- یږی چی خپلو اشعا رو ته لږ اهمیت ورکوی:

(قیا فه جو ړوم ـ حا ل داچی دژ غو رون لپاره ستر ګی په لاریم)

همدا شا ن له بذله ویلو څخه تر اخلاقی غو ږ ین پوری وړاندی ځی :

(دږدنودانی دبغری دتیږی تر ګوزارونو لاندی ریږ ګا للو .

خو کله چی دا تیر یږی ددانو سپینوالی ستا یم .

په دغه پیړ ی کی چی موږ ژونـــــد کوو

انسان همدا شا ن دی .
ددی لپاره چی انسا نشوو
باید د بد مر غیو ګو زارو نه و زغمو)

یا دا چی بند یا ن په حشرا تو اوچټلیوکی ګور ی ـ لیکی :

(هغوی له پټو ستر ګو سره سره سپیڅلی څیری لری .

ویښتیا ـ هغوی په ښو او بدو و یښی.
ښه اوبد ـ د بشر په طبیعـــت کـــی نشته

بلکه له روز لو څخه ز یږ ید ل دی)

دهو چی من دشعر ژباړو نکی (فا ن نهوا ن) لیکی :

دا کلمی هغه مثا لو نه دی چی په ښونځی کی دو یتنا می کو چنیا لو غوږو نو تـــه رسیږی :

(انسان دز یږ یدوپه په وخت کی نیـــك دی)

دلته ښه لیدل کیږی چی شا عرو پـــه زندان کی درو سو لار پر یږ دی او دمارکس لارغوره کوی ـ خوکله کله شوراوفریادورڅخه پورته کیږی لکه :

(دزندان
څلور نا انسانی میا شتو
له لس کلو نو ژوند نه
زما ځان ډیرو کړ اوه) .

یا:

(سورګل غو ړیږی
سور ګل مړاوی کیږی
بی له دی چی و پو هیږی
چی سور ګل څه کوی .
کافی او بس دی
چی دسره ګل وزم زندا ن را شی
چی دبند یا نو په زړه کی
دنړی ټو لی نا خوا لی
تر آسما ن پوری نا ری سوری ورسوی)

تر دی ورو سته خیا ل پر دازی په فریاد خوا هی بد لیږی لکه :

(زموږ به زما نه کی با ید بیتو نه پولاد وګڼل شی .

او شا عرا ن هم با ید د مبا رزی په لاره چاره و پو هیږی)

همدا شا ن لو مړی غمجنو و نکی شعرونه او ورو سته تو ند او تو ند لیکی :

(ګهیځ چی لمر ددیوا ل له شا څخه را جګیږی .

دزندان و ر ټکوی .
خو ورټر لی پا تی کیږ ی.
شپه له خپل ټو لی ژور تیا سره پـــه زندان کی پا تی کیږی
ددی لپاره چی په زنځیر تړ لی پا تـــی کیږم .
باید یو له بل سره مبارزه و کړو
ځکه چی د په زنځیر تړل شوولپاره دویده کیدلو ځای نشته
او هغوی چی په زنځیر کی ښکیل نـــه دی
نه پو هیږی چی چیری و ید ه شی .
دولت ما ته ور یجی را کوی ـ زه دهغه په ما ڼیو کی ځای لر م
سا تو نکی یی پیره بد لوی
چی زما دشاترا نو (رکا بوالو) ونډه تر سره کړی .
رښتیا ده چی در نا و ښت له پو لوتیر شوی دی)

دشا عر په شعرونو کی غرور او خوندور توب (لطافت) دواړه لید ل کیږی چـــی آسیایی حسا سیت او فرا نسوی رما نتیزم یو له بل سره یو ځای شوی او یو ه هډوانه یی جو ړه کړیده چی دهو چی من دځانګړی سرنوشت ، زده کړی اوشخصیت څرګندوی دی .

دشعر بنه یی ښا یسته او د محتو ی له کبله بډایه ـ انسانی او ډیره ژوره ده چی دژوندی ریا لیزم په لاره روان شو ید ه.

دهوچی من شاعری دهغو رندواو کټوپر- پو چو اد عا ګانو پا ند ی د بطلان کر ښه راکاږی چی وا یی :(شا عر هیڅکله سیاستوال کیدای نه شی) .

داخبره چی دځینو ادعا وا لو له ګیډ ی را و تلی او وا قعی پا یه نه لری دژوندانه درښتیا نی بهیر په وړاندی یی باور لـــه لاسه ور کړی ځکه چی مو ږ داسی ډیـــر شاعران پیژنـو چی د سیاست په ډګرکـی دلوی لاس لرلو تر څنګ دشعر اوادبیاتو په نړی کی یی هم پرا خه و نډه لر لی ده.

خو داهم با ید هیر نه کړو چی د پورتنیو شاعرانو او ادبیاتو سر بیره ډیرو خیـــال پرست شا عر انو هم دپو چو خیا لو نو او هوسونو په نا سمو انځورونو اپلتی او تـــی بو تی و یلی دی چی د ژوندانه په درد نه خوری .

دلنډ داستا ن مینه وا لو نه !

دوالری برو سو ف لیکنه

مرمرینه مجسمه

دم. رو حانی رؤیا ژباړه

نشپی گرزیدنی په پلمه محاکمه شو او په یوکال بندیی‌محکوم کړ. په محاکمه کی ددی زاړه سړی دژوند او پیښو د څرنگوا لی تر سختی اغیزی لاند ی را غلم، اجا ز ه‌می وا خیستنه چی د تورن سره په جیل کی خبری و کړم .

لو مړی یی نه خو ښتل چی له ما سره خبری و کړی ، خو ورو سته یی دخپل ژوند کیسه را ته و کړه .

و یی ویل : ستا سو گنا ه نده ، ما ډیری ښی شپی ور څخه نیری کړی دی ، هیڅو خت په مر ستو نو نو کی نه یم ویده شوی ، تحصیلات می ښه وو . زه یو مهند س یم . په خوا نی کی می نو نه پیسی نه درلودی خو ډیر ښه خو شا له ژوند می در لود : هره شپه دنخا وو(پا رټی) او یا میلمستیا ته تلم او مست کور ته را ستو نید م . هغه و خت می ښه را په یاددی آن ډیری و پو کی پیښی یی . سره لد ی، په یاد د ښتو نو کی می یو در زشته دی ، چی زما پا تی بی بیی ژوند ـ یعنی تو ل هغه څه چی ته نینا پوری اړه لری ـ یی ډک کړی دی .

گرا نه ښا غلیه ، هغه یی (نینا) بلله ډاډه یم چی نو م یی (نینا) ؤمیره یی په اور گا ډی کی کا ر کاوه .

ډیر یی وزلی وو . خو ښځی کو ښښ کاوه چی د کو ر په چارو کی پا کی ته‌پام ونیسی . پخپله یی پخلی کاوه او لاسو نو یی تل په پام پام کار کاوه . له غریبانه جا مو سره ډیره ښکلی ښکا ریده او هره ورځ یی دخپل میړه په څنگ کی په خیا ل او سو چ تیریده ، او ما هم کله چی هغه لیدله ، په یوه بل حالت چی هغسی نه و م او و ښتم .

او لکه څوك چی په اور ښت لو ند شوی وی ، لړ زید م او ټول ژوند می له یا د ه الو ت .

نه پو هیږم خدا ی په دهغی گنا وی ـ چی زه ور با ند ی گرا ن و م ـ وبښی !...

چار جا ببر یی هر هر څه چی وو غمجن او قهرجن ورته ښکاریدل . نو باید په ما مینه شو ی وا ی . هر څه ته وی ، زه څوان وم ، ښکلی څوان ، سره له ډیرو شعرو نو سره چی له یاد ه کړ ی می وو . ښه می را په یاد دی چی څر تگه می خو شا له او خو ښی وه . ما ته یی مو سکا کو له . او ه ، او س‌هم مو سکا کو ی...د هغی مو سکا می ښه را په یاد ده ... وروسته له هغه په مو ږ یوی آرا مه گو ښی ته تلل خپل سر په یی را ټیټ کړ او و یل به یی «پوهیږم چی تشم کولای د تل لپاره نیکمرغه واوسم . مهمه نده . زه خپل ژوند ته دوام ورکوم .» او دهغی دا ټولی کلمی زما په یاد دی . خو ورو سته له هغه څه پیښه وشوه . آیاهغه پیښی چی ما (دنینا)سره درلودی رښتیا وی او کنه ؟ دا هم تراوسه را ته څر گند ی ند ی .

په رښتیا چی هغه زه وم چی را ته لیری می‌کړه او ناکا ر راته ډیر طبیعی ښکاریده ټولو ملگرو می ناکا ر کاوه . له ښځوسره به‌یی مینه‌کوله او وروسته له څه مودی‌څخه به تری لیری شو ل .ما هم لکه ندرو نو ندی وکړل او هیڅکله می فکرو نه کړ چی‌ښه کارنه کو چی له خانه یی لیری کوم .

رو ښا نه را تلو نکی می په مخکی درلوده او نه می شوا ی کو لای چی ځان په یو ه رو یا یی مینه کی ډوب کړم.ددی‌سو چ ایسته کول در دونکی و ، ډیر دردونکی ، خو په پا ی کی پر خپل هو س با ند ی بر یالی شوم اوهغه می راته لیری کړه .

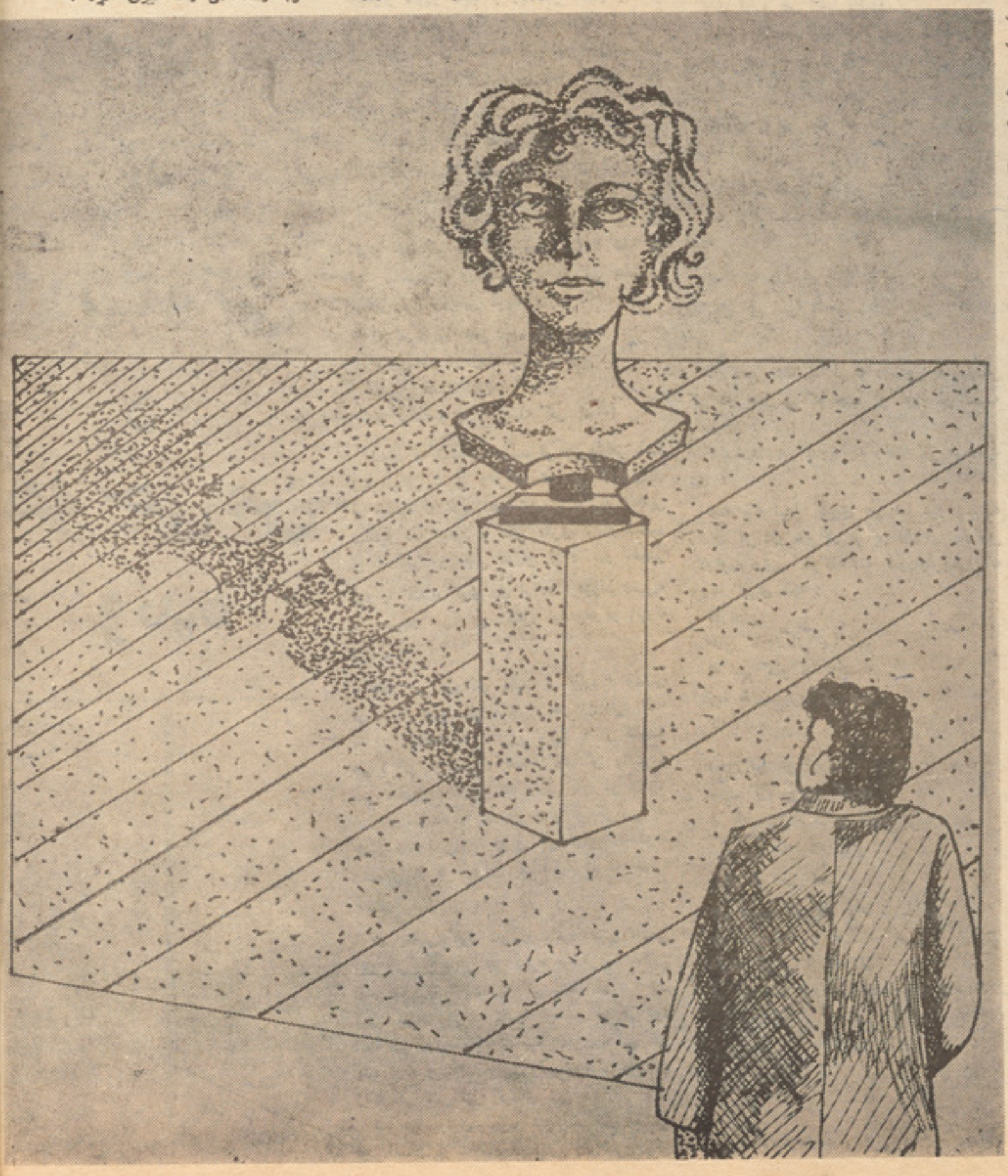

خه موده و رو سته ،(لینا) دخپل میره سره جنو ب ته سفر و کړ او همغلته یی دتل لپاره له ژوند ه ستر گی ښی کړ ی، هو کی ! هغه میره شو ه . خو هغه خا طری چی مادلینا خخه درلودی هومره دردونکی وی چی نه می شوا ی کو لای دهغی نـــه هکله آ ن کو چنی خبر هم و اور م .کوښښ می کاوه چی دهغی په هکله هیڅ و نـــه پو هیږم او هیڅکله د هغی په هکله سو چ ونه کړم . دهغی عکس می له خا له سره سا تلی ؤ خو لیکو نه می یی بیر ته ورو- سپا رل . مو ږ داسی آشنا یا ن نه درلودل چی دوا پو پیژند لی وا ی، او له همد ی کبله ورو ورو د (لینا)خیره می له ذهن خخه ونوغل شوه ، پو هیږ ی ؟ ما ورو ورونینـــا هیره کـړه هوبیخـی می له یاده وایستلـــه خیره یی ، نو م یی ، او لنډه دا چی ټوله مینه یی ، تا به ویل چی داسی مو جو د هیڅکله زما په ژوند کی لاره نه در لو ده آه ، داسی یوه قوی سپری ته لکه زه ، د شرم ځای دی چی ټول شیا ن همدا سی هیر کړی !

کلونه کلونه پر له پسی تیر شول ، نه غواړم ووایم چی خرنگـه می خپل ژوندسمبال کړ . پر ته له (لینا) خخه می یوا ز ی مادیاتو او پیسو ته هڅـه وه ، نـــژ د ی یو ځلی پر یا لی هم شو م ، کو لای می شوای چی زر رو بله و لګو م او هم بهر هیواد ته و لاړشم . واده می و کړ او داولادونو خښتن شوم . خو ورو سته ټول شیا ن مسخ په زیا ن و لاړل . په هر کا ر په می چی پر یږد و کړ له ما تی سره به مخا مـــخ شوم ښځه می میره شوه . او لا دونه می هم رانه د غاړی کړ ی شول . نو څه می با ید کړ ی وا ی ، هغو ی می خپلی کورنی نه و لیږ دو ل او اوس دخدا ی خخه غوا ړم چی ما و بښی . آخ . آن او س هم نه پو هیږ م چی په هغه وړو او معصو موماشو- ما نو به څه را غلی وی ، میره دی او که ژوندی ؟

او ورو سته می مشرو ب ته مخ کړ ..یوه قمار خا نه می پرا نیستله ، خو هغه هم له ماتی سره مخامخ شوه اوپاتی پیسی اوتوان می چی درلودپه همدی کارکی پوپناه شو.کوښښ می وکړ دقمار له لاری خپل ژوند ته سمبالښت ورکړم خو دو مره و یلی شم چی دا یو چانس ؤ چی جیل ته ونه لویدم . هو ، او پر ته له هیڅ دلیله ټول ملګری می راته دښمن شول او همدا وخت می دماتی او لویدنی پیل ؤ .

ورو ورو می له داسی ځایه سر پورته کړ چی همدا اوس یی وینی . که رښتیا را خخه وغواړی له خپلی ټولنی خخه دغی کندی نه را ولویدم . څه کار می کړی شوای چی پیدا کړی می وای ؟ کـــلونه مخکی لدی چی په شرابو واوړم ، میاشتی میاشتی می په کارخانه کی کار وکړ ، خو ورووسته می کله چی مشروب

نه پناه را وړه ټولی دروازی می په مخ وتړلی شوی ... ټول را خخه تښتیدل او ما له ټولو نه

کرکه در لوده او تل په دی سوچ وم چی کاش یو ځل می سر نوشت واوړی او یو ځل بیا شتونه ورسیږم . دمثال په توګه . ته می درلوده چی یو خیالی میراث می په نصیب شی او له بد مرغی خخه وژغورل شم .

په هرحال، یوه ورځ چی له ډیری یخنی اولوړی خخـه ر یـږ د ید لم ، پر ته له دینه چـی قصد می کړی وی او وړو هیږم چی خه پیښه کیږی ، دیوه کور حویلی ته ننوتلم . ناخا ـ په آشپز چیغی کړی .«اوه ، هو فکر نه کوم چی ته قتل جوړونکی وی » خو ما وویل «ولی نه ، زه قتل جوړونکی یم» دوی غوښتل چی دلیکلو د میز قتل جوړ کړی او همدا ؤ چی یوی مجللی او سمبال شـــوی کـوټی ته یی بوتلم ، چی هلته یو زیات شمیر عکسونه او دلوړی بیی شیان اینښودل شوی وو . په کار می پیل وکړ ، هغه څه یی چی غوښتل ومی کړل او دکور ښځی یو روبل را ته راکړ . پیسی می واخستلی او په همدی وخت کی مـی ناخا ه یوه کوچنی سپنه ډمر مرو مجسمه تر سترګو شوه . نا خاپه می حالت تغییر وکړ. نه پوهیږم ولی ؟ مجسمی نه ځیر شوی وم او نمی شوای کولای باور وکړم چی . پخپله هغه وه ... (لینا)!

ګرانه ښاغلیه ، باور وکړه چی مانینا بیخی هیره کړی وه او په هغه دم کی دلومړی ځل لپاره وړو هیدم چی هو ، وپوهیدم چی هغه می نه ده هیره کړی . نا خاپه می دهغی خیره په سترګو کی وخرخیده او یوه دنیا سوچونه چی زما په روح کی خښ وو ، لکه یو لـــوی سیندراویښ او یو ځل بیا ژوندی شول .... مجسمی ته می وکتل او په داسی حال کی چی لرزیدم ومی ویل ، محترمی اجازه را کوی چی یوه پوښتنه وکړم چی دا مجسمه په چا پوری اړه لری ؟ اوهغی وویل : اوه ، داوړی بیی شی ده ، پنځه سوه کاله مخکی جوړه شوی . په پنخلسمه پیړی کی » او دهغی د

پاتی په ۴۳ مخ کی

از کجا باید شروع کرد؟

ـالف : میهن فدا

در مقابل تا ریخ انسانها از هما ن او ل وظیفه ی دو گانه ی شنا خت طبیعت و شنا خت جامعهٔ و هد ف یگا نه یعنی این شنا خت ها ی عینی را بحیث تهدا ب خوـ شبخت ساختن و بهرور ساختن انسان وجیره شد ن بر قانو ن ها ی جا معه‌وطبیعت قرار داشته است با ید دانست که عملی‌کردن این و ظایف و دستر سی به آن هد ف‌والا، تاریخ طویل و پر از خم و پیچ و بغر نجی دارد .

شنا خت طبیعت و دستر سی به آ ما ل مربو ط به این ساحه پیو سته خیلی کند می شود و سبب آن هما نا مو جو د یت تضاد ها ی طبقا تی ، ملی ، نژادی و فکری دردرو ن‌خود جوامع بشری‌است .

تاریخ پر عظمت و حماسی کشو ر خود و مردم خود را و رق می زنیم ، مردم غیور و آزادیخواه افغانستان چنان جای پا ها ئی از خود بجا گذاشته اند که می توا نـد بسهم خود برغنای تاریخ مبارزات بشر یت بیفزاید ، درین عرصه سر بازی ها و مبارزات ضد استعمار ، ضد استبداد ضد ظلـم ، ضـد سیطر ه ی اجنبی و ... اول‌سهم جوانان چشمگیر است .

عرصه مبارزه بر ضدسیاهی هاوبیداد گـری ها اعم از طبقا تی و ملی و نژادی و غیره در کشور ما تو سط جوانا ن رز منده (البته تحت اداره و رهبری بزرگا ن مد بر ،زعمای ملی هو شیا ر در گذ شته ها و رهبرا ن آگاه و متبحر کنو نـی) پراز نشیب و فراز ها ، گر می و سر دی ها وبغر نجی ها بوده وهست بر رسی و سر هم بندی تجارب موبو ط به زما نه ها ی مختلف امر یست ضروری و حیاتی و آمو زنده ، منتها با یـد دا نست که از کجا با ید این کا ر را آغاز نما ئیم ، زیرا تا ریخ این مبا رزا ت خیلی طو لانی و رنگا رنگ است .

در طو ل تا ریخ افغانستا ن این جوا نان کشور ما بود ند که در راه و طن و آزادی سـر با ز ی نموده اند و خبره تـر ین مستعد ترین شان بعد ها پس از پختگی لازم رهبری اخلاف جوا ن خود را درین را ه‌بعهده گر فته اند . برایی اینکه جوا نان امروز ما بخصو ص جوانان انقلابی و مبارز ما از تاریخ رنگین و حما سه آفر ین اسلاف‌یعنی مبا رزات جوا نا ن ما در طو ل تا ریخ‌گذشته کشور بیا موزند . بیا موزند که :

جوانا ن ما با یمردانه در برابر هر نوع تجاوز بر میهن مقدس‌وسربلندشان تا پا ی جان مقا ومت و مبارزه کرد ه اند و لی‌در گذشته ها نتا ئج آن همه جا نفشا نی ها و مقاومت را مشت محدود و نا چیز ی ازمفت خوا را ن، سلا طین و طبقا ت حا کم به نفع خود استعما ل می کردند . بهترین نمایاـ نگر این وا قعیت هما نا مبارزات پر شورمردم ما در مقا بل استعمار بر یتا نیا طی سـه جنگ تا ریخی می با شد که مرد م کشور ما انگر یز را از و طن شا ن می راندند ولی این اژدها ی چند سر از دروازه ی دیگر (در و جود شا ها ن دست نشا ند ه) و یا نسبت ضعف و ساز شکاری طبقات حاکمه‌ی مرتجع با ر دیگر مستقیما خود ش بکشور ما هجو م میا ورد ووطن پر ستا ن را بخاك وخو ن می نشا ند .

بر رسی سرا سر تاریخ پر شکو ه‌کشور ما درین مختصر گنجا یش ندارد و نمیدا نیم از کجا شروع کنیم .

چنانچه این سوا ل را ببرك کارمل منشی عمومی‌کمیته مر کزی حزب دمو کرا تیـك خلق افغانستان رئیس شورا ی انقلا بـی و صد را عظم جمهوری دمو کرا تیك افغانستان در یك گرد هم آئی شکو همند طی بیا نیه پر شور و پر محتوا ی انقلابی روز هشتم جوزا خطاب به فعا لین و کا در ها ی کمیته ها ی شهر وو لایت کا بل و ساز ما ن دموکراتیك جوانان افغانستان دایر شده بود به ایـن الفا ظ طرح کردند :

«از کجا با ید شروع کرد ؟ از تا ریخ حزب پر افتخار دمو کراتیك خلق افغا نستان؟

از مبارزات مردانه و با شها مت جوانا ن افغا نستا ن در مسیر تا ریخ نهضت انقلابی خلق ها ی افغانستا ن ؟

از رنج ها ی عظیم و بیکران مـردم زحمتکش افغانستان ؟ از مصا یب ، ظلم ها وستمگر یها ی طبقا ت حا کم ستمگـر واستثمار گر افغانستان ؟ از کجا ؟ ازتجاوزات اشغا لگرا نه و استعما ر کهن بر یتا نیا ؟ از امپر یا لیزم خو ن آشام بریتا نیا ؟ از حکو مت ها ی جبارو مستبد افغانستان ؟

از سلا طین خونخوار و ستمگر افغانستان؟ از کجا ؟ از دردها ، آلام و شکنجه هـا ی طاقت فر سا ی مردم افغانستا ن از سلطه‌ی ترور واختناق حفیظ الله امین ؟ از شهدای ما ؟ از قهرمانان ....؟»

گفته ها ی پر مفهو م و پر محتوا ی بالا بمثابه آئینه ایکه مقطع های تاریخ قهرمانی مردمان‌سر زمین ما را و منجمله جوا نا ن ما را و هم چنا ن در نده خو ئی و سفا کی وبیر حمی‌دشمنان مردم مارا دشمنا ن جوانان مارا می نمایاند میباشد .

ولی ما درین نو شته از بحر بیکرا ن و پر خروش تا ریخ کشور تنها به بر رسی مبا رزات جوانان و مخصو صا در طی پنجاه سا ل اخیر بعد از استقلال افغانستا ن و بویژه طی پانزده سا ل اخیر بـر رسـی می نما ئیم .

آوانیکه به سیطرهٔ جهنمی امیر حبیب‌الله در افغانستا ن خا تمه داده شد و نهضت امانی به پا یمردی و سر با زی جوا نا ن وطن پر ست و زعمای ملـی قوام گـرفت ومردم ما آماده شدند تا با زور سر نیزه استقلال فروخته شده افغانستان توسط سلاطین دست نشا نـد ه را دو باره حاصل کنند .

قبل از آنکه مردم افغانستان جنگ‌استقلال را براه بیندازند (در دورهٔ سلطنت امیـر حبیب الله) جوا نان‌ما به تشکیل دسته‌های مبارزو پیکا ر جو علیه سلطنت مستبده وجیره خوار استعما ر پرداختند ، چنا نچه نهضتی که از طر ف متعلمین و معلمین و منسو بین لیسه حبیبیه (اولین لیسه‌ی مدرن در کشور) بنـام « جمعیت سری ملی » متشکل از روـ شنفکران آن زما ن تشکیل شده بودبهترین نما یا نگر روح پیکا ر جویا نه جوا نا ن ما در گذ شته ها ست با و جود آنکه جاـ سوسان در بار امیـررااز فعالیـت‌های «حزب سری ملی » را پور می دادنـد وو ی این جوا نان قهر مان را مورد عتاب و حبس ومرگ قرار می‌داد ، نهضت پیوستـه اوج می گر فت بهر صورت آوا نیکه امیر حبیبـ الله ازبین رفت و غازی امان الله زمام امور رابد ست گر فت همه زعما و جوا نا ن‌وطن پر ست به این صدا ی او (که صدا ی ملت افغا نستا ن بود) یعنی جنگ با دشمن استعمارگر و امپر یا لیست ، لبیگ گفتند وسر در راه وطن گذاشتند با ید دا نست که در همه جنگها ی مردم افغانستان ومنجمله جنگ استقلال (۱۹۱۹ ع) دولت وحکمروایان با قشو ن منظم نجنگیده اند (تنها بعد از جلو س امان الله خا ن تعداد نا چیزی از افسرا ن و سپا هیا ن دو لتی در جنگ اشتراك کردند و سایر جنگجو یـا ن را خود مردم داوطلب که هم اعاشه‌وهم اسلحه‌ی خود را خود شا ن تهیه می کرد ند تشکیل می‌داد) واین مردم سلحشور وآزاد یخـواه افغانستان بودند که بمجرد سوال آزادی و دفا ع از و طن سرو جا ن پر کف به میدان می شتا فتند و خو ن گر می ها ی جوانان وطن پر ست زیب تا ریخ این دو ره هاست.

ببرك‌کارمل منشی عمومی کمیته مر کزی حزب دمو کرا تیك خلق افغانستا ن رئیس شورای انقلابی و صدراعظم در بیا نیه ی شان خطا ب‌به جوانا ن فرمودند :

«آیا جوا نا ن مو جود ما می دانند کـه جوانا ن قهر ما ن ما طی قر ن ۱۹ در سنگر ها ی گر م‌پیکارجا نبازانه دو ش بدو ش برادران و پد را ن خود چگونه علیه‌اشغال گران استعمار گران جنگیده اند ؟ آیـا نسل جوا ن ما آگا هی دارند که چطور در و قت استبداد امیر عبد الر حمن بخصو ص با صطلاح تا ریخ‌سیا سی ما ، مشرو طیت اول در زما ن امیر حبیب الله جوا نا ن ما از خود قهر ما نی ها ی عظیم و پر افتخار نشا ن دادند چطور شجا ع و دلیر به‌پیشگاه مرگ شتا فتند تا علیه ظلم و استبداد رذیلانهٔ سلاطین وقت وظایف وطن پرستانـه خود را انجا م دهند ؟ ...»

آری جوا ن این و طن انوا ع شکنجه‌ها وظلم ها ی طر از قرو ن و سطی را در دو قرن اخیر در کشور شا ن و در راه آزادی کشور شا ن متحمل شد ه اند . بیادبیاوریم آن رزمندگا نیرا که در سیا ه چا ه ها ی کا بل و هرا ت و غیره شهر ها با ز هـم صدا ی اعترا ض شا ن علیه ظلم واستبداد واستعمار بلند بود ما با ابراز و اتحـاف درود وتکریم بی‌پایان به جوانان قهر ما ن آن دورهٔ ، جو ا نا ن امـــــر و ز خود را آگاه می سا ز یم کـه در آ ن دوره ها جوا نا ن ما شکنجه ها یی راتحمل می شد ند که کا ملا از انسا ن و انسا نیت بدور بود . کند ه کرد ن ، و لچك ،غر ب وغراب زولانه، قین ، وفـا فه، تیـل دا غ قطع اعضا ، بیدار خوا بی دادن ،کورکرد ن برچه پك ، چاند ما ری ، غر غر ه ، زبـح کردن ، سنگ سار به توپ بستن ، تو سط در خت پا ره کردن ، به پشت حیـوان تشنه بستن و به حیوا ن آب دادن تا دو پا رچه شد ن و غیره وغیره همه وهمه گو شه هایی از ظلم و استبداد ی است که امیر عبدالرحمن این و طن فرو ش و سفا ك نا مدار تا ریخ بر و طن پر ستا ن روا می داشت.

ببرك کارمل درمورد مبارزات دوره امـانی فر مو دند :

«آیا نوجوانان‌ماطلاعاتی‌ازجوانان دوره‌ی‌امانی دارند ؟ آیا خبر دارند که نو جوا نا ن مـا چطور با شها مت و با قبول از خود گذ ری و جا نبا زی به مبارزه قهر ما نا نه بپا

خا ستند تا و طن را از چنگا ل دود ما ن جنا یتکا ر نا دری واز یك رژیم سلطنتی مستبد وا بسته به استعما ر وامپر یا لیزم نجات دهند ...»

بهر حا ل بعداز آنکه مردم ما علیه‌استعمار محیل انگر یـز قهر مانانه جنگید نـد و آزادی بقیمت خـون هـای پر بها ی جوا نا ن و طنپر ست از دشمن تجاوز گر و محیل تحصیل شد و نهضت هم رویه او ج می‌رفت ولی دشمن درکـمین بود و بسیار زود (بعد از چند سا ل محدود) در و جود هـر تجعیـن یکبـار دیگـر آ ر ز و هـای پا ك مرد م ما را نقش بر آب سا خت و بعد از ینکه ظا هرا تو سط شخص معلو م الحا لی (حبیب‌الله کلکا نی) و در حقیقت خود انگلیس نهضت اما نی بخاك و خو ن کشا نید ه شد نو کر دست پرورده و غلام نمك خورد ه انگلیس نا در ولد یو سف ولد یحیی (که هر سه مر حله ی آ ن یعنی این هر سه نفر زدو بند ها ی زیا دی با استعمار چیا ن انگلیس در هند و افغانستان داشتند) بر سر یر قدرت تکیه ز دند ودر طول زما مدا ری او و اخلا فش که نیـم قرن دوام نمود جوا ن وا قعی و فکر جوا ن بزنجیر کشانیده شدند و یکبار دیگر زیـر امرهاشم جلاد شکنجه های قرون و سطـا نی امیر عبدالر حمن بر هر آزاد یخوا ه وتحول طلب جاری گر دید و جوا نا ن آزادیخوا ه وطن این ساز ند گا ن و مدا فعین اصـلی وطن در بند کشید ه شد ند .

شاعر جوانی در مـرثیه واندوه از بیـن رفتن نهضت مشرو طه خوا هی اما نی شعری شرو ده بود که به نقل از کتا ب ارزشمند افغانستا ن در مسیر تا ریخ در ینجا بندهائی چند ی از آنرا نقل می کنیم .

تاکی از جور وستم، شکوه وفریاد کنیـد
سعی بر هم زدن منشا بیداد کنید .
دست ما دامن تان باد جوانان غیور .
که از ین ذلت وخواری همه آزاد کنید .
خانمان کرد تبه ، تا شود آباد خودش ـ
خانه ی ظلم و ستم یکسره بر باد کنیـد.
ای جوانا ن ، ستم مر تجعا ن چندکشید.
تا بکی رحـم برین دسته ی شیاد کنیـد
روزی آید که‌شود خلـق به خلق حاکم وما
رفته با شیم ازین ور طه ،زما یادکنید
هر کجا لاله رخـی با قد سروی دیدیـد
یك نفس یاد ازین «جلـوه» نا شاد کنید .

آل یحیی با همه تکبر و استبداد و بیداد بر مرد م ما ستم روا داشتند و لی مبارزا ن راه آزادی مر دم وطن آرام نـه نشستند و پیو سته در صدد تشکل وا یجاد هسته ها ی مخفی مبارزه ضد استبداد و ضد سلطنت مطلقه ادامه می دادند . او لین جوا نه های این نهضت بصورت علنی طی تظا هرا ت پر شکو ه و با عظمتیکه رول جوا نان‌وروشنفکران مترقی و آزاد یخوا ه در آن از همه بیشتر بود در شروع دهه چارم قرن حـا ضـر (۱۳۳۱) هجر ی شمسی بو قو ع پیو ست که‌پشت‌ارتجاع سلطنتی وفئودالی رابلرزه‌آورد وآنا ن را سخت سرا سیمه سا خت وارتجاع در مقا بل این عمل انسا نی از خود درند ه خوئی و لجا م گسختگی زیاد ی نشا ن‌داد طی این تظا هرا ت شکو همند جوا نا ن‌دلیر وطن چو ن شیرا ن ژیا ن خوا ستا ردریدن زنجیر ها ی اسا رت و استبداد بود ند واین خوا ست ها ی انسا نی را بدو ن هرا س وبدو ن تر س بصر ا حت عام و تا م در روی جاده های کابل انعکـاس دادند ایـن تظا هرا ت د ر نو ع خود ا و لین نما یش علنی ضد استبداد سلطنتی و فئو دا لی و استعمار ی در کشور ما بود که در نتیجه ی آن تقر یبا همه رهبرا ن نهضت و جوا نانیکه دو لت ار تجا عی آنا ن را به اصطلاح‌خطرناك !؟ تشخیص کرد ه بودند دستگیر وزندا نی گر دیدند و لی با ید دانست که در اثراین فعا لیت ها ی و طنپر ستانه ، دشمن (دولت ارتجا عی) نیز عقب نشینی ها ئی نمود.چنانچه ازین وا قعه تا ریخی که ورق زر ینی ازتاریخ مبا رزا ت جوانا ن‌افغانستان‌میباشدببرك‌کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزبدموکراتیك خلق افغانستان رئیس شو را ی‌انقلا بی و صد را عظم در بیا نیه تا ریخی شا ن‌خطاب به فعالین و کا در ها ی کمیته ها ی شهر وو لا یت کا بل و سازما ن دمو کرا تیك جوانان افغانستان ، چنین یاد کرده اند :

«من شا هد چند مر حله مبا رزا ت قهرمانانه جوا نا ن کشورخودبوده‌ام . آیا نو جوا نا ن ما با صطلاح تا ریخ نو یسا ن سیا سی‌دیروز مبا رزات نو جوا نا ن و محصلین دوره هفت. شو را ی ملی را بخا طر دارند کـه بر ای نخستین با ردرتاریخ‌کشورتظاهرات بیش ا ز چهار ده هزار نفری را به پیش آهنگی‌محصلان جوان و نسل جوا ن ما برا ه اند اختند و دژ استبداد سلطنتی‌ظاهرشاهی‌را بلرزه‌افگندند وباشهامت‌قهرمانانه درحدودهجده‌ساعت دلیرانه مقاومت کردند ...»

آری این او لین جر قه ها ی مبارزه‌متشکل وگسترده در کشور ما بود . وا کثر وطنپر- ستا نی که درین وا قعه مد ت ها ی‌زیا دی را در زندا ن ما ند ند بعد از رها ئی را ه مبارزه را محکم تر و پیگیر تر تعقیب‌کردند طی دهه استبداد داودی جوا نه ها ی مبارزا ت متشکل و متر قی در خفا و بعضا نیمه مخفی نضج می گر فت . طی این سا لها سر سپردگان وا قعی را ه مردم با ایجاد شبکه ها ی وسیع تما س و تبا دل افکا ر می کر دند وطر حی را تدا رك می دیدند که همه وطن پرستان آزادی خواهان وتحول طلبان را دریك ارگانیزم جمع نماید این کار بسیاراستادانه و شجا عا نه صو ر ت گـر فـت ، جوا نا ن‌وطن پر ست و تحو ل طلب همه با یکدیگر به مفا همه پر داختند و از همیـن محـافـل متعـدد بود که بعد از استعفـای سردار محمدداود وبمیان آمدن دمو کراسی تا جدا ر (۱۳۴۳ـ ۱۳۵۲) حزب قهر ما ن و زنجیر شکن یعنی حزب دمو کرا تیـك خلق افغانستان تشکیل‌شد . (اول جنوری ۱۹۶۵) .

حزب دمو کرا تیك خلق افغانستا ن کـه محصول شرا یط جا معه و مبارزه و کا ر خستگی نا پذ یر جوا نا ن و رهبرا ن‌اصیل انقلابی بود ،از هما ن لحظات نخستین‌تشکیل خود در صدد تشکل جوانان واقعـی وطـن پر ست وا نقلابی بر آمد و روز تا روز ساحه نفوذ و شهر ت این او لین حزب طراز نوین طبقه ی کا ر گر و کلیه زحمتکشا ن و آزاد یخوا ها ن و سیع تر می شد .

ارتجا ع سلطنتی و ار تجا ع فئو دا لی و امپر یا لیزم جها نی که در و جود ایـن حزب دشمن اصلی و معدوم کنند ۀ خود را می دید ند از ین وا قعه بزرگ تا ریخـی یعنی تشکیـل حـزب دمـوکراتیك خلـق افغا نستا ن دستپا چه شد ند .

وعلاوه از وارد کردن ضر بات وا خـلال گری ها (تو طئه جنا ح اکثریت ار تجا عی پا رلما ن بر علیه فر کسیو ن حـز ب دمو کرا تیك خلق افغانستا ن درو لسی‌جرگه و سو قصد بجان آنا ن ، تخو یف تهد ید ، شا نتا ژ و روا داشتن تبعیض در برا بر اعضا ی حزب در ادرا ت دو لتی بخصو ص معارف، ایجاد دسته های اخلالگر ومعلوم ـ الحا ل برا ی تبلیغ علیه حزب و رهبر ی آن و غیره) در صد د آ ن بر آمد ند تا حزب را از درو ن منفجر بسا زند . هما ن بود که سی ، آی ، ای فرزند و فادار و جاسو سی آبد یدۀ خود حفیظالله ا مین‌را که در شرو ع تشکیل حزب یعنی زما ن گشا یش او لین کنگر ۀ حزب مصرو ف فرا گر فتن تعلیما ت جا سو سی در امریکا بود فو را بکا بل فر ستاد و با و سا یـل وذرا یع گو نا گو ن او را بحیث ایجـاد کنند ۀ آشیا نه و لانه جا سو سی امپریالیزم امر یکا در حزب دمو کرا تیك خلق افغانستان دا خل سا ختند .

با همه اخلال گری ها و شقا ق افگنی‌های امین که همه از آن آگا هی دارند ،حزب دمو کرا تیك خلق افغانستا ن در کو تاهترین مدت (سیزده ونیم سال پس از تاسیس) با آماده سا ختن تود ه ها برا ی سر نگو نی رژیم ها ی ار تجا عی سلطنتی و فئو دا لی وا بسته به امپر یا لیزم ، انقلاب ظفر مند ثور را به تا ئیدو پشتیبانی با الفعل وبالقوه مردم زحمتکش و آزادی طلب افغانستا ن‌به پیروزی رسا نید واز لحظا ت او لین‌پیروز ی پلان ها ی وسیع تجا ت ماد ی ومعنو ی زحمتکشا ن وو طن روی دست گر فته شد ود ر عمل شرو ع به پیاد ه شد ن نمود ببرك کارمل در بیا نیه ی تا ریخی شا ن درین مورد می فر ما یند :

«... علی الر غم تما م دشوا ریها ، علی الر غم تما م کج روی ها و اشتبا ها ت و تو طئه ها و دسا یس ، حزب د مو کراتیك خلق افغانستا ن نقش بی نظیر تا ریخی خود را با سر نگو ن سا ختن رژیم استبدا د ی سا بق ایفا کرد و حا کمیت زحمتکشا ن افغانستا ن را استقرا ر بخشید ...»

حزب دمو کرا تیك خلق افغانستا ن در حا لیکه بسیا ر بی تجر به در اداره امور دو لتی و فا قد کا در ها ی ما هر ادار ی بود ، در جا معه عقب نگهدا شته شد ه و بلا کشید ه ی افغانستا ن که عمر ی رادر زیر سلطه جهنمی شا ها ن و فیو دا لا ن گذ شتا نده بود ، قدرت را به نما یند گـی از همه مرد م افغانستا ن بعهد ه گر فـت در پهلوی این عوا مل مو جو دیت جا سوس ما هر (امین) با یك شبکه ی و سیـع تخر یبی (با ند امین) سد راه پیشر فت پلا ن ها ی انقلابی و تعمیر ی دو لت جوا ن وانقلابی افغانستا ن بود ، درین پیکا رسخت واین آزمو ن تا ریخی جوا نا ن ما سربازانه روا ن بود ند و هستند و لی با تا سف باید گفت که اکثرا حتی جـامعه خودراکشـف نه نموده بودند ، تیوری انقلابی را بصـو ر ت درست و همه جا نبه حلا جی و هضم ننموده بودند و چند اصل تئوریك را بدو ن در نظر داشت شرا یط خا ص جا معه ما تحو یـل مردم می داد ند و خود نیز نسبت هضـم نکرد ن درست این تئوری ها ر اه درست را از بیرا هه تشخیص داده نمی توا نستند . چنا نچه درین مورد .

ببرك کارمل در بیانیه شان گفتند : ...
ولیکن سوال درین جاست که تئوری انقلابی را چگونه فرا گیریم آیا از روی کتاب یك سلسله جملات و یکسلسله دگم ها را طور طوطی وار به حافظۀ خود بسپاریم و بعد نعره بازی کنیم و شعار بدهیم و خود را یك‌انقلابی پیش آهنگ طبقه کار گر بنامیم ؟ اگرچنین کنیم مرتکب اشتباه بزرگی خواهیم شد ...
آری ساده ساختن تئوری و فرا گرفتن واز بر کردن چند جمله درد خلق را دوا نمی کنـد چنانچه همین عوامل که در بیانیۀ فوق عالمهاز بر شمرده شده است با عث گردید تا مردم وانقلاب بخاك و خون کشانیده شوند و امین این جاسوس و تحریف کنندۀ اصول انقلاب ومبارزه بر سرقدرت بیاید وبه‌حکمو فرمایش امپریالیزم ، وطن ، انقلاب و مردم را بنزدیك ورطه سقوط و هلاکت برساند . این موضوعی است جدا گانه که بالایش بحث وسیع در نشرات صورت‌گرفته است.ما درینجابخصوص عطف‌به‌بیانیۀتاریخی‌ببرك‌کارمل خطاب بجوانان، وظایف‌جوانان خودرا بعد از پیروزی‌مرحلۀنوین انقلاب موجزاً بر رسی می نمائیم . برای‌اینکه جوانان ما وظایف انقلابی شانرا درین مرحلۀ حساس تاریخی (مرحلۀ حاکمیت جمهوری دمو کراتیك افغانستان و جبهۀ وسیع ملی‌پدر وطن تحت رهبری ح ، د ، خ ، ا) انجـام دهند باید :

بقیه‌درصفحه ٤٤

داستان کوتاه : ترجمهٔ حجار

اثر از (کی دومو پاسان) نویسنده شهیرفرانسه .

مادر

شب باملایمت بال‌های سیاه‌خودرا می‌گسترد وجهان را در آغوش تاریك خود می‌کشید . خانم هادر سالون ویلا نشسته بودند وآقایان در روی تراس سمت باغ عقب میزمدوری که‌روی آن پیاله هاو گیلاس های لیکور دیده میشد قرار گرفته بودند ومتفکرانه سگرت می‌کشیدند.آتش سگرت های شان در ظلمت شب مانند چشمان شعله وری میدرخشید .

چند لحظه قبل راجع به‌یك حادثه وحشتناکی که دو روز قبل به‌وقوع پیوسته بود سخن‌رانده بودند . دو روز قبل در مقابل چشمان مهمانان نومرد وسه‌زن درآبهای‌دریا به صورت‌فجیعی غرق شده بودند .

جنرال (دوز ...) گفت :

ـراستی، این قبیل وقایع وحادثات قابل تاسف است. اما نمیتوان آنرا وحشتناك خواند البته همچوواقعه ای انسان را تکان میدهد و متاثر می‌سازد ، ولی تاثیر آن آنقدر وحشت افزانیست که عقل‌انسان را زایل سازد . اگر واقعه وحشتناکی انسان رابکلی تغییر بدهدو خون رادر عروقش منجمد سازد ، تنهاتکان‌یك روح ویا تراژ یدی یك مرگ هول انگیز کافی نیست .برای‌اینکه واقعه‌وحشتناکی استخوانهای بدن رابلرزاند ،یك وحشت اسرار آمیز و احساس یك ترس غیر طبیعی لازم است اگر یك انسان میمیرد ولو که تحت شرایط‌بسیار دراماتیك صورت بگیرد هنوز نمی توان‌این مرگ را وحشت انگیز خواند یك‌میدان‌جنگ وحشتناك نیست ...

ملاحظه خون‌نمی‌تواندهیجان دهشت افزای‌تولید کند. فجیع ترین جنایت هابه شدت‌می‌توانندبه تمام معنی وحشتناك باشند .

گوش کنید ... من‌به‌شما یك خاطره شخصی خودرا نقل می‌کنم که‌معنی وحشتناك را بکلی برای تان واضح می‌سازد :

ـدر اثنای جنگ های سال (۱۸۷۰) بود، که ما از شهر (رون) گذشته وبه‌طرف (بونت‌آرمر) عقب نشینی می‌کردیم . قشون شکست خوردهٔ ما تقریبا بیست هزار نفر بود ... بیست‌هزار نفری که بکلی خودرا از دست داده بودیم وامید داشتیم که‌در (لوهاور) دوباره مجهز گردیم... بیست هزار نفر خسته ، گرسنه ، باافکاردرهم وبرهم ودر حال فرار ....

برف سنگینی همه جارا پوشیده بود .تاریکی شب ، مانند پالاپوش سنگینی، دشت و دمن رادر زیر خود می‌فشرد .همه کوشش داشتند پیش بروند ، زیرا (پروسی‌ها) در تعقیب ما بودند وزیاد هم فاصله نداشتند .

ظلمت شب تمام مزارع (نور ماندی) را بادرختان ودهکده‌های آن‌باچنان قدرتی‌درآغوش کشیده بود، که‌غیر ازسفیدی کمرنگ برف در چند متری ماچیز دیگری دیده ویاشنیده نمی‌شد وتنها صدای قدم های یکنواخت سربازان وشرنگس شمشیر هایشان ازوجود آنها دراین دشت بی پایان نمایندگی‌می‌کرد .

سربازان درحالیکه یونیفورم های‌شان‌پارچه پارچه شده وسراپا کثیف بودند، باقدم های مرتعش‌وآخرین قوفخود کوشش می‌کردندتادر میان برف پیش‌بروند. سرما بانهایت قدرت خود حکمفرمایی داشت. من‌بعضی وقت سربازان رامیدیدم که کفش های خودرا می‌کشیدند،زیرا آنقدر تنگ بودندوایشان را اذیت‌می‌کردند که بیچاره هاحاضر بودند پابرهنه در روی برف راه بروند ازاینکه آن کفش های تنگ را در پا داشته باشند بعداز مدتی کمی در جای آثار پاهایشان در روی برف لکه های خون دیده میشد بیچاره هادر حالیکه‌پاهایشان از شدت‌دردمی‌سوخت،آشفته‌وخسته،در روی‌برف‌ها می‌نشستند تانفسی براحت بکشند ، امادیگر هرگز از جای خود برنمی‌خاستند ... هرفردی که یکبار می‌نشست، دیگر مرده‌ای بیش‌نبود من‌کوشش می‌کردم که‌آنها براه خود ادامه بدهند ، زیرا همینکه‌از حرکت بازمی ایستادند، خون ا زشدت سرما در عروق شان منجمد میشد اول‌بیهوش میشدند،بعد بروی زمین یخ

بقیه در صفحه ۳۳

فروغ خلاقیت هنری و جنجرهٔ جادویی احمد ظاهر

تجدد ابی بوده برای بقای جاودانی وی بر سکوی شهرت و سرآوازگی

گفت وشنود های از محیط پوهنتون کابل در مورد هنر ومرگ احمد ظاهر ، سرایندهٔ نامراد وطن :

دوتن از محصلین صنف دوم ژورنالیزم پوهنځی ادبیات که اسمای خویش را آسیه نذیری وصفیه داوی معرفی داشتند، در برابر پرسش های ما متذکر شدند :

طوریکه احمد ظاهر از آوان کودکی در جهان وسیع و پهناور هنر گام زد واو در خود استعداد فطری ومهارت بخصوصی توانست سراغ بنماید . استعداد و پشتکارش بطور مستدام ، پشتوانهٔ خوبی برای او گردید واز وی یك شخصیت هنری فراموش ناشدنی ساخت در واقع دو عامل متذکره یعنی استعداد فطری وپشتکار دست بهم داده و منتج بدان گردید تااحمد ظاهر به اوج شهرت برسد در هنر احمد ظاهر نه‌تنها خستگی راه نداشت بلکه‌او از ابتذال سخت گریزان بود زیرا به تازه آفرینی ایمان داشت همیشه میخواست نو آفرینی کند وروی همین انگیزه بود که هر گاه یك پارچه را برای دهمین ویازدهمین بار هم می سرود کم تر باهم مقایسه میشد واین میرساند که‌احمد ظاهر خودش استاد خو یی برای خود بوده ومرفوع کنندهٔ نقیصه‌هایی که در خود سراغ میداشت،بود او میکوشید که‌حتی در آهنگهای خوانده شده اش نیز دگرگونی نسبی بیاورد تا بهتر از اول خوانده باشد . صرفنظر از مسله ابداع وابتکار احمد ظاهر با چنان جذابیت و شور و چنان روش ومیتود بکری که خاصهٔ شخص اوبود بادر نظر داشت اینکه اوتصانیف و آهنگهایش را با کمال حوصله‌مندی‌ودقت ترتیب مینمود ، توانسته‌بود خودش را ردیف بهترین‌آواز خوان های جوان کشور قرار بدهد . آواز گیر او جانویی و چهرهٔ همیشه متبسم وجذابش بسان‌مقناطیسی شنونده را بسویش میکشید وبدنیای اندیشه ها وتخیلاتش میبرد باتاکید روی مطا لب فوق میتوان گفت که احمدظاهر آواز خوان محبوب روز بود زیرا او توانسته بود هنرمندانه در روح شنونده نفوذ کند وساعتها سر حالش نگهدارد، از همین‌لحاظ‌هنرش دردلهاجاویدانه ماند . با محمود فرملی مامور در پوهنځی ادبیات سر صحبت‌راگشودم:

آیا احمد ظاهر خلفی خواهد داشت یا جایش همیشه خالی خواهد بود ؟

ـ اساساً هر هنر مندی از خود طر فداران خاص دارد ، این بستگی به نحوهٔ هنر وپختگی ومقام شامخ هنریك هنر مند دارد که شمار دوستدارانش ازروی تناسب‌هنریش‌تعیین‌میشود و آواز خوانان سر شناس یك کشور بدیهاً یك شیوهٔ خاص هنری‌مجزا ازدیگران دارند که البته هنر احمد ظاهر بنوبهٔ خود حیثیت یك ر و ش خاص هنر ی را دا شت احمد ظا هر آواز خوانی بود غیر از هر آواز خوان دیگری ، اینرامن نمیگویم همه کسانیکه دوستدار احمدظاهراند میگویند.

فریحه دقیق ، نورا سروری وماری حیات محصلین سال دوم رشتهٔ دری پو هنځی‌ادبیات. درزمینه‌گفتند:

اوهنرمند عادی‌نبود،اوواقعاًمعجزه‌میکرد،همه‌را به شور و هیجان می آورد آهنگهای بظاهر مست واما انسانی و پر محتوایش بنیاد غم را دردرون انسان محو میکرد وصدای گیرا و نافذ ش هنگامه بر پا ودر انسان تحرك و تهیج می آفریند ... آهنگهای ناب اوروان‌آدمی‌رانوازش میدهد . فریحه‌دقیق‌در جواب سوال دیگر ی اظهار داشت:

احمد ظاهر معتقد به سه اصل عمده بود ، یکی اینکه هنرمند باید خلاقیت وآفرینندگی داشته باشد دودیگر اینکه نکوشدتا هنر ش را خودش بر دیگران بقبولاند بلکه هنرش را هنر مندانه قابل پذیرش سازد ، ودیگر اینکه منکر پشتکارنبوده ، پیگیری‌داشته‌باشد، احمد ظاهر بر کس فخر نمی فروخت ، باهمه هنر مندان میانهٔ خوبی داشت ،احمد ظاهر کسی نبود که تماشا گرانش خسته شود ، اوهمواره مدعی بود که هر گاه یك شنونده اش فازه بکشد او دیگر کنسرت نخواهد داد معذالك درمی یابیم که برای احمد ظاهر فقط و فقط یك چیز مطرح بودوآن‌راضی وخودش‌نگهداشتن دوستداران صدایش .

نورا سروری و ماری حیات در پاسخ یك سوال گفتند : همیکه عدهٔ از آواز خوانان متعصب و تنگنظر میخواهند بر همه خوبیها وپرازندگی های احمد ظاهر پرده بکشند و حسادت ورزند ، میرساند که احمد ظاهر «بهترین آواز خوان» بوده است که به‌اورشك میبرند . راستش اینکه هرگاه دروغ وکذب در هنر احمدظاهر راه میداشت نه تنها برقلل شامخ پیروزی نمیرسید بلکه زود ازخاطره ها فراموش میگشت . یکسال از مرگش میگذرد ولی روز تا روز عطش مردم در برابر صدایش فزونی می یابد وآرزو میبرند ایکاش احمد ظاهر هنرمند بدنیا نمی آمد تاهمه خوشداران آوازش را به داغ نامرادی مبتلا نمیساخت . وقتی خبر جگر خراش مرگ احمد ظاهر را شنیدیم نه تنها خود بلکه همه را دیدیم که دربرزخ‌ناباوری و قبول نگاهایشان‌رنگ پرنگ میشوداول‌کسی راباور نمیشد که‌بچنین سادگی هنرمندی بدان شهرت ومحبوبیت از میان رفته باشد ، اما سر انجام باید این واقعیت تلخ را می پذیرفت .

غلاسخی اعتدال ، محمد فاروق ، عبدالمجید وهابزاده ، عاشق‌الله وبنیله‌شکور وبشیراحمد ازصنف چهارم پوهنځی فلولوژی احمد ظاهر را آواز خوان متجسس ،باعاطفه صمیمی و مهر بان ونامور خوانده ویکی از طرفداران موسیقی جاز مدرن » در کشور خواندند ، عبد المجید و ها بزاده در مورد پر سشی گفت : آ فر ینند گی خلاقیت وتحرك احمد ظاهر بقدری بود که حتی یك آهنگش ودر مجموع یك کمت اش باکمت دیگر او از نگاه کمپوز آ هنگها، برآمدن آواز از حنجره و نحوهٔ فریاد بر آورد نهای دلنشین اش مطابقتی نـد ا شت

آسیه نذیری: احمد ظاهر توانسته بودهنرمندانه در روح شنونده نفوذکند

احسان الدین : آواز جادویی وچهرهٔهمیشه متبسمش شنونده رابسان مقناطیسی بسویش میکشید

نظیفه حبیب ،عارفه عمر ،ملیحه حبیب دوستانش مرگ‌احمدظاهر رایك ضایعه‌اسفناك خواندند.

• درامهٔ مرگ احمد ظاهر «بهترین آوازخوان کشور» یك‌ضایعهٔ ویك فاجعهٔ اسفناك در دنیای پهناور موسیقی کشور مابحسا بمی‌آید.

• • •

• آواز خوان مستعد ، شاد ، پر تحرك ،کم نظیر ، خواستنی ومحبوب همگان ، چه فجیعانه وظالمانه ازبین برده شد.

• • •

• یاد احمد ظاهر در هر انسان هنر دوست‌ونوعپرور غصه می‌آفریند واحساسات‌عاطفی اش را طغیانی میسازد .

• • •

اودر هرآهنگ کرکتروشیوهٔ بخصوص داشت وقتی آهنگی رامیخوا ند مسلما آن آ هنگ دیگر آهنگ روز بود . آهنگهایی فراوانی‌از وی مانده که‌حتی اگر سراسر روز وسراسر هفته وماه شنیده شود باز هم تازه است وبه کهنگی نگرائیده یکی از صفات خوب‌آهنگهای احمدظاهر اینست که زود خستگی نمی‌آورد آهنگ «خدا بود یارت ، قرآن نگهدارت» او باوصفیکه پیوسته در تلویزیون ورادیوپخش میگردد بازهم همان شورولذت‌اولی را حفظ کرده ، بشیراحمد درین زمینه سخنان دوستش رادنبال کرده گفت : اینکه بعضی از روی حسادت حکم میکنند که عامل شهره گشتن احمد اهر ومحبوبیتش بیس طبقاتی ومادی اش بوده، اگر نیك، منصفانه وبیطرفانه بنگریم احمد ظاهر شخصیت ممتاز هنری بود که‌ابداً هنرش رابردیگران تحمیل نکرده بود چون هنر را نمیشود باجبر بر مردم تحمیل کرد و قبولاند ، آخرپای احساس درمیانست.

و لسی حسن ، ثروت و نام خانوادگی را با اینهمه محبوبیت چکار ؟

هما رووفی در مورد اینکه آیا خاطرهٔ از احمد ظاهر دارد گفت : صدای احمد ظاهر، کنسرت های احمد ظاهر ، آهنگ های جذاب **احمدظاهر ، طنز گویی ها وشوخی‌های احمد** ظاهر در پهلوی هنرش همه و همه خاطره های اند . فراموش نشدنی . بامیر احسان الدین برومند محصل پوهنځی انجنیری کابل درمورد احمد ظاهر و هنر پر درخشش گفتگو نمودیم، وی میگوید : ضمن سپاس ازشما بخاطر ارج گذاری به‌هنرمند محبوب واما برباد رفتهٔ کشور باید اذعان داشت که : خدمات هنری احمد ظاهر مسلما خدمات شایسته برای هنر کشور ماست. آرگن رادر کشور آورد و **مروج ساخت احمدظاهر آهنگهای فلکلوریك** نیزداشت آهنگ لیلی جان راکه آهنگ **سچهٔ فلکلوریك است بشکلی عرضه کرد که** نه تنها اصالت فلکلوری آن زنده گردید بلکه آهنگ روز گردید .

شایسته نورزی یکتن از محصلین پوهنځی ادبیات پس از ابراز تاثر عمیق در مورد مرگ نا بهنگام آواز خوان چیره دست ، مرثیه‌یی از مرحوم نیواز را که کنون دیگر وی هم بااحمد ظاهر در خوابگاه ابدی رفته ، بمن سپرد که با تشکر از ین همکاری شان اینك مرثیهٔ متذکره راکه دربارهٔ مرگ احمدظاهر سروده شده تقدیم میگردد :

لیلی عبدالرحیم‌زی: برا ی احمدظاهر همه وقت راضی نگهداشتن شنونده اش مطرح‌بود .

به هرسو میروم ای آشنا در جستجوی تو
ولی از تو سراغی نیست
نه درینجا نه در آنجا !
بیادم بازمی آید که‌میگفتی:
من ازین آستان عزم سفر دارم
ولی باور نمیکردم
بیادم باز می‌آید که میگفتی :
برای ناله ام تنگ است این دنیا
به قلبم خون میجوشد ، جدا از ما کجا رفتی ، چرا رفتی ؟
چرا بی ما سفر کردی ؟
چرا از ما حذر کردی ؟
به قلب مازهجرت آتش افروختی رفتی
چرا بر ما سرود «بگذرد» آموختی، رفتی

بقیه درصفحه۴۰

هما رووفی : آهنگهای جذاب و کنسرت‌های احمدظاهر همه وهمه خاطره اند

عبدالحمید وهابزاده: خلاقیت و تحرك‌هنری احمدظاهر ستودنی است.

درکشور های عقب نگهداشته شده اطفال‌نیز مانند هزار ها پروبلم دیگر برگردن زنـــان‌حمایل اند

مساعی مشترک زنان

درقرن هجدهم ونزدهـــم زنـــان‌قـــدم ها ی وسیع و پر جسته در جا ده علـــم وادب و سعی عمل بر داشته نتوا نست نـــا **موفقیت اجتماعی خود رانسبت‌به‌سابق محکمتر** نما ید و لیا قت خود را به جها نیا ن ثابت سازد زنا ن که نه تنها در اداره خا نـــه وپرورشی فرزنـــدساعـــی وپر تلاشـــ‌بودند بلکه به هر ر شته ای از علو م و فنو ن که گماشته شونـــد میتوانند بـــه‌اندازه **مردان حتی بـــالاتر ازآن درآن‌رشته ابـــراز** لیا قت و استعداد نما یند و لی به علت تا ثیرا ت نظا م ها ی کهنه فیو دا لـــی زن تحت تسلـــط مردباقـــی مانـــد حـــق مدا خله در امور اجتما عی به ز ن داد ه نمی شد بلـــکه مرد خود راحـــاکـــم‌مطلـــق میدانست اواخر قرن نـــزدم و اوایل‌قـــرن بیستم با پیشر فت ها ی سر یع علـــم تکنا لو ژی طرز تفکر مرد در با ره ز ن تغییر می کند با تکـــامـــل افـــکار ،عـــقاید طرز روش وشیوه بر خورد مـــردهانسبت بهزن تحول می پذ یرید و برا ی زن اجا زه‌مداخله در همه امور چه در امور منزل و چه درا مور جا معه داده می شود اینجا ست که کم کم نیمه از پیکر جا معه انسا نی فعا ل می شود واز نیرو وانر ژی فعا ل زنا ن استفاده به عمل می آید آهسته آهسته زنها از گوشه ها ی انزوا بیرو ن آمده و وارد اجتما ع می‌شوند آنگاه زن جولانگاهی و سیعی پیـــدا کرد و دو شا دو ش مر دان وارد صحنه زندگی شده تا آنگاه که از همه‌مسوولیت‌هـــای سپرده شده موفـــق بدرآمدند.

و در کار و پیکا ر روزانه عملا دا خـــل شدند بسیا ر ی از مخا لفین این نهضت شرکت زنا ن را در حیا ت اجتما عی یـــک امر جا هلا نه دانسته به‌اندیشه آن بو دند تا ز ن گو شه خا نه نشسته وقیتش لبا س شستن و جا روب کرد ن تهیه غذا نظم و نسق منزل و تر بیه فرزندا ن با شد امـــا وقتیکه زن مطا بق به قا نو ن مد نی‌مستفید از بر خی امتیا زات دانسته شد آنو قت فهمیده که زنها تنها برا ی چنین کا ر خلق شده بلکـــه می توانـــند از عهدهٔ همه کـــار ها مو فق بدر آیند ، همچنا ن یک عد ه مر دان تنگ نظر فکر میکر دند که‌امتیازات غصب شد ه از دست شا ن خوا هد ر فتو عر صه فعالیت مردان تنگ تر خوا هد شد ولی آنگا ه که آتش جنگ بین المللی در گرفت وتاثیرات آن بـــتمام کشـــورهـــا **سرایت نمود وحینیـــکه گلوله هااز زمیـــن** وآسما ن با ر ید ن گر فت و مرد ها مجبور **شدند که کارخانه ها وماشینـــها ، و کشت** زار ها را تر ک گر فته و برا ی د فا ع‌از وطن و نامو س وطن بشتا بند درین و قت زن هـــای مبـــارز لیاقـــت ومهارت خـــو د را ثابت سا ختند جبها ت جنگ، کار خا نه‌ها ومزارع عقب و در ماشیـــنهاقرار گرفتـــه‌و به ثبو ت رسا نید ند که هما ن کفا یـــت ولیا قتی را که مر دان در اجرا ی ا مـــور دارند زنا ن نیز مو فق تر از آنها مجر ی امور اند .

تا شرو ع جنگ بین المللی بسیا ری از مردان مخا لف کا ر کرد ن زنهـــاومداخله آنها به مسا یل اجتما عی بود ند مگـــر بعد از جنگ بین المللی نظرات در موردزن تغییر کرد فا گز یر شخصیت انسا نـــی و فعال زن را به رسمیت شنا خته و خود رااز مدافعین وطرفداران این موجود خارن فوق‌العاده گر دید در ین مورد مقالا ت ورسالات ارزشمندی نوشتند صـــفات انسانـــی زن را در تما م امور اجتما عی یک‌یک شمرد ه و ر و د آ نـــهـــا ر ا د ر تـــمـــام امور اجتماعی مفیـــد خوانـــدنـــد از فلسفه ناقص العقـــل بودن زن رانفی کردند وروی آن خـــط بطلان کشیـــد نـــد و یکبـــار دیگـــر برا ی مرد ها ثابت گردید که شمو لیت زن در امور اجتما عی هر گز ما نع انجـــام وظایف خـــا نوادگی اونشده ودور بـــو دن از منزل ور سید ه گی به سا یر امور اورا بی تفاوت بار نمیا ورد بلکه او را بیشترفعال سا خته و او را بمیدا ن محر که زند گی کشا ند ه که با یک ارزیا بی میتوا نیـــم نتا یج کا ر ثمر بخش آنها را مشا هد ه کنیم بخصو ص جنگ عمومی دوم بیشتر از **پیش زنان رابمیدان مبـــارزه دعـــوت نمـــود** وآنها را بیشتر اعتماد وا تکا ء به نفس بار آورد .

خـــلا صه در جنگ بین المللی و قتیکـــه مردان همسرا ن و فرز ندان خود را پهلو ی خویش دید ند احسا س کردند که کشو ر محتاج فعـــالیت و فـــدا کاری آ نهـــا ست لذا بلادرنگ وارد میدا ن محر که شده بـــا کمال جـــدیت شروع بـــکار کـــردند و بـــه انسانهای قابـــل کمک ومحـــتاج در پـــی مدد گا ری بر آمد و در زیر با رش گلوله لحظه از پر ستاری غمخوا ری و مر هم‌گذاری محتاجین فرو گذاشت نکردوحتی در انـــدیشه

یه لبا س و غذا برا ی قشو ن و عسا کر میدان جنگ شتافت و باتمام انـر ژ ی بروی انسا نی در خد مت مرد م قرا رگرفتن ارد کا ر خا نها شد ند بکار مشغو ل دیدند در خد ما ت عا م المنفعه قرار فتند جد یت به خر ج داد ند تا مصدر مت بشتر گر دند در سا ل ۱۸۵۷ زنا ن ارز انگلیس داخل میدا ن مبارزه شد ند دو شا دو ش مردان مبارز در خد مت سان قرار گرفتند ، دربلژیك ملکه‌الیزابت س پرستاری پو شید ه و شروع به موا-

بت و پرستاری مبا ر زین ومجرو حین

رد ودرمزارع واملاك بکار مشغـول شدو در قع جنگ شخصا در زیر با را ن گلو له وارد صحنه شد ه بین افراد اذو قه‌تقسیم ود و آنها را در امر پیروزی تشو یـق یکرد در امریکا نیز زنا ن مبارز در جنگ ن المللی همت بخر ج داده ود ختر ا ن وا ن امو زش و تحصیلا ت خود را تر ك فته وارد اداره ها و کار خا نه ها شد ن برای قشو ن اذو قه ووسایل جنگی تهیه ود ند صلیب احمر زنا ن از مجرو حیـن وخانواده هاکمك ودستگیری میکرد ند زنـان اطر یش هم در مقابل دشمن فو ق العاده‌جدیت وپا فشا ری نمود نما م زنا ن نجیب واشراف در هر سا حه که دو لت نیاز داشت وا رد کار گر دید ند در آن مو قع عد ۀ زیاد کارگران رازنان تشکیل میـداد در قـر ن بیستم در زند گی شخصی وا جتما عی زنا ن تحولات و تغییرا ت زیاد ر خ داده زنا ن در تحت تـاثیـر ایـن تغییرات پیشر فت نمودند واز قید بند ها ی گو نا گو ن خرا فی که سا لها زنجیرپاو دست زنا ن‌بود

رهایی یافتند ومقام ومو قعیت اجتما عـی خود را احرا زنمودند ودر یك صف فشرد ه در راه تر قی وتحو ل و بیهرو زی ز نا ن و همه جها ن بشر یت پیش رفتند و بسو ی یك جا معه متر قی گا م بر داشتند وچنانکه می‌بینم ایـن مبارزه شان دوام دار افـراد وپیگیر بود ه و است .

به امید پیروزی ها و بهر وزی هـای هر چه بیشتر زنا ن در جهت نهضت وترقی وتحول .

کودکان ومسوولیت‌های والدین

از آن جاییکه آزادی حق طبیعی همه‌افراد بشر چه خرد وچه بزرگ می باشد لهذا همه انسان ها حـق دارند درپهلوی زندگی، آزاد زیست نمایند .

در یك جامعه مترقی همان طوریکه به‌پدران ومادران آزادی ها مهیا می گردد اطفال نیز می‌توانند آزاد زیست نمایند وآزاد بـز رگ شوند ،به عبارۀ دیگر چون وطن لانه‌و آشیانه مشترك همه افراد اشخاصی است که درهمان جا به زندگی آغاز می نمایند از آب و هوای آن استفاده می نمایند واز امتیازات یك‌انسان مدنی مستفید می گردند پس باید رسالت ها ومسوولیت های که در برابر مادر وطن دارند به حسن صورت انجام دهند و فریضه عینی خویش را به امانت‌داری و دیانت به سر منزل مقصود برسانند . به ویژه این رسالت بدوش پدران و مادران رسالتمند است که کودکان خویش که غنچه های نو شگفته و آینده داران این مرزوبوم‌است طوری‌تربیت‌نمایند که از این کلمه یعنی آزادی سوء استفاده نکنند البته هما نطوریکه کودکان حق آزاد زیستن وحق امتیازات فراوان بگردن مادر وطن دارند وطن محبوب شان نیز بالای آنها حق وحقوقی دارد که باید درانجام این فـرایض غفلت نشود بلکه در راه انجام آن توجه مبذول گردیده و بر خورد جدی صورت گیرد .

در گذشته ناآگاهانه پدران و مـادر میخواستند تا اطفال شان خمود و جمود بی روحیه، ترسو وبـزدل وگریز پانسبت بـه مسوولیت های اجتماعی بی تفاوت در برابر چگونگی وضع فامیلی اجتماعی تربیت نموده ووقتی خواهان حق و حقوق خویش ویا طالب معلومات در زمینه های مختلف می گردیدند جواب رد می شنیدند ونا گزیر میشدند در برابر همه مسایل خانوادگی واجتماعی سرد و بی تفاوت باشند مثلا گاهی اتفاق می افتادکه اعضای خانواده در برابر سوال و یا سوالات کودکان بی تفاوت باشند ودر مقابل سوالات جدی وحیاتی کودك را باتکان دادن سر ویـا گذاشتن مژه هـا بالای هم جواب مثبت ویـا منفی ارائه کنند که این وضع فوق العاده‌بالای شخصیت داور است محو دلش کم ساخته و یاکاملا سلب می نماید . همان است که کودك مذکور در جوانی محجوب ، علیل کناره جو یارآمده وقادر نیست تارسالت‌ها ومکلفیت های‌را که درقبال زندگی بعدی به‌عـهده دارد بی‌درستی انجام دهد ویك عنصرمفیدبرای خود وجامعه بار آید . وقتی چنین میشد حاکمان استثمار گر و سلطنت طلبان نسل های آرام وتسلیم طلب جرأت یافتند تا آنها را تحت تسلط و استثمار خود حفظ نمایند تااز مزایای جامعه برده و برده داری مستفید گردنـد اینجاست که پدران و مادران آگاه باید نیك بدانند و خوب متوجه شوند و تلاش به خرج دهند تا چنین اطفال را به پرورش گیرند که معقول، آگاه، پرخاشگر ،متشبث ستیزه جـو وصحتمند بار آمده ودر طول زندگی خصلت های انسانی در روح وروان وجسم وجان کودکان عجین گردد تااز بی تناسبی جلو گیری به عمل آید .

باید ملتفت بود که‌این نکته به‌معنـی آن نیست که گویا بخواهیم در تحت این شعارها طفل را بی بندوبار ولجام گسیخته بار آریـم وبدست تربیت کنیم نخیر ! منظور ما ازاین طرز تربیت آنست که‌به‌طفل درس آزادزیستن ودرست زیستن بدهیم واز حجب‌وحیای زیـاد او بکاهیم وشرینی و تلخی زندگی را به او گوشزد نمایم واز راه نا هموار زندگی و از نا ملایمات روز گار او را آگاه سازیم تابرای زندگی بعدی آماده بوده و چون بحر خروشان وسرکش از دشواری های زندگی نـخرو شد وآرام ومتین به‌زندگی ادامه دهد.

در فرجام آرزو مندیم مادران و پدران وهمه مسوولین تعلیم وتربیت کودکان دست بدست هم‌داده فضای فکری کودکان را طوری‌عـیار سازند که درطول زندگی رفیق مهربان برای خانواده وطن پرست حقیقی و واقعی برای همیهنان ومردان زنان مبارز وسرسپرده برای مادر وطن بار آیند .

به پیش در راه تعلیم و تربیت نسل‌آینده.

سعادتمند باد آینده سازان و مسو و لان آینده کشور .

بادوشیزه‌مبارز آشناشوید

دریـك قریه کو چـك و قشنگی که دربین دو کو ه بلند و سر سبز قرار داشت و خانه

ها ی سنگی قشنگ جلب نظر می کرد خا نوادۀ میز یست خیلی فقیر ، آنها دو پسر کو چك و یك دختری تقر یبا «۱۷»«۱۸»

سا له داشتند . که زیبایی او همه را بـه حیر ت اندا خته بود شو کت د ختری زیبایی بود . فهمید ه بادرك و مردم دو ست او از همان اوانیکـه پا به بیرون خـا نه نهـاده بود و در آن زما نیکه دوران‌مکتب سـه صنفی قر یه را سپری میکرد . مید ید که **مادر ، پـدر خو یشا وندان اقـوام و همه**

اهل قر یه شب و روز در گر می و سر دی کار میکنند و زحمت میکشند او مید ید که چگو نه و به چه آسا نی اطفال معصوم می میر ند . او مید ید که در هما ن قر یه کو چك یکی دو نفر پو ل دار بمردم دیگر حکمرانی میکنند قر ض مید هند سو د میگیر ند و به سر ما یه وزمین خود مـی افزایند . اطفال آنا ن هما نند پدرا ن‌شان ناز میفر شند . تمسخر میکنند و به ریش سفیدا ن قر یه آنکا ه که خلاف میل‌شان کا ری صورت میگیرد ، می غر نه ، او میدید که همین پو لد ارا ن قر یه هر یکماه از حا صل رنج و سو د مرد م قر یه مهما نی های مجللی ترتیب میدهند. و حـا کـم منطقه و شر کا ی او یعنی قر یه دارا ن وملك ها ی قر ب و جوا ر را دعو ت میکند وتحفه هامیدهند . ایـن هماهمه در رو ح وحساس ایـن دختـر ك دراك و بـا هوش تاثیر ش میگذارد.

و او را علیه این همه نا برا بر یهـا تحریك میکند . او این همه تفاو تها را می نگر د و علل آنها را میجو ید .

روز ها و ما ه ها فکر می کند مطا لعه میکند فکر حسا س و نیروی خا رق العاده در کشف اسرار و علل اصلی این همه نا برا بر یها و را ه ها ی حل آن دو ستان

بقیه‌درصفحه۵۰

از واقعیت گرایی تا مدیحه سرایی پیرامون

وابنك باز سخن از احمدظاهر است.

سخن از بزرگداشت هنر مندی است که باگذشت یکسال از مرگ نابهنگام و زود رسیده وی هنوز یادها وخاطره هایش گاه اشك در چشم ها می نشاند و گاه لبخند در لب ها می شکوفاند .

هنوز صدای گرم و پر احساس وی در گوش هاطنین انداز است و هنوز ترانه ها و آهنگهایش شور می آفریند و غوغا برمی انگیزانـــد ، چنان که انگار او نمرده است .انگار هنوز هم با آن خنده شاد همیشه پاشیده در روی بسترلبانش درمیان ما قرار دارد ـ برای ما آواز مـــی خواند و شادی ساز محافل مـــا میگردد .

آری ، گذشت این سیصد و شصت و چند روز و شب هر گز توانایی آنرا نداشت که اشك را در چشم به سوگ نشسته گان ایـــن عزیز بخشکاند و غصه نبودن اورا. اندوه بزرگ به گور خفتن اورا و درد توانفرسای مرگ اورا بـــه فراموشی کشد . چرا که او خـــود میگفت :

اگر هنرمند بتواند بر هـــودج احساس مردم جای گزیند، اگـــر بتواند برای مردم ، برای غم ها ی مردم بخواند و شکوفه لبخند راروی لبان تکیده هرگز خنده بخود ندیده مردم جای دهد ، اگر هنرمند مردم رادوست بدارد و آواز خود را برای آنها سردهد ، چنین هنر منـــدی هرگز مرگ ندارد و چه در زندگی وچه در بعد مرگش از سکوی‌شهرت و محبوبیت پائین نمی افتد .

واحمد ظاهر به راستی برهودج احساس مردم سوار بود .

واین را ده ها صد نفر دختـــر وپسر جوانی که در مرگش‌گریستند، هزاران تنی که تا شهدا بدوشش کشیدند و تنهایش نگـذاشـتند و گروه فراوانی که در سالروز مرگ او برگورش گرد آمدند و گـــل پاشیدند ، ثابت ساختند .

احمد ظاهر سی و چهار بهارپیش از امروز در میان خانواده غرق در رفاه و آسودگی چشم به هســـتی گشود و دوران کودکی اش را در آسایشی که برای کمتر کودکی در جامعه ما فراهم است گـذشتاند . تحصیلاتش را در لیسه حبیبیه واز آنجا در دار المعلمین سپری کرد وروانه هند شد تا در رشته تعلیم و تربیه تحصیل نماید . وقتی بـــه

مرگ اورا امان نداد

احمد ظاهر از همان نخستین‌گام ها خواست برای خود شخصیتـــی هنری جدا از دیگران بسازد .

من واقعاً متأسف هستم

ن اورا اغلب نانه یی به گوش شبنم خود بخواند.

کشور باز گشت چندی در روز نامه کابل تایمز و مدتی هم در افغان فلم به‌کار پرداخت .

رفاه و شرایط وامکانات گسترده اقتصادی خانوادگی در پرورش ذوق و استعداد و شکوفایی ظرفیت‌هنری نهادی وی نقشی عمده و ستر گ داشت .

او از سنی وسایل مدرن‌موسیقی روز را درکنار خود داشت وبا آن به‌بازی میپر داخت که کودکـــان هم‌سالش در آرزوی داشتن یـــك وسیله بازی ارزان قیمت‌در حسرت بودند و چه بسا که آنرا داشـــته نمیتوانستند .

هنوز به مکتب نرفته بود کـــه انگشتان کوچکش به آرا می رو ی آرشه ویلون می لغزید و ساز ها را بابازیگو شی به فریاد می آورد و

...ی پیرامون هنر احمد ظاهر

خود لذت میبرد و بعد آنگاه کـــه بزرگتر شد و توانست صدایش را با صدای سازهای که با آن به کار میپرداخت هم آهنگ تر سازد . در اجرای کنسرت هایی که در چـــار دیواری محوطه درسی اش به انجام می آمد سهم میگرفت و با آواز خام وزنگ دارش میکوشید تحسیـــن وستایش دیگران را بر انگیزد و در همین سالها بود که هم درسان وهم سالانش وی رابلبل حبیبیه و ستاره حبیبیه خواندند و اورهسپار راه شهرت و محبوبیت گشت .

سال ۱۳٤۰ بود که او بـــرای نخستین بار توانست در عضویت‌یك گروه آماتور ، موسیقی شامل گردد،

گروهی که همه اعضای آن از جوانان غیر حرفه وی و علاقمند به موسیقی تشکیل می شد .

سه سال بعد از این زمان بـــه تنهایی کنسرتی را دایر ساخت وبا آنکه ازاین اقدام، به قول خود ش جسورانه در نگرانی غرق بود واز یك هفته به اجرای کنسرت مانـــده خواب از چشمانش گریخته بود که مبادا کارش مورد توجه قرار نگیرد، مبادا تشویق نشود و مباداباچوکی های خالی سالون نمایش برابـــر گردد ، با استقبال گرم شنوندگا ن آوازش موا جه شد وبعد از آن اودر راهی که به پیش گرفته بود استوار تر گام برداشت و به فاصله های نزدیکتر زمانی آوازش در مجلـــل ترین و باشکوه ترین سالون‌هاطنین انداخت و شنونده رادیو آرام آرام بااین آما تور تازه کار خوش خوان آشنایی بهم رساند .

احمد ظاهر از همان نخستیـــن گام ها خواست برای خودشخصیتی هنری جدا از دیگران بسازد ، اودر سبك ورول دیگری آ وازش را سر میداد و به آن اوج و فرو می‌بخشید هیچوقت نخواست از حنجـــره

لطفاً ورق بزنید

اسقم از این است‌که می خواهند ازحنجره

بخوانند ...

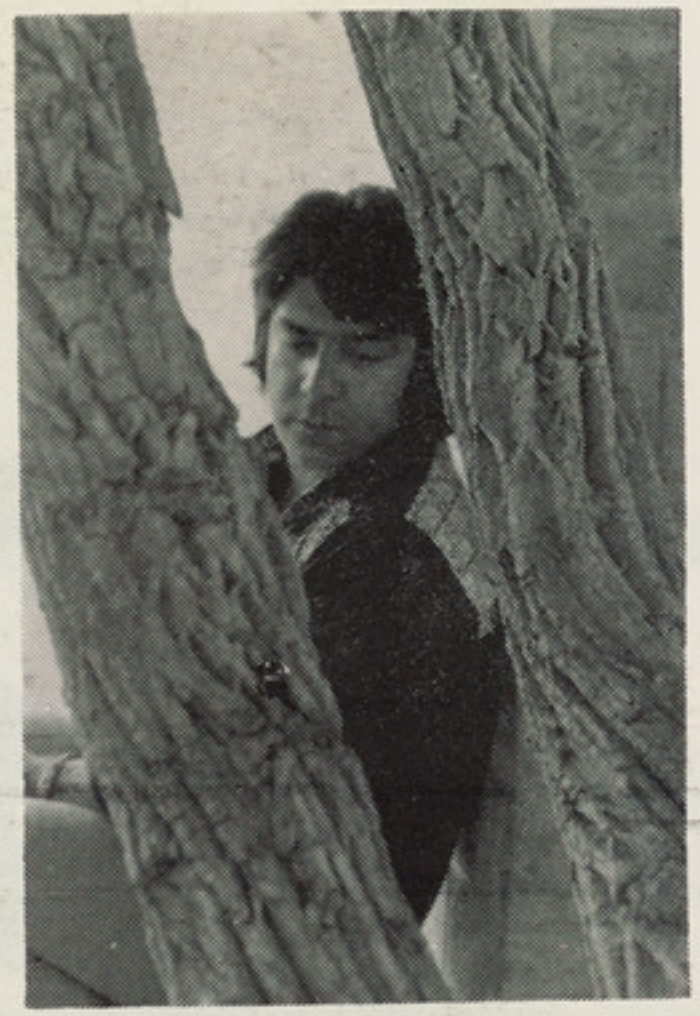

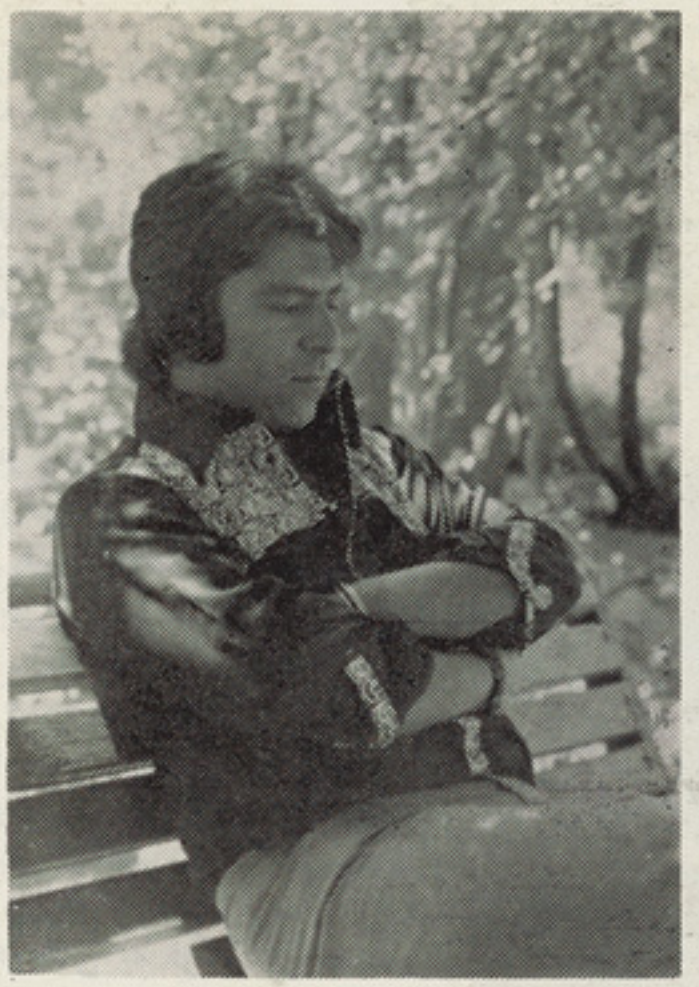

هنرمند نسل جوان میگفت: ازرنج وانـــدوه‌انسانها عذاب میکشم

دیگران بخواند وصدای خودرا به تقلید از فلان آوازخوان به شهرت رسیده هم آهنگ سازد ،وقتی هم کـه به شهـــرت رسید و برسکوی محبوبیت تکیه زد ، از کسانی که می خواستند اورا دنبال روی کنند وتقلیدی کورکورانه ازشیوه اودر اجرای پارچه هایش داشته باشند دلخور بود وباری در همین زمینه ودر گفت وشنودی با نگارنده گفت که :

من واقعاً متأسف هستم وتـأسفم از ایـن است‌که می خواهند ازحنجره من بخوانند ... اگر بخوانند به جای احمد ظاهر خود شان باشند، بدون شك در میان شان استعدادهایی هست که خوب رشد کند وبار ور شـود ، اما در غیر این صورت جز اینکه وقت خودرا به هدر دهند نتیجه یی ندارد ، چرا کـــه مردم آواز احمد ظـــاهـر را دوست دارند . این را هم دوست دارند که این آواز را از حنجره کسی که میکوشد مثل احمد ظاهـر بخواند ....»

احمدظاهر با آنکه در اجرای آهنگهایش کاپی خوانی موی به موی را قبول نمیکرد و خودش می گفت که : کـاپی خـوانی هنر نمیباشد !» پارچه های زیادی را ازاین جا وآنجا، از موسیقی غـــربی وموسیقی هندی وایرانی میگرفت وآنرا در چارچوبه تازه یی به اجرا می آورد وبا شیوه خود می خواند . شیوه یی که در آن خصوصیت های اصلی آهنگ مسخ ودگر گون نمیشد و فقط در فورم وشکل اجرا با تغییراتی به همراه بود .

باآن هم‌خلاف برداشت برخی‌ازپرودیوسران رادیو وتلویزیون وهمه آنانیکه مرده دوستی رابه عنوان یك‌رواج معمول در کار برد هنر کشور ما پذیرفته اند ، نمیتوان به آســانی در مورد احمد ظاهر سخن از آفرینش هنری وخلاقیت وابداع وبه وجود آوری یك مکتب تازه به وسیله وی سخن گفت کـــه چنین بیراهه روی هایی که بر ذهنی گرایی مقاله نویس های مدحیه پرداز استوار است نه تنها ارجی تازه برکـــار هنرمند محبوب نیست ، بلکه در دیدگاه آنانیکه میتوانند در کارهای هنری شناختی داشته باشند نفی ارزش هایی است که به راستی آواز خوان نسل جوان به آن اعتقاد داشت .

احمد ظاهر ذوق هنری در خور ستایش و استعدادی بارور و شگـــرف داشت، او زود درخشید، زود دردل هاجای گرفت وزوددیگران را عقب زد وبر سکـوی شهرت و محبوبیت تکیه کرد .

! وبدون شك دریك دهه اخیر بی رقیب ترین آواز خوان نسل جوان بود وآهنگ ها وآواز هیچ خواننده دیگر به اندازه اودردل جوانان نمی نشست ، آنها را به شور وهیجان نمی آورد، تخم شادی را دردل هانمی کاشت وشنونده نو جـــوان را به رقص وپایکـوبی وانمیداشت وشاید تا هنوز هم‌که در سالروز مرگ وی به سوك نشسته ایم هیچ آوازخوان جوانی نتواند تا مدت ها بامرده اوبه رقابت هنری برخیزد ، اما باز هم این هاهیچکدام نباید موجب گردد که زیر تاثیر احساسات رویم واین قضاوت نگارندگان رادیوتلویزیونی را بپذیریم که :

«جای اوتادهه عاوسده‌هادرهنر موسیقی ماخالی خواهد ماند» چراکه جامعه هر گـــز از تکامل بازنمی ماند وچه بساکـــه همین اکنون، در همین لحظات ما فراوان استعداد ها وظرفیت های در نطفه خفه شده ویا بـه شناخت وباروری نیامده یی در زمینه هـــای هنر موسیقی خود داشته باشیم که اگـــر شرایط مساعد گردد، اگر امکانات بـــرای سازندگی کار سازی گردد واگر زمینه های تشویقی برای شان به وجود آید بتوانند به تبارز کشیده شوند، پیشروی کنند و مردم به خود شان وهنر شان ارج گذارند و هرگز از مایه هنری ایکه از میان خود شان گرفته شده است وبه وسیله هنر مند به انعکـاس می آید خسته نشوند .

برای بررسی همه جانبه تـــری از ارزش موسیقی لایت کشور ما ساخت باید به‌مروری هر چند کوتاه از عوامل وشیوه کـــاراو بپردازیم .

اگر از شرایط وامکانات وسیع اقتصادی واجتماعی و حتی سیاسی که در شگـوفایی وباروری استعداد وظرفیت درسطح بالای‌هنری احمد ظاهر نقش داشت بگذریم و فراموش کنیم‌که چه درمحیط خانواده یااستودیو های رادیو وسالون های مشق برای این هنرمند شرایطی وجود داشت که شاید هیچ یك از آواز خوانان نسل جوان ما از آن بر خور دار نبودند ، میرسیم به این موضوع که احمدظاهر جوان و هنر مند خودش نیز در ساحه کارش رکود وتوقف را نمی پذیرفت پیگیری وپشت کار داشت ، او می خواست با هنر خود دردل ها واحساس نوجوانان و جوانان حکومت کند ودر این کار پیروز بود و کامگار - چرا که از همه اشتباهات دیگران انتباه میگرفت وآواز گرم وزنگدار وی هم در بر آورد این آرزوی او سهم قوی داشت .

احمد ظاهر میدید که آواز خوانان ماوقتی روی سن قرار می گیرند یا مجسمه وار مـی ایستند وانگار فقط لب‌ودهانشان‌است که‌باید بجنبد ویا اینکه دلقك وار و نا موزون بـــه اندام خود پیچ و تاب میدهند وطبیعی بود که در هر دو مورد جز اینکه شنونده به فـازه کشیدن وا داشته شود و خسته در نیمه های هنری کار احمدظاهر وکاوش در انگیزه هایی که از او آواز خوانی بی رقیب در ساحـــه

تنگیالی- احمدظاهر نه‌نوت غربی رامیدانست‌ونه‌هندی را اما ...

اوبرشور وهیجانی می‌خواند ودیگران رانیزبه‌هیجان می‌آورد

استاد سرمست: احمدظاهر روش خاصی‌در آواز خوانی داشت اما سبکی تازه را ایجاد نکرد

کنسرت از سالون خارج گردد نتیجه یی‌نداشت اماآوچنین نبود مایم چهره داشت ومیکوشید مناهیم تصنیف و شعر را تبارز دهد ودراحساس شنونده خود جایگزین سازد ، حرکات‌موزون و سریع داشت که در اوج دادن شادی‌آفرینی کمك میکرد ـ او نه نوت غربی را میدانست ونه از هندی را اما به کمك استعداد خود این دو موسیقی تا همگون را با موسیقی بو مسی ومحلی ما در آمیخته بود ـ بی آنکه مسخ کننده باشد ویا به وجود آورنده یك مکتب تازه در موسیقی به گونه یی که برخی از قلم بدست های ستایش گرومدیحه سراانعادارند چرا که ابداع یك مکتب خاص دریك بخش هنری دانش‌می خواهد ...به آگاهی نیازدارد، مستلزم سال ها تحقیق و تجربه و کاوش در پدیده های هنری میباشد واحمد ظاهر آواز خوان بود ونه دانشمند .

احمد ظاهر کمتر از آن مطالعه داشت که برای یك هنرمند وشگوفایی هنر او ضرور مینماید ـ اوگاهی شعر ها راغلط می خواند وتصنیف هایش غالباً نه پیامی در خونداشتند ونه میتوانستند واقعیتی از درون جامعه را انعکاس دهنددر حالیکه هنردر پهلوی‌بالندگی وپویایی خود باید نقش آگاهی دهی و پیام رسانی را داشته باشد ـ هدفی را دنبال کند وچیزی برای گفتن داشته باشد که بالا تر از سوز نامه ها وفرا قنامه ها ووصال نامه ها باشد اما این گفته هر گز موقف احمد ظاهر را در میان آواز خوانان ما پائین نمیاورد چرا که با تاسف هنر معاصر ما در بیشترین‌سال های عمر خود چنین بوده است اما میتواند هوشداری باشد برای آنانیکه فقط آواز خوب داشتن را ومورد علاقه گرفتن را وبر سکوی شهرت و محبوبیت تکیه زدن را به عنوان دانش هنری داشتن پذیرا میگردند که اگر چنین باشد آواز خوان دیگر ما بیلتون که ترانه هایش در روستا های ما در میان بیش از هشتادو پنج در صد ده نشینان ما ورد زبان هاست باید علامه باشد واز دانشی گسترده برخوردار فریفته شدن ومغرور نگشتن یکی دیگر از پایه های اساسی بود که شهرت و محبوبیت احمد ظاهر را در خود تکیه داده‌بود. اومانند خیلی های دیگری که‌در میان چند هورای تشویق آمیز می انگارند به پایان راه رسیده اند نبود ، وبه همان پیمانه یی که کارش با تشویق روبرو ، می شد به شدت مشق وتمرین خودمی افزود تامبادا هوا خواهان آوازش را از دست بدهد .

ودراین مورد خودش میگفت :

«غرور هنری شکست هنری رابار میاورد، در کار هنر رقابت سازنده است ، امامشروط به اینکه این رقابت ها سالم باشد ونه‌حسادت آمیز . »

لطفا ورق‌بزنید

دسته های گلی که در روز تدفین احمدظاهر برمزار اوگذاشته شد نمایی بود ازعلاقه مردم وهنرمندان مابه هنر او

واین سخنی راست است که او خود به هیچ کس حسادت نمیورزید .

باآنکه در زندگی از رفاهی کامل برخوردار بود وهر گز نه مزه فقر را چشیدونه هم پادشواری هایی روبرو شد که اکثریت نزدیك مردم همیشه و در زندگی روزانه خود با آن مواجه میباشند - هیچ وقت احساس آرامش کامل نمیکرد - همیشه درسیر وسفر بود- کشور ها را در می نوردید واز شهری به شهر دیگر پامیگذاشت وباز پارسفر رامی بست و بسوی دیاری دیگر راه می کشید - خودش دراین باره وبه پاسخ پرسشی در همین‌زمینه چنین میگوید :

- «من دراین سیر و سفر متوجه شده ام که انسان در هر کجایی که باشد در هر موقفی که قرار گیرد ودر هر شرایطی که بسر ببرد ، نمیتواند که از غم بیگانه باشد، نمیتواند خوش بختی را به مفهوم واقعی آن درك کند -همیشه چیز هایی در زندگی هست که آسایش روحی انسانها را سلب میکند و من نهایت آرزویم را دراین می بینم که یکروز شاهد خوش بختی انسانها باشم ....»

در خانه اش تابلوی نقاشی داشت که‌نمایی بود از فقر مسلط درجامعهٔ،مردی پیر در حال پینه کردن لباس ژنده اش ،

واو احمد ظاهر به این تابلو عشق میورزید باری دریك گفت وشنود به او گفتم :

- تو بیشتر از آنکه روشنفکر باشی‌نظاهر به روشنفکری میکنی وگرنه تو از واقعیت این زندگی های فقر زده چه را به تجربه کشیده یی که نمایی ازآن را همیشه در جلو چشمت کشیده یی ؟

واو پاسخ داد :

- هم تو وهم همهٔ مردم فقط با یك رخ شخصیت من آشنایی دارید واحمد ظاهری را می شناسید که‌شادست‌و شادی آفرینی‌میکند- اما درون من همیشه برای همه تاریك بوده است وواقعیت این است که من از رنج مردم رنج میبرم واز فقر حاکم در میان مردم دراند- وهم واین تصویر را به آن جهت دارم که همیشه برایم هوشدار میدهدکه برای‌کی وچه کسانی باید آواز بخوانم ...

بااین همه اوهرگز جزدرسالون های مجلل آواز نخواند وفراموش هم نکرد که پایدگاهی در خدمت مردم قرار گیرد که کنسرت های او به نفع مبارزه با بیسوادی ، بانك خون و موسسات دیگر از این قبیل نمونه یی است برای فعالیت هنری او دراین زمینه ها .

برای آشنایی‌وآگاهی ازنظریات وچگونگی ارزش گذاری موسیقی دانان به هنراحمدظاهر گفت وشنودی داریم کوتاه وفشرده با مسحور جمال رئیس موسیقی، استاد سر مست رهبر آرکستر، وهاب مددی مدیر عمومی موسیقی رادیوتلویزیون وتنگیالی ترومپت‌نواز مشهور که در این جا از نظرتان میگذرد .

نخستین پرسش برای این چهار تن چنین طرح میگردد :

- برخی از نویسندگان وقلم به دست های مطبوعات ورادیو تلویزیون در نگارش هایی پیرامون هنر احمد ظاهر وی را به وجود آورنده یك سبك خاص در موسیقی کشور میدانند به این ترتیب که وی با آمیختن موسیقی غربی، موسیقی آزاد هند وموسیقی بومی ومحلی افغانستان توانست شکل جدیدی از موزیك را ابداع کند، شما چنین برداشتی را چقدر تائید ویارد می کنید ؟

مسحور جمال :

احمد ظاهر هم مانند همهٔ هنرمندان‌روش خاصی داشت اما روش نمیتواند معنی مکتب رابدهد ، شما میدانید که صاحب مکتب بودن وحتی سبك کاملا مستقل رابه وجود آوردن کاری است بس دشوار که مطالعه و تحقیق وشناخت کامل موسیقی را ایجاب میکند و چنین کسانی حتی به سویه جهانی کم بوده ودرهر کشور گاه به تعداد انگشتان یکدست هم نمیرسند .

استاد سرمست :

اصولا کسی که یك اثر هنری ویا کار هنرمندی را به نقد وداوری می گیرد خود باید در زمینه مورد بحث آگاهی فنی زیاد داشته باشد که متاسفانه در کشور ماکمتر چنین است ، اگر در نظر دهی‌وارزش‌گذاری مسایل هنری نظر اشخاص فنی و مسلکی گرفته شود چنین اشتباهاتی در داوری ها رخ نمیدهد .

تنگیالی :

یك علت عمده این جاروجنجال هادر این است که احمدظاهر از شهرت ومحبوبیت فراوانی برخوردار بود ودر نتیجه کسانی که شنا خت شان از موسیقی سطحی بود و نمیتوانستند از نظر فنی قضاوت سالم داشته باشند، موفقیت احمدظاهر را با معیار ها ی غیرواقعی به سنجش میگرفتند که یك مورد آن همین مساله است که شما آنرا به طرح آوردید .

وهاب مددی :

یك نکته در کار احمدظاهر مشخص است وآن اینکه او نخستین کسی بود که استفاده از وسایل مدرن برقی موسیقی غربی را در افغانستان متداول ساخت .

- دریکی از برنامه های تلویزیون که به خاطر بزرگداشت از احمد ظاهر تهیه شده بود چنین ادعا شدکه جای وی تادهه هاوسده هادر موسیقی کشور ما خالی خواهد ماندواین موردی است که در مطبوعات کشور نیز بار هانوشته شده است ، شما این نظر راباتوجه به اینکه همه شئون وپدیده های هنری در سیر تکاملی جامعه به سوی پیشرفت روانند، تاچه اندازه مورد تائید قرار میدهید ؟

مسحور جمال :

منطقاً هر چیز مثل خودش است و اگر ازاین زاویه به مساله بنگریم جای هرکسی که میمیرد نه تنها در طول چند دهه وسده بلکه برای همیشه خالی میماند، اما اگرسخن به گونه مقایسوی به طرح آید بدون شك جامعه مادرراه شکوفایی روان است وفرهنگ وهنر مادرراه تکامل خود به پیش میرود و مادر هنر موسیقی نیز روز بروز هنرمندانی برجسته آ رخواهیم داشت .

استاد سر مست :

این مسایل مربوط به این میشود که شرایط وامکانات چگونه به بررسی می آید ویك کارهنری به اساس چه معیار هایی به قضاوت کشیده میشود .

تنگیالی :

به تائید گفته سرمست می افزایم که اگر موضوع از جهت محبوبیت احمدظاهر در میان نسل جوان به طرح آمده باشد شاید مدتی طول بکشد تا آواز خوان دیگری به میزان این خواننده محبوب شود .

وهاب مددی :

من هیچ وقت از نیروی خلق ها واز استعداد ملت ها انکار نمیکنم ، بدون شك

بقیه‌درصفحه۴۱

مسحور جمال میگوید : من هفتاد- درصدموفقیت احمدظاهر را درشرایط مساعدی‌میدانم که‌برایش میبابود

برگزیده‌هایی از میان فرستاده‌های شما

در سوگ احمد ظاهر

صدای احمد ظاهر به هر گوشی که می‌رسید تاثیری‌بجا می‌گذاشت وچنگی بردل ها می زد

آوازهٔ هنر احمد ظاهر در قلمرو کشور مامحدود نماندودر آنسوی مرز هانیز راهش راباز نمود.

احمد ظاهرهنرمندی‌بود مبتکر،قسمیکه‌خودش می‌گوید :

«من‌به مسلهٔ ابداع ،ابتکار و نو آوری‌خیلی ارزش می‌گذارم . نمی‌خواهم آهنگ هایم شبیه هم باشند ، دوست ندارم به کهنه بسازم وهمیشه برای یافتن تازه های دیگر روانم .»

دوستان ! نام احمد ظاهر در هر جا وهرمحفلی برسر زبان هاست ولی خودش دیگردر میان ما نیست . جایش در قطار

گلهای بوستان هنر وموسیقی خالیست ، او قربانی شد وبه دیار نیستی سفر کرد . بلی!

قربانی .... قربانی دشمنان انسانیت ، شرف ونا موس .قربانی انسان های‌که از مفهوم‌هنرو

موسیقی اصلا حرفی هم در کلهٔ شان سراغ نمی‌شد . امین چنایتکار وباند خون آشامش‌بر

احمد ظاهر این افتخار هنرو موسیقی کشور ما نیزرحم نکردواورا قربانی‌هوس‌های‌شوم‌خویش ساختند ولی‌این فرومایگان ودشمنان هنر نه فهمیدند که احمد ظاهر گهری بود کمیاب

احمد ظاهر خودرا مسؤول احساس می‌کرد، مسوول در برابر مردمش و هنرش .اوصادقانه آرزومند خدمت به هنر و موسیقی کشور خود بود. ولی اورا مجال بیش ازین ندادندوبدیار نا بودی روانش کردند .

بلی ! احمد ظاهر قربان هوا وهوس انسانهای نااهل شد ولی هنرش زنده است ونامش بر سر زبانهاست .

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق
ثبت است بر جریده عالم دوام ما

محمد حسن‌بیژن

سوج رادیو را می چرخانیم و صدای همراه با موزیك به گوش مان میرسد . این صدا برای همهٔ ما آشناست لحن دل انگیز این صدا در لای پرده های دلپذیر موزیك ، حالت

خاصی به هر شنونده می‌بخشد شنونده‌باشنیدن این صدا خودرا در دنیای‌دیگری می‌یابد ،دنیای که‌در آن سکوت ویکنواختی اصلاراهی‌ندارد. لحظه بعد صدا خاموش می‌شود وشنونده‌باتکان دادن سر به خوانندهٔ آن‌آفرین می‌گوید .

آری ! این صدا، صدای احمد ظاهر است . احمد ظاهر هنر مند ستا ر هٔ تا بنا ك

درآسمان هنر وموسیقی کشورمان که‌در خشید وشهرهٔ محفل هاگشت . اواز همان هاوان‌شباب وقتی به‌دنیای موسیقی‌روی‌آوردفقط متوجه‌دوچیز بود ، مردمش و هنرش .

احمد ظاهر تجارت رادرراه هنر خویش‌پیشه نساخت بلکه مردمش رادرنظر گرفت.اودرراهی قدم می‌گذاشت که رسالت هنری اش تقاضا

میکرد . اودرپی آن بود که شنوندهٔ آوازش را راضی نگهدارد .

طوریکه خودش می‌گوید :

«هنرمند حق ندارد همیشهٔ فقط چیزی را که خود ش دوست دارد تحویل مردم‌دهد. مردم شادی می‌خواهند وآوازی که غصه های خودرا

درآن بشویند و هنرمندهم باتوان هنری اش این خواسته را برمی‌آرد » .

آوازهٔ هنر احمد ظاهر روز به روز راهش رادردل دره هاو کوهپایه های کشور مان

می‌پیمود صدای احمد ظاهر در بزم نو ستا ن شادی وسرور می‌آفرید .مردم‌از شنیدن صدای

اوحظ می‌بردند . وقتی‌اوروی ستیژ ظاهرمی‌شد خوشی وهلهلهٔ مردم درفضامی‌پیچید وجوانان به سازش رقص وپایکوبی می‌کردند .

به‌یاد آنروز که‌شمع عمر هنرمند محبوب،احمد ظاهر ،خاموش شد.

مرغ اجل

ای اشك من زدیده بیانش چکیده رو — پی پاو سرتو از پی جانان دوید ه رو
حسرت سر است جای هوس گاه زندگی — زین دشت پر ملال نفس چیده چیده رو
کرده سفر ظاهر مازین جهان غم — ای دیده خون ببار وگریبان دریده رو
باری سرت زتابوت نازت عزیز من — بیرون کنی و آه و فغانم شنیده رو
دوستان همه داغدار ز مرگ‌تو گشته اند — اندك نظر زبهر خدا ، ای رمیده رو
دانیم که‌سیر گشته‌ئی‌از وضع‌آن خسان — آئینه وار حسرت ما را تو دیده رو
بگرفته اوج شهرت تو در جهان ما — ای تو طلوع ستارهٔ صبح نادمیده ؟ رو

«کیوان» کجا چو مرغ اجل رام میشود
بی‌پاو سر تو ازپی جانان دو یده رو

کیوان

بر مزار تمنا

ای بیوفا برو که شبستا ن‌خاطرم
دیگر نه جای جلوه ذوق وصال تست
زاند م که پی‌به‌رازنها ن تو برده ام
کابوس خواب‌راحتم‌هرشب‌خیال‌تست
ای کاش با تو هیچ مقا بل نمیشد م
میخواستم زپرتو پندار تا بنا ك
نور چرا غ خلو ت اندیشه‌ام شوی
میخواستم چو مر غ سبکبال آرزو
تا آخرین دیار خدا همر هم شو ی
اکنون به‌خویش گریم‌وبرآرزوی‌خویش
در آسمان روشن اشعار دلکشم
دیگر نتابد اختر چشمان مست تو
گردیده چهره ات به غبار گنه نهان
خاموش گشته شمع محبت بدست‌تو
دیگر تو آن ستاره رخشنده نیستی
ای بیوفا که شهر ت هنگامه‌خیز تو
مرهون شور عشق من ونا له منست
گربر سرو فای توشد نام وننگ من
پاداش‌آن‌بدست تو پیما ن شکستن است
نی نی تو قدر عشق ندانسته ای هنوز
بگذاشتم ترا به هو سهای‌شوم‌تو
پنداشتم چنانکه نه ای آشنا ی من
شبها برو به خلو ت دیوا ن پارسا
برهر لبی که دلت خواست بو سه هاشکن
دیگر تو آن فرشتهٔ پارینه نیستی
زین بعد بر مزار تمنا کنم فغا ن
آینده را به ماتم بگذشته بسپرم
دامان‌دل به اشك غمت شستشودهم
وزسینه‌داغ مهر ترا پاك بسترم
دیگر نه اعتماد به هر بی وفاکنم

انتخاب از راحله ابوی

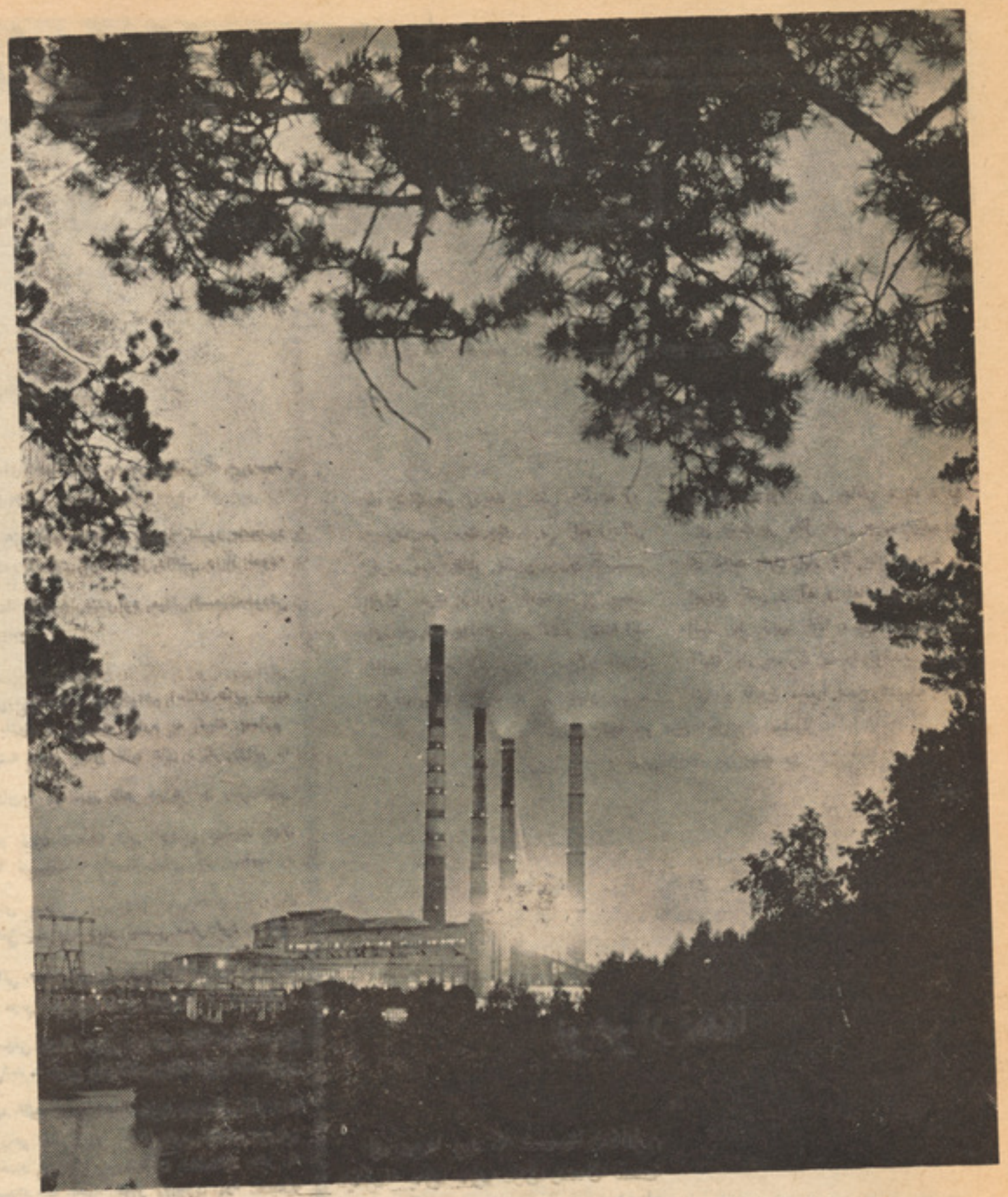

دشوروی اتحاد دسایبیریا په سیمه کی دنظروف د حرارتی بریښنا دستیشن یومنظره

دادمحمد (رسا)

غوره معلومات

شوروی اتحاد چی د ځمکی د کرۍ نوچی شپږ مه بر خه نیو لی ده په دی جمله کی داروپا د خاوری تقریبا نیمائی بر خه او داسیا دخا وری در یمه بر خه شا مله ده دا هیواد دلویدیځ څخه ختیځ ته دطول البلد خه د پاسه یو سلودوه اویا درجو تښه غزیدلی دی . هیواد نهایی نقطی یو له بل څخه نومره لری پرتی دی چی د ساعت دبدلید و دیا ر لس سیمی لری که په یو سر کی شپه وی په بل سرکی به ئی و رځ وی لکه چی په کو ر یل کی سبا وو ن پیل شی نو په مسکو کی شپه راځی داوسپنی ګرندی ریل دنی هیواد د ختیځ څخه لو یدیځ پو ری خه دپا سه یوه هفته کی رسیږی ددغه هیواد دکور نیو لا ر و کر ښو او ږ دوا لی شپږ سوه پنځو س زره کیلو مترو ته رسیږی اتلنتیک (شما لی- قطب) بر خی په دایمی ډول کنګل او د ماوراء قفقاز بر خی نیم ګر مسیر ، دترکمنستان سوخنده ډاګونه او دسایبریالایتنا هی خنګلونه ته دپامیر اوتیان شیان غرنی لری چی اسما ن ته جګی شو یدی داوکر - این او کازا خستا ن هوا ری د شتی ددغه هیواد در نګا ر نګ جو ی او ضا عو سبب شو یدی .

دشوروی اتحاد دوه سوه شپږ ملیو نو وګړو څخه چی په یو سلو دیر شو ژ بو خبری کو ی دلیك لپاره دپنځو الفبا ء څخه کار اخلی .

شوروی اتحاد دماشین‌جوړولو په‌صنعت کی دنړی دو همه در جه هیواد دی او تقریبا دنړی یو په پنځمه بر خه تو لید په دی‌هیواد کی کیږی دترا کتورونو جوړولو په‌صنعت کی دامر یکا د متحد ه ایا لا تو څخه‌مخکی تللی دی او د کیماوی مواد و په تو لید کی په نړی کی لمړی مقا م لری چی دنو لس سوه خلویښتم کال پر نله په دغو تولید - اتو کی پنځوس واری زیاتوالی راغلی دی دغه هیواد په کا ل کی دو ه ملیو نه مو ټری جو ړوی چی دریمه بر خه ئی بار وړونکی مو ټری دی .

ددی هیواد په سلو کی دوه شپیته وکړی په ښا رو نو کی ژوند کو ی همدا رنګه په دغه ستر هیواد کی دیا رلس زره ما شومان په کا ل کی دنیا نه را ځی او اوه زره‌پیغلی اوځوا نا ن سره واده کوی ددی لپاره چی دواده کولو ښه ز مینه مسا عد ه شوی وی نو د واده لپاره منا سب عمر د خلویښتو څخه تر پنځه‌ویشتوملیونو پوری ټا کل شو یدی د شپیتو ملیو نو کورنیو څخه تقریبا دهغوی‌نیمائی برخه دری یا څلور ما شو ما ن لری دا دد ی‌لپاره دی چی د یوی خوا کورنی و کو لای شی په ښه ډول د خپلو او لادونو روزنه و کړی او دبلی خوا دمور صحت او ژوند هم په نظر کی و نیو ل شی . هغه کو رنی چی ما شو ما ن ئی دپنځو څخه زیا ت وی په سلو کی یو و یشت جو ړوی . د شو روی اتحاد اتباع (نر،ښځه) کولای‌شی چی د بهر نی سیری او یا ښځی سره واده و کړی په دی ورو ستیو کلو کی اته زره شوروی‌انو دبهرنیانو سره واده کړیدی او دخپل میړه او ښځی و طن ته (ټول ټال دنړی یو سلو لس هیواد و نو ته) تللی دی .

دشو روی اتحاد دخلك دنړی دټو لو ولسو څخه زیات کتابونه لولی (دا خبره دیو- نسکو د معلو ما تو په تا یید) چی‌په منځنی تو ګه دهر ی کو رنی په تنا سب څلور نشر ئی هغوی ته رسیږی په دغه هیواد کی د کتا ب چا پو لو دوه سوه‌شپږ دیر ش مو سسی فعا لیت کو ی چی په یو کا ل کی یو سلو اتیا ملیا رد ه ټو که چا پ شوی کتا بو نه ټو لنی ته وړا ند ی کوی په دغه هیواد کی اته زره ور ځپا نی دشو روی اتحاد د مختلفو ملیتو نو په اته پنځوس ژبو او بهرنیو نهو ژ بو نشرا ت کو ی چی د یو وار مجمو عی تیراژ ئی یو سلو پنځه شپږو ملیو نو نسخو ته رسیږی له دی شمیر څخه څه دپا سه‌پنځه ویشت ملیو نه نسخی د (پرا ودا) ازویستیا او (ترود) دور ځپانو بر خه ده همدا رنګه دشوروی اتحاد دمختلفو ملیتونو په اته څلو یښتو ژبو او بهر نیو پنځه و یشتو ژ بو پنځه زره هر رنګه مجلی په دغه هیواد کی خپر یږی په نو لس سوه اوه او یاوم کا ل کی دبهر نیو لیکو الا نو یو زرو شپږ سوه اثار دیو ملیو ن ټو کو په‌شمیرخپاره‌شوهمدارنګه دری سوه پنځوس زره کتابتونونه دخلکو لپاره په وړیا توګه په خدمت کی دی چی مجمو عا څلور عشا ر په دوه ملیا رده ټوکه کتابونه او مجلی لری‌او په کارکی دغه کتابتونونه یو ملیون ټوکه‌کتابونه له بهر څخه واردوی .

دشوروی اتحاد په مسلکی ټولنیزو اتحاد- یوکی یو سلو دیارلس ملیونه خلك غر - یتو ب لری چی ټول ئی با لغ دی د شوروی اتحاد په عالی شورا کی یو زر اوپنځه سوه اوه لس نفر و کیلان مو جو د دی

دشوروی اتحاد دسولیك ماسك‌په‌سیمه .کی‌دکانو دپلټنی او اکتشافی چارو یوه‌ډله‌ماهرانـد خبروپه‌حال کی •

دشوروی اتحاد دخلکو لسم پنځه کلن‌پلان داندازه شوو تو لیدا تو غلاوه دپنځوملیا ردو روبلو په بیه زیات تولیدات شو یـد ی او نړی ته و پا ند ی شو یدی .

په دغه هیواد کی دنو لس سوه شپږشپیتم څخه دنو لس سوه شپږ او یاوم یو ـ ی دخه پا سه اته و یشت زرو کلخو زو نـو او یو تیا زرو سوف خوزونو په لر لو سـره شپا پس ملیو نه هکتاره ځمکه خرو بـه کړی ده چی په ټول هیواد کی د کر نـی وړ ځمکه له اوه و یشت زرو هکتارو څخه زیا ته ده . همدا شا ن دغه هیواد پنځه سو ه دری اویا حرفوی تیاترونه لـری‌او پـه کال کی ۱۲۰ ملیو نه لیدو نکی د نوحرفوی تیا ترو نو ته دسیل لپاره ور ځی د تیا ـر دنکټ پیه دنړی د ټو لو هیواد و څخه ارزانه ده په شوروی اتحاد کی دفلم اخستلونـه‌ـ دیرش شر کتو نه مو جود دی چی پـه کال کی نو ه سو ه څلو یښت هنری فلمونه او څلو یښت مستند فلمو نه تو لید وی .

دشوروی اتحاد بیړی د نـړی‌نیـمائی‌برخه بارونه انتقالـوی د نړی دیوسلو دیـرشو هیواد و په یو زرو څلور سوه بندرو نو کی لنگر اچوی .

همدارنگه دغه هیواد دلفتو په ایستلو کی په نړی کی لمړی مقا م لری چی په کا ل کی دپنځه سوه شپږ څلو یښتو میلو نـو تنو تیلو په ایستلو سره د ټو لی نړ ی یو په پنځه برخه تیل راوکاږی دتیـلو دنلو نو او ږ ندوالی پنځو س زره کیلو متره او دگاز د نلو نو اوږ ندوا لی ئی سلو زرو کیلو مترو ته رسیږی په دغه هیواد کـی دگا ز دایستلو خا ص سیستم مو جود د ی چی دهغی پوسیلـه کولی شی چی یو زرو‌ـ پنځه کیلو واټه گاز تولید کـړی شوروی اتحاد د بر یښنا په تو لید کی خو را ډیر پر مخ تللی دی چی د بر یښنا شل‌فا ئریکی دیو ملیو ن کیلو وا ټه بر یښنا په ظرفیت جو ړی شو یدی ی په مجمو عی ډول په کال کی دری تریلنو نه کیـلو واټـه دبریښنا انر ژی په سا عت کی تو لید وی .

په شوروی اتحاد کی د مذ هب پو : ه آزادی شته دی هر څوك کولی شی چی په آزادانه توگه خپل مذهبی مراسم پر ځای کړی . په دغه هیواد کی شل زره عبا د ت خایو نه او صومعی مو جودی دی چـی‌په بیلو بیلو مذ هبی اتحاد و پو ری تړ لی‌دی ټول مذ هبو نه دمسا وی حقو قو څخه برخور داره دی په ۱۹۷۶ کا ل کی د لوی اسقف ریا ست د تو را ت او انجیل‌نوی چا پ‌تهیه کړ. همدا رنگه د منځنی آسیا او کازاخستان دمسلما نا نو مذ هبی اداری په خو ورو سنیو کلو نو کی شپږ څله د قرآن مجید د(الجمع الصیحـح) او(لارب المـفرد) پـه‌نامه‌د امام البخاری در وایتـونو مجموعـه او د حضرت عثما ن (رض)د قرآن مجید تا ریخ جی په تا شکند شته چا پ کړی دی .

مادر

می‌بستند ، دیگر نفس نمی‌کشیدند واندکی بعد جز جسد سرد و بیجان در روی بـرف هـا نبودند وجسد های یـخ‌بسته آنهارا دیگرامکان نداشت هموار کرد•

ماکه قوی تر بودیم، پیش می‌رفتیم •مغزهای ماازسردی زیاد قوه ادارك خود را از دست داده بود ، ولی بااین هم‌در ظلمت‌بیابان پر برف وهو ای سردی که سنگ را می‌ترکاند ، درمیان مزارع مرگ آور ، درحالیکه از در دور نج خم شده بودیم ، پیش می‌رفتیم • ما شکست خورده بودیم وناامیدی‌کامل‌سراسروجود مارافراگرفته بود • از همه زیاد تر احساس تنها یی وبی چیزی ، آخر شدن رمق زندگی وانتظار مرگ ما را درمیان پنجه های‌خودمی‌فشرد•

دراین وقت •• آری دراین وقت بود که آن پیرمرد عجیب رادیدم ، پیرمردی که دو ژاندارم از دو بازوی او محکم چسپیده‌ودر جستجوی یك افسر رهنمابودند ، زیرا گمان می‌کردند ، اسیر آنها یك جاسوس است ، کلمه «جاسوس»فورا درمیان سر بازان انتشاریافت وهمه دور پیرمرد اسیر حلقه زدند •

یك صدا گفت :

ـ باید فورا اورا تیر باران کرد •

تمام سر بازان را که خودشان به چشم‌سر مرگ‌رارو بروی خود میدیدند وبه سختی می‌توانستند خود را در روی پاهای شان نگه دارند ، یك غضب وخشم‌خارق‌العاده وحیوانی مغلوب نموده بود • آنها میخواستند که اسیررا تیر باران کنند ••• گویی به‌این صورت عطش انتقام آنها خاموش می‌شد •

من میخواستم چیزی بگویم ، زیرا در آنوقت قوماندان دسته ای بودم• اما در آن هفته ها هیچکس به امر شخص دیگری اطاعت نمی‌کرد ولوکه‌آمردسته‌باشد• واگرمن‌حرفی می‌زدم‌شاید خودم را هدف گلوله قرارمیدادند، آنوقت‌یکی از آن ژاندارم ها روبمن نموده گفت :

ـ از سه روز به اینطرف این مرد عقب‌ما می‌آمد واز همه جا راجع به سربازان طوپخانه سوال هامی‌کند من برای اینکه سخنان‌آن‌مرد بدبخت را بشنوم سوال کردم :

ـدراینجاچه‌می‌کنید ... وچه‌می خواهید ؟ چرا عقب عساکر ما می‌آیید •••؟

اوبالهجه دهاتی چند کلمه ای ادا کرد که مفهوم آن را ندانستم • واستی مرد عجیبی بود شانه های باریـك‌اندام کوچك ، چشمان نا آرام ووضع هر اسانی داشت • به این صورت عجیب وشگفتی که‌در مقابلم ایستاده بود ، من نیز فکر کردم‌که حقیقتا سروکارم بایك جاسوس است• او بسیارپیروضعیف می‌نمودومرا بانگاه های ملتمسانه‌ای ورانداز می‌کرد• سر با زان پیهم صدا می‌کردند :

ـباید اورا تیر باران کرد ••! باید اورا هدف گلوله قرار داد •••!

من از ژاندام پرسیدم •

ـآیا می‌توانید این‌اسیررا حمایه ونگهداری کنید •••؟

هنوز جمله ام تمام نشده بود کـه یك ضربت قوی مرا بیك طرف انداخت . دوثانیه دیگر سربازان‌بطرف پیر مرد هجوم آورده‌وبا غضب اورا بزمین افگندند • ودر حالیکه بامشت ولگد ودسته های‌تفنگ، براو ضربه های‌شدیدی وارد می‌آوردند، اوراکشان،کشان‌درروی برف‌ها باخود کشیده‌ودر پهلوی در ختی‌انداختند.او تقـریبا مـرده بـود •• و در ایـن وقـت شلیـك گـلـو لـه شنیـده شدوبه آخرین رمق پیرمرد بیچاره نیز خاتمه‌داد

سربازان با قلب های پراز نفرت وانتقام هنوز هم بطرف اومی رفتند ، فیر می کردند وتفنگ های خودرا پر کرده ، دو باره جسدسرد شده‌اورا هدف گلوله قرار میدادند وشلیك می‌کردند • آنقدر احساسات حیوانی آنهـارا فرا گرفته بودکه‌برای‌نوبت شلیك‌کردن‌به‌نعش آن پیرمرد بیچاره باهم جدال می‌نمودند •

دراین وقت‌دفعتافریادی شنیده‌شد: «پروس ها ••• پروس‌ها•••!»

هرج ومرج ودرهم وبرهمی که درائر این کلمات درمیان سربازان که روبفرار نمودند به وقوع پیوست قابل توصیف نیست • صداهای شلیك گلوله بطرف آن اسیر پیر ، عقل جلادان پیر حم را زایل نموده بودو نمیدانستند که‌در حقیقت خودشان باعـث‌این‌غلغله وترس وفرار گردیده بودند• آنهارمه‌ای درمیان تار یکـی بهرطرف میدویدند وازانظار مفقود می شدند. من‌وجسد آن مرد وتو ژاندارم که از نقطـه نظر وظیفه خود نزد من ماندند تنها بودیـم آنها جسد پاره پاره وخون آلـود پیـر مرد را برداشتند• می گفتم:

ـباید اورا دفن کنیم •

آنوقت یك قطی گوگرد ازجیب خودبر آورده بیکی از آنها دادم • ژاندارم یك‌عدد آنرا روشن نموده ودر نور آن اینطرف و آنطرف جسد را بدقت ملاحظه کرد ومثل اینکه برای پروتوکولی راپور بدهد ، گفت :

ـملبس بایك کر تی آبی رنگ ،یك‌پیراهن سفید ، یك پطلون و یـك جوره کفش •

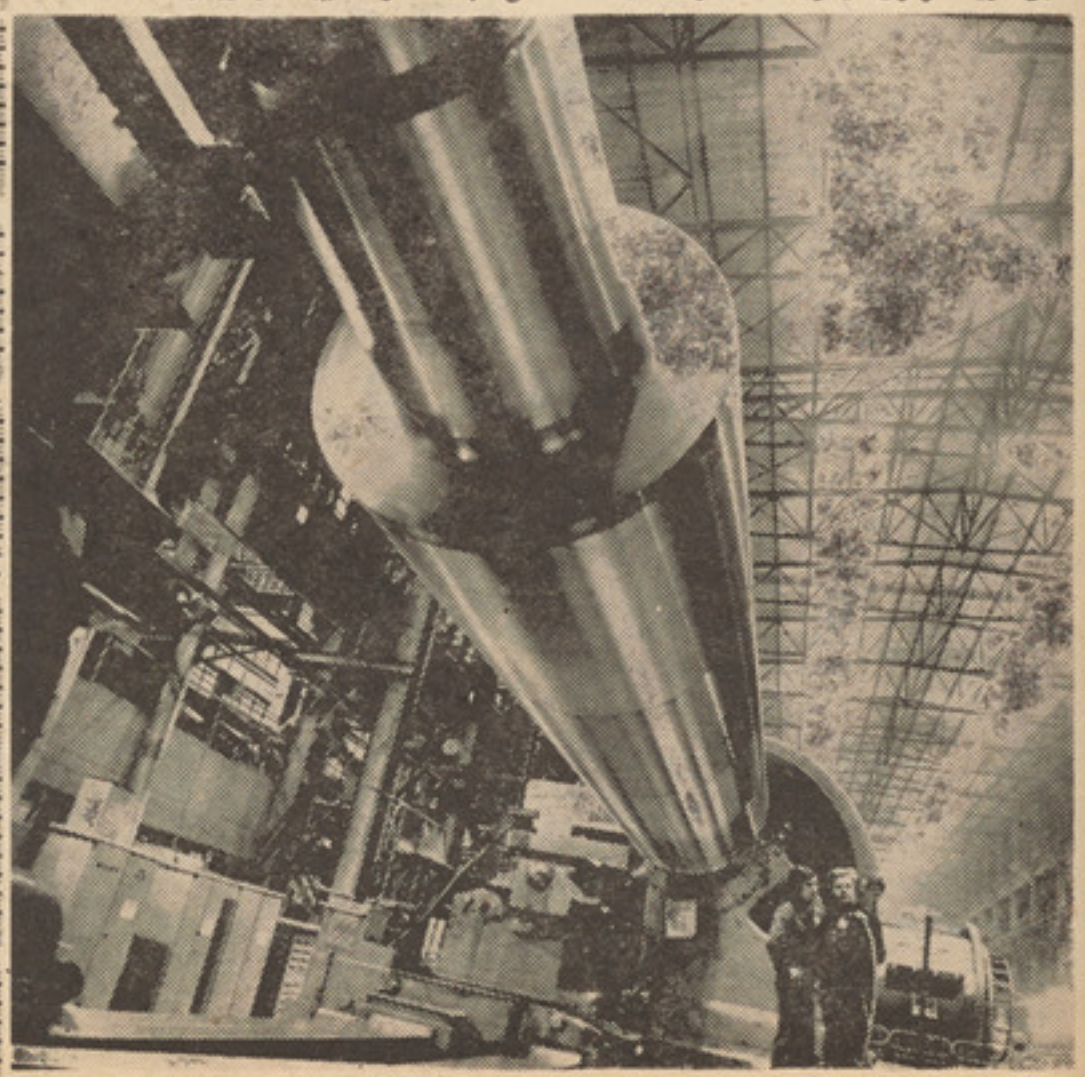

ددووسوو زرو کیلو واټو په‌ظرفیت‌دشوروی اتحاد دبرښنا دچنیریتر ونو دانچنیری دبرخی یوه څنډه•

شعر منجمد

با مستیی نهفته بشرم از کنار خود
لرزان و ترسنا ك
دورم نمود وگفت : که دیوانه نیستی .
آن پنجه های نرم
وین چشم پر عتاب
هر دو ستیزه کار
آوخ که در رواج محبت کتاب عشق
حق‌را گرفت وداد به خوبان روز گار
امشب مرا پیخش گلی از بهار خود
این آرزوست پاك
ای شمع ، هوشدار که پروانه نیستی
با حرفهای گرم دل را بگو جواب
مژگان بهم فشان
ما از کتاب عشق گزیدیم باب عشق
این شعر های نغز بمانند یاد گار
از ما نشان شور محبت درین ورق
از دامهای صید گزینان پریده رفت
مرغ گریز پا
تا طرز دلبری
نوشد به روز گار

در دست دلبران فسونکار گیر شد
پیچید دام ، هر چه فزونتر تپیده رفت
آن صید بی نوا
افتاد در بلا ، بال وپر فگار
تا خواست بر جهد که سرا پااسیر شد
اکنون فتاده ام به کنارت زدهر ، دور
آرام و نیمه خواب
اندر جبین تو
بینم تبسمی
ای شام تیره ، پرده فروکش خدای را
کز چشم حاسدان ، شود ایمن دوتیره روز
دل ، از حرارت نفست بر گرفت نور
لب ، بوسه بی حساب .
چرخد بدور من
خود فتنهٔ گمی
زیبا فرشته ای به صفت شعر منجمد
دیشب کنار آیینه تا بامداد بود .

آیینه

نه‌وای

د عشق احساس که‌په انسان کی نه وای
حسن وښایست به په جهان کی نه‌وای
په رونړو شپو کی به ما څه کولی
خلاندی ستوری که آسمان کی نه وای
خا لی په حسن به مین نه وی زه
ننگ او غیرت که په جانان کی‌نه‌وای
خلانده ستوری که آسمان کی نه وای
که د خودی جذ به شیطان کی نه‌وای
شیخ به‌هم زما په‌رنگ بدغی وای ربه
که بی مطلب حورو غلمان کی نه وای

ملتون پښتونستانی

شعر من

شعر من آیینهٔ تصویر جانان من است
عکس جانانم‌درین‌آیینه چون‌جان من‌است
جلوه‌گردر حرف‌حرفش‌گلشن‌اندام اوست
شعر من گلهای رنگین گلستان من‌است
از چراغ داغ‌دل دارد فروغ جا ودا ن
شعر من روشنگر شبهای هجران‌من‌است
آنچه دل گویدزبانم تر جمانی میکند
شعر من صورتگر، پیداو پنهان من‌است
بر سر خاکم نمیسوزد چراغ دیگری
شعرمن‌چون‌لاله ، شمع داغ‌حرمان‌من‌است
بسکه دارد نسبتی‌بازلف شبگون کسی
شعرمن امواج سودای پریشان من است
ناله خیزد همچو نی از بند بندم حیدری
شعر من آوای سوزان نیستان من‌است

حیدری پنجشیری

لذت زندگی

آن نیمهٔ نان که بینوا یی یا بد
و آن جا مه که کو د ك گدا یی یا بد
چو ن لذت فتحیست کـه اقلیمی را
لشکر شکنی جهـا ن گشا یی یا بد

خلیل

آزادی ومهر

طبیعت هر چه با شد نغز و زیبـا
چو آزادی نبا شد سخت زشت است
جهان در پـر تو آزا دی و مهـر
اگر زشت است و گر زیبا بهشت‌است

خلیل

بی درمانه دردبن

ځان به‌څه‌کړم چی جانان راسره نه‌وی
درد به‌څه‌کړم چی درمان راسره نه وی
سوی سوی او سیلی به کړم د کومه
چی په زړه اور دهجران راسره نه وی
هم مسلك به دمجنون په‌څه ځان‌شمیرم
شوق وذوق چی دبیابان راسره نه‌وی
دعشق فن زه په څه دستور حاصل کړم
چی دغم نوشت و خوان را سره نه وی
خوك به ستا پر یشانی زلفی کړی‌رایادی
چی فکرونه پر یشان راسره نـه و ی
د دیدار لایق په څه به دی دلبر شـم
چی له اوښکو ډك چشمان را سره نه‌وی
باغو بن به‌زه کمین یوازی څه کـړم
چی می سر و خرا مان را سره نه وی

کمین

بهار شاعر

آندم که لاله ها چو شهیدان به رستخیز
رنگین کفن برآمده محشر بپا کنند
وآندم که بلبلان جفا دیدهٔ خزان
بر شاخه‌ها بر آمده گل را صدا کنند
گویند شد بهار
آندم که دلبران گریزنده از وفا
با عاشقان شوند دگر باره در چمن
آن ، گیسوان بناز بیاراسته بگل
وین ، نو شگفته غنچه ، فرو کرده دریخن
گویند شد بهار
آندم که بردو ساحل دریا کبوتران
پرهای نازنین بهوس شست وشو کنند
وآن سو ، میان موجهٔ گرداب ، خیل قو
عشق گسسته را به تغزل رفو کنند
گویند شد بهار
گویند شد بهار ولیکن مراچه سود
زیرا که هیچ نغمه نخندد بکام من
بشکسته اند شاخ گل آرزوی من
اشك است وآه ، مونس هر صبح وشام من
من شاعرم ولی غزلم خفته در گلو
چون موج رود ، رفته به اعماق رود بار
یا چون شراب کهنه ، نهان مانده درسبو

دیوانه وار جوشم وبرخود زنم شرار
تنهایم وهماره دل نا قرر من
چون تاربی نوا که به‌سازش نبسته اند
می لرزد و نوا نکند زانکه در بهار
با زخمهٔ فسون خزانش گسسته اند
هرکس به‌تهمتی جگرم خست وسوختم
مانند لاله‌ای که بود رسته برستیغ
در هر بهار داغ ، دلم تازه می شود
اما دلی نسوزد بر حالم ، ای دریغ
بشگفت شنبلیدوبخندید یاسمن
اینهم بهار ، مصرع رنگین روز گار
آیا شگفته می شودم غنچهٔ مراد
زین غنچهٔ شگفته وزین خندهٔ بهار ؟
این رنج من زچیست ؟
که هر لفظ من شعر ،
خاموش می نشیند و فریاد می‌شود ؟
ای غنچه های وحشی وآزاد کوهسار ،
ای بلبلان نغمه گر مست وناقرار ،
وی نو بهار ، ای گل شاداب روز گار ،
آخر کنید بر رخ من هم تبسمی ،
باری ، تر نمی ،
کز مهر بی ریا دل من شادمی شود

الهام

وطنه!

وطنه ستا دالوړو غروته سلام
ستا او سید ونکو پر گنو ته سلا م
تاکی وږمی د آزادی چلیږ ی
د آزا دی لو ړ و بر جو ته سلام
چی پکښی ښی رڼی او به چلیږ ی
ستا ښایسته ښکلو د ر و ته سلام
چی تل یی خیال د آزادی وی سر کی
وطنه ستا هغو ز لمو ته سلا م
چی پکښی درس د آزا دی زد ه کیږی
وطنه ستا هغی زا نگو ته سلام
چی خپله خا وره ورته سره زرښکاری
هغو ما غزو هغو فکر و ته سلام
چی آبادی د تا کی ځان ستړی کړی
وطنه ستا هغو بچو ته سلام
چی د تا مینه یی را و ښو د له
وطنه ستا هغو ز مرو ته سلام

وطنپال

ډیره ښه شوه

بیا سحر د بیلتون شپه‌شوه ډیر ه ښه شو ه
د امید رڼا خوره شوه‌ډیره ښه شوه
چی را ووت له پردی نه‌ښکلی یا ر نن
اوس د ټول عالم فتنه‌شوه ډیره ښه شوه
با دیی لری کړ پلوله مخه گو ر ی
میاشت له‌وریځی راښکاره‌شوه ډیره ښه شوه
له خور و څڼو یی سل‌بلا کړ ی جوړی
ږو منځ هم په سراره‌شوه ډیره ښه شوه
مینتوب په صورت خوارپه ځان ز هیر کړم
چی په مادی خوا سړه‌شوه ډیره ښه شوه
د یاری ډ یرو غمونووم تنگ کړ ی
چی می خیری دا سینه‌شو ه ډ یره ښه شوه
په مړو ستر گو یی‌دیدن کوه مجر و حه
چی د نا ز په خو ب‌ویده شوه ډیره ښه شو ه

مجروح

حقیقت

عقاب دور بین جو یینه را گفت
نگاهم آنچه می بیند سراب است
جوابش داد آن مرغ حق اندیش
تومی بینی و من دانم که آب است
صدای ما هی آمد از ته بحر
که‌چیزی هستوهم‌درپیچوتاب‌است

اقبال

ساقی ته

ساقی ډکی پیالی راکړه لا خماریم
پدی وخت دلیونتوب کښی‌زه هوشیاریم
ډکی ډکی پیالی را کړه راکوه ئی
راته گوره میخانه کښی لا سر شار یم
د زاهد زهدی خبرو ځنی تیر شه
د زاهد زهدی خبرونه بیزاریم
ماته خپله مینه گرانه ده هر څه نه
قر بانی زه د همدی مینی د لار یم
میکده کښی بی شرابه بل څه نه وی
څو چی یم دشرا بیا نو په کنار یم
ساقی لاس دی را اوږده کړه بی نوبته
زه فاروق د شرا بیا نو سره‌یاریم

فاروق حریق

هنر و هنرمند

ضیاء منصور

«داستان یا باز آفرینی زندگی»

هنر به گونه اعم و داستان به گونه اخص در گستره تکامل تاریخی همواره از منبع جوشان و پایان ناپذیر زندگی تغذیه نموده است. آثار جاویدان ادبیات نمایانگر درک وسیع آفرینندگان آن از این منبع بوده است.

داستان در چوب بست شرایط خاص زندگی مادی ومعنوی یك ملت بوجود می آید. در روان اجتماعی ملت زندگی میکند تا روبودش از هوای فرهنگی پیرامون آگنده میشود. و منحیث یك پدیده تازه در درون فرهنگ جاری میشود. همانگونه که هر کودك قبل از تولد تا گزیر در بطن مادر به مرحله معین ازتکامل میرسد داستان نیز نیازمند آنست که قبل از رایش در ذهن نویسنده تمام امکانات تولد آن فراهم گردد و بعد از گرد اوردن تمام امکانات شناخت عناصر داستان توسط داستان نویس ارائه میشود و کسب هویت کند.

داستان نویس برای آفرینش داستان نیاز مندانست تابا تلاش پیگیر شناخت حس خویش را از مهمترین رکن داستان (زندگی) به شناخت تعقلی رشددهد. ویرداشت تعقلی خود را از زندگی دوباره در وجود عناصر ساز نده داستان تحویل دهد.

زندگی در وجود زمان، مکان، فضاوکرکتر های داستان تبارز میکند. کرکتر داستان تابع زمان مکان و فضایی است که در داستان باز آفرینی میشود. مراعات رابطه جدائی نا پذیر کرکتر وزمان و مکان ضرورت ناگزیر هر داستان است.

اگر کرکتر انتخاب شده از ده باشد با یستی تمام خصوصیات روانی، اخلاقی واجتماعی دهاتی در وجودش تبارز کند. جهانبینی و ذهنیت کرکتر تابع خصوصیات اقتصادی و روابط معیشتی دهکده باشد اگر کرکتر در جریان حادثات داستان خصوصیات روحی واخلاقی شهر راتبارز داد نشاندهنده انست که نویسنده رابطه دیالکتیکی کرکتر و مکان را نقض کرده است و داستان نیز بر داشت دقیق از زندگی نیست. نادیده گرفتن این رابطه بطور عموم ناشی از برداشت سطحی فرهنگ رابطه های اجتماعی و روان اجتماع است. برای آنکه بتوان فضای فرهنگی شهر را بدرستی شناخت با یستی فضای دهکده را نیز بررسی نموده و آز فرهنگ اجتماع بحیث کل درك روشن بدست آورد چه باشخصیت های داستانی انتخاب شده ازشهر زبان، عمل و خصوصیات روانی شهری را تبارز نمیدهند و یا مسیر سودا گری شهری به اساس او امر نویسنده به ده میرود. خصوصیات اخلاقی خود را بشکل معجزه اسا یکشبه فراموش میکند واسترا حت در بستره کثیف دهاتی را با چند شعار روشنفکرانه افتخار می دانند. هر داستان با یستی به شدت روی هم بستگی روان کرکتر زمان و مکان که کرکتر ها در آن حرکت می کند، تکیه کند.

داستان انعکاس دقیق زندگی در ذهن نویسنده و باز آفرینی دوباره آن توسط نویسنده است. اگر این انعکاس ناقص، نادرست و دور از واقعیت باشد باز آفرینی آن ناگزیر ناقص و نادرست و دورازواقعیت خواهد بود. داستان نویس با یستی آگاهی عمیق از بافت شرایطی داشته باشد که شخصیت در آن بسر می‌برد در غیر آن شخصیت زنده و قابل پذیرش نیست. کلید ی انسانی نمونه روشن درك عمیق زندگی در ذهن بالزاك است. ازین رو آثار بالزاك بخاطر انعکاس دقیق زندگی موارد ارزنده جهت مطالعه جامعه شناسی فرانسه آن عصر بدست میدهد نیکولای لیزروف می نویسد (با ترسیم نمایندگان نمونه وار شرارت‌ها هیجانات، گروه های اجتماعی و حتی حرفه ها. نویسنده تصویری از انسان را در حال حرکت دایمی بدست میدهد.)

داستان نویس نخست مواد کار را از تیپ ها و کرکتر های مشخص موردعلاقه اش و محیط زندگی کرکتر ها و تیپ ها بدست می آورد. بعد از آنکه مواد کار را در ذهنش سبك و سنگین کرد قلمش را بصفحه کاغذ به حرکت آورده دست به آفرینش داستان می زند. اگر مطالعه نویسنده عمیق باشد. مواد کارش را بدرستی حلاجی نموده باشد نگاهش از سطح به ژرفای مواد کارش لغزیده باشد. از سطح بلند آگاهی برخوردار باشد. درك روشن از علت های حوادث و عملکرد کرکتر های مورد علاقه اش داشته باشد داستان میتواند زندگی را به

این تابلو که قسم ریالستیك نقاشی گردیده صحنه‌یی ازمرغ‌جنگی را نشان میدهد

نحوه مطلوب و روشن با زافرین کند واقعیت های پوشیدهٔ روانی را بر ملا سازد . رابطه های نامکشوف راعریان سازد و دریچه تازه بروی خواننده بکشاید در غیر آن عرضه مفاهمه کلی کشف‌شده توسط دیگران بگفته محمود دولت‌آبادی (باز کردن گرهی تازه نیست بلکه‌تقلید از روندگان راه های رفته است .) ومادر طول دوره ابتذال چه بسانوشته‌های به نام داستان دیدیم که‌مفاهیم کلی علمی مبتذل کردند و باذهن بیمار این هنررا به لجن کشیدند .

چه بسا نوشته های بنام داستان که درآن تیپ‌مشخص‌رابطهٔ‌ذهن با طبقه خودنداشت نه احساس ونه اندیشه طبقه در آن دیده میشد . روان وزبان کرکتر با موقعیت اجتماعی ارتباط نداشت .

دهقان بیسواد از زبان‌تحصیلکرده کتابخوان حرف میزد. کارگر مانند دکاندار می اندیشید کارفرمای فابریکه فکر دلال کمپنی های خارجی را ارائه میکرد ملاک با بوروکرات احساس اندیشه وزبان همانند داشت . چنین سطحی نگری که در نوشته ها بمردم عرضه میشد نمایانگر بی مایگی عرضه کننده آن بود.داستان نویس بایستی زندگی رابشناسد نه در سطح بلکه در عمق رابطه و منطقی حوادث ،علت های عملکرد وپیچیدگی های روان آدم ها را بکاود و شناخت دقیقی‌از کرکتر داشته باشد . انبوهی از ظواهر را بشکافد روابط نامکشوف راعریان کند وآنرا چون مروارید کمیاب در دست‌خواننده بگذارد .

خواننده را از سطح به عمق بکشاند و او را با ارائه فاکت های تازه که‌تا آن لحظه پوشیده بود به اندیشه وادارد. در ذهنش جرقه های تازه حقایق ایجاد کند و این اسان بدست نمی آید . جستجوی پروسواس حقیقت نفوذ از قشر سخت‌ظاهری به مضمون و کشف آنچه که با وجودتکرار همیشگی از نظر ها پوشیده است .

تکرار حدیث کهنه داستان را از سکوی خلاقیت می اندازد و آنرا در ردیف کار های پیش پاافتاده قرارمیدهد . حدیث کهنه درداستان نمیتواند هدف ارشاد هنری را به‌فرجام رساند.

در طول دورهٔ ابتذال تکرار حرفهای کلی فراوان دیده میشود . اکثر نوشته ها بازتاب عجولانه و رنگ پریده بود . بدون شناخت عمیق رابطه ها و ضابطه های حاکم برده ، خواستند تا با این موضوع (که مدروز شده بود!) دست به آفرینش داستان بزنند .(ملاک) و (دهقان) و (مبارزه طبقاتی) آنها این طوری می اندیشیدند که با خواندن چند مقاله دست دوم اخباری راجع به ده توانسته اند درک جامع و کامل از ساخت فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی ده بدست آورند دست بقلم بردند وتمام‌نوشته‌هااز اشک (دختر دهقان) (قمچین‌ملاک) پرشد واین فاجعه دردناک در داستان های‌رادیویی بحدی به شکل ضد هنری تکرارشد که‌به‌گفتهٔ یکی نویسنده های خوب (که ددی بوجی سر خلاص کرودوزی به‌یی آسمان ته پور ته شی .) بدون نفوذ در روان (ملاک) و (دهقان) بدون آگاهی به فرهنگی که (ملاک) در آن بوجودآمده بزرگ شده و اعمال مالکیت میکندچهرهٔ مجرد و کلی با چند شعار تند (اخباری) بروی کاغذ ریختند. دزد با شنیدن چند جمله به (انقلابی) مادر زاد تبدیل میشد وبچه بیسواد روستائی طوری سخن‌میگفت که گویی دانش پیشرو عصر رادر بزرگترین اکادمی آموخته‌است ویاوه گوئی فراوان از این دست . ده ما با وجود داستان‌گونه های فراوان از اشتباهات بگذریم هنوز دست نخورده است .

برخورد با پدیده های شهری نیز سطحی بود . لمس کردند و نه شناختند درک حس به درک تعقلی تکامل نیافت .

نتیجه روشن است . سطحی نگری.کلی بافی و گریز از واقعیت . البته در پهلوی این نوشته ها داستان خوب از نویسنده های خوب داشتیم و با تاسف تعداد این قصه ها آنقدر اندک بود که نمیتوانست در سنگری در برابر استبذال‌باشد .

هدف از نوشتن داستان کشتن وقت نیست . کلی گویی نیست ارشاد است . برهنه‌کردن است . نمایاندن است . ذوق ، تخلیل واستعداد به تنهائی کافی نیست . این کار شناخت عمیق‌زندگی میخواهد و سطح بلند فرهنگی .

سیاووش کسرایی

پرنده

پرنده بی پرو پروازو نغمه ـخاموش ست

پرنده فاصله ی بالهای پرواز است

پرنده طعمه گرفتن زقله های بلند

پرنده بال کشیدن بر آب های زلال

پرنده داشتن چشم های بارانی

پرنده خواستن آسمان درون دل است

پرنده ـکوچ

پرنده لانه به شاخ فصول ـبنهادن

پرنده عابر همواره‌ی خطر بودن

پرنده خونگرفتن به میله های قفس

پرنده شوق رهایی

پرنده ـآواز است

پرنده چیدن گلبرگ های ناپیدا

پرنده ردشدن از مرزهای ممنوع است

پرنده سینه سپردن به خال سرخ بلا

پرنده برددل اویز نام آزادی است .

تاثیر ابحار در حیات بشر

خلیج فارس

منبع مهم دیگر این جزیرهٔ کا نهـای نفت آنست که در سا لها ی ۱۳۱۳ به اسا س تشبث امریکایی ها شروع به بهـره بـرداری شده است که در سا لها ی اول تا سا لی دو ملیو ن تن از آن بهره بر داری و تقا ول نموده اند و در آنجا پا لا یشگا ه (تصفیه خانه) تاسیس کرده اند .

انگلیس ها نیز به اسا س مـــا هیت و خصلت استثماری خو یش در جزیرهٔ مذکور بی علاقه نبوده موسساتی دارند .

پیدا یش ذخا یر نفت در آن جزیره‌اهمیت اقتصادی آنرا روز بروز ارتقا میدهد ، و چشمان بیشتر بهره گیرند ه هارا د ا ن معطرف میگر دد .

جمعیت، دین وزبان جزیرهٔ بحرین :

جزایر بحرین دارا ی تقر یبا ۱٤۰۰۰۰ ـتن جمعیت میبا شدکه‌به مقا یسه عر بستا ن سعودی که در هر میل آن ۷ تن عر ب‌بدوی دارد در بحر ین در هرمیل مربع ٤٥۰ تن زند گی می کنند .

مذهب اها لی اسلام وزبا ن آنا ن عربی‌و اند کی فا ر سی است حرفه ی اهـا لـی زراعت و تجا رت ، پا رچه با فی و سا ختن ظروف سفا لی است .

آثار قدیم :

در حصص شما لی بحرین دشتی دیـده میشود که دارا ی خرابه ها ی زیاد است درین‌قسمت اکتشا فا تی صورت گر فتـــه و ظروف گلی قدیمی زیاد بد ست آمد ه چنین حد س میز نند که این ظروف متعلـق به از منه ی قبل از فنیقی ها است .

بحرین قدیم :

بحر ین که از صدر اسلام بعـــد در مدارك و مرا جع مختلف از حد یثو اد ب وتاریخ و مسالك وممالك وکتابهای فتـوح ذکر شده همین سز زمین و سیع است که از طرف شمال به بصره واز طرف مغرب به‌یمامه واز طرف جنو ب به ربع خا لی و عما ن محدود میبا شد و راها ی کار وا نی‌صعب العبوری آنرا با یثرب و حجاز و یمـن و عمان مربوط می کرده است.

وسعت سر زمین بحرین:

حوزه خشکی که بحرین یاد میشود بـه اعتبار میزان نفوذ و غلبه ی قبا یل و اقوامی که در آن میز یسته اند اختلاف پیدا میکرده گا هی شامل کلیه ی صحرا ها وو ا حد ها یی میشد ه که در پیرا مو ن آن پراگنده بوده است .

بحرین دورهٔ ساسانی :

در تشکیلات اداری ساسا نی‌ایـن ناحیه‌را به‌چند و لا یت یا حکو مت نشین تقسیم کرده بودند که به نا مها ی هگر یا هجـر وبنیاد ار دشیر یا خط میشما هیگ یـــا اوال و یا جزیره بحرین امروزخوانده‌میشده وهر یك از آنها بطور مستقیم با تشکیلات مرکزی جنو ب غربی کشور ارتبا ط داشته است .

وجه تسمیه بحرین :

وجه تسمیه این سا ما ن به بحر ا ن وبحر ین از ـ ۱۲۰۰ سا ل با ین طر ف فر ض ها کرده اند، گا هی و جه تسمیه را مربوط به و قوع این نا حیه در میا ن دورود محلم و عین الجریب در شمال و جنو ب ناحیه دا نسته اند که امروز از و جود آنها در نقشه اثری با قی نیست و بـر خی آنرا نتیجه ی و ضع و قو ع نا حیه در میا ن دریا وبرخی تا لابها ی داخلی شمرده انـد که در فصل با را ن ممکن است بصورت‌دریا چه دراید واحیانا و جو د آب شیرین وشور رادر خط کرا نه ی دریا ، پهلوی هم‌منشاء این تسمیه بحساب آورند و بگویند حـــد فاصل دریا ی شیرین و شور وا حیا نا از محدود بود ن نا حیه به دو دریا ی و آب وشن نیز جهته نا م گزاری الهام گر فتـه اند .

ولی هیچ یك ازین فر ضها به نظر دقیق قابل قبول نمی آیند مگر اینکه بگو ییم حدود جنو بی این نا حیه در و قت نا م گذاری تا سواحل دریا ی عما ن و حضرموت امتداد داشته واین زبا نه ی خا کی کـــه میان خلیج فا رس و بحر العر ب قرا ر داشته به دو دریا منسوب و به بحران با بحرین مو سو م شده با شد .

وجود این اسم در اخبار مربـوط بزمـــان دعوت رسو ل اکرم دلیل آن است که پیش از ظهور اسلام هم این نا حیه ، بحرا ن خوانده میشد ه است .

راه دریایی بین‌النهرین وعمان :

کشتی ها ییکه از دها نه ی رود فرا ت داخل خلیج فارس میشد ه همان طوریکه‌بعد ها یا قو ت در با ره ی دجله گفته ا ست از طر ف دست راست ، راه مجاور سو ا حل بحرین را پیش گر فته و پس از و صول به جزیره «دیلمو ن» که «فیکه » ی فعلی‌و «ایکا رو س » یو نانیها با شد به جز یره‌ی تاروت و سا حل خط و هگر و جزیره بحرین فعلی میر سید ه است واز آنجا را ه‌خلیج فا رس را که فو ق العاده از حیث آب و هوا د شوا ر بود ه است پیمود ه و به«ما جان » با بلی یا «ماکـا» می هخا منشی و «مزون » سا سا نی میر سیده است .

که بنو به خود جا ی آباد ومنتهاالیه دریایی تجا رتی میا ن جلگه سند و سواحل خلیج فارس بود ه است ، این رفت و آمد ها در میا ن جلگه ی بین النهرین و عما ن و سند از را هی انجام میگرفته که آ بـا د ترین ساحل مجاور آن، همین سرزمین بحر یـن بوده است .

سواحل بحرین با بندر ها ی خط و هگرو جزیره های د یلمو ن یا ایکا ر و س واوال منطقه یی بود ه که بیش از نقا ط دیگـــر سا حل خلیج فا رس از بر کت این ار تباط تجارتی بحرین بر خور دار میشد ه و محل تو جه دریا نور دان و بازر گا نا ن و سوداـ گران سیا ه و سفید قرا ر میگر فته است.

سجایای مردم خلیج :

اصو لا رو حیه ی اصلی سکنی ی ســـر زمین بحرین وو ضع زلد گا نی و در جه ی تمدن آنها با اقوام هم عصر ایشان که‌بعد ها بر ایشا ن غلبه یا فتند اختلاف فا حش دارد واز سبحیه ی جنگا وری و ما جراجویی بر کنا ر بود ه اند ، روح‌و کر کتر زندگی مسالمت آمیز مردم بحرین مظهر سجا یـای عالی ایشان است که خداوند از دوموهبتی که نصیب ایشا ن نموده ، آسا یش و آزادی را سلب نکند ، زیرا آزادی در وطن وطن آزاد از آن نعما ت خدا ی بزرگ است که دیگر نظیر ندارد .

کوچیهای مردم خلیج در سوا حل اقیانوس هند :

در دوره ی نفوذ سلا طین کشور گشا ی اطرا ف بود ه است که دسته ها ی بسیاری از مهاجرین این سامان سلی غربت خوردنـد ورا ه در یا پیش گر فتند وتا دما غه ی گاپ و سو ما ترا رفتند ، هنوز اخلاف‌ایشان در زنگبار و تا نگا نیکا و جزایر کو مو ر در سواحل موزامبیـق و سواحل مادا گاسکار و سو ما لی هستند و در سواحل و جزایر شرقی افریقا نیز دید ه میشوند .

عا مل عمد ه این بد بختی ها در بحرین جنگ های پرتقالی ها وعثمانی ها و نظایـر آن بود ه که این دو استعما ر گر بزرگ در بسا سر زمین های خلیج با هم شـــاخ به شا خ میشدند ، و مردم اصیل و سکنه بومی آنها زیر لگد های ایشان خورد و خمیر میشد نـد کـه ایـن شیوه زور گـو یـی قـدرت ها تا کنو ن در جهـا ن مـا در هر گوشه ی از جهان صلح وامن و آ ر ا مش بشر را تهد ید میکند . و منطق زور گویی روز بروز به جها ن زیبا و قشنگ ما ریشـه وبنیاد هر چه بیشتر می گیرد . و مرد م جها ن را از امید زند گی مر فه به ناامید یها می کشا ند ، وا قعا هیچ مو جود دیگر وهیچ حیوا ن درند ه‌ی دیگر مثل خود ما ن مایه ی درد سر بشر نشد ه است .

برا ستی از ما ست که بر ما ست .

کویت :

کلمه ی کویت از لغت کو ت گر فته شده و کو ت در ز با ن محلی به معنـــی قلعه است ، کویت (قلعه‌ی کو چك) ایـــن قلعه که آثار آن هنوز در کویت امروزدیده میشود در حدود سا لها ی ۷۱۶ ۱میلا د ی تو سط اعرا بی که از بحر بسا حـــل خلیج مها جر ت‌کرده‌بودند بنا شده است .

کو یت در زاویهٔ شمال غربی خلیج فارس قرار گرفته ، سطـح آن جمعا معادل ـ ۶۰۰۰ میل مر بع است ، جمعیت در حدود ـ۵۰۰ـ هزار نفر و یا کم و بیش میر سد که‌تقریبا ۶۰ فیصد آن مها جر ین اطراف و سوا حل خلیج و بعضی جا ها ی دیگر است .

کویت در سا ل ۱۹۶۱ ـ استقلال نسبی‌خود را حا صل نمود .

با تو جه به تعداد نفو س کو یت میزا ن استخراج و فرو ش نفت کو یت یکـــی از غنی ترین کشور ها ی امروز جهـــان است .

این سر زمین در اثر استعمار شد یـــد امپریالیزم انگلیس چند سا ل قبل ازاستقلال خود محل عقب مانـــده‌ی بیش نبـود و آب آشا مید نی مردم آنرا با و ضع بسیا ر ابتدا یی از دها نه ها یی شط العرب با نجـا حمل میکرد ند و حتی فا قد گیا و درخت بود ،و لی امروز نفت آنرا در جمله ی جد ید ترین و آباد ترین منا طق جها ن در آورده سا ختما نها ی عظیم و جا ده های لـــوکس فر ستنده رادیو ، تلو یزیون و غیره آثار ز ند گـــا نی لو کس مد نی در کویـت خیره کننده است .

در همین مد ت کو تا هی که از حیا ت سیا سی کو یت میگذرد از نظر حفظالصحه وفر هنگ و امور اجتما عی گذارو پرش قابل ملاحظه ی نمود ه است .

کو یت علاوه بر صا درا ت نفت در آمد های دیگری و نظربه عواید و غنای کـــا فی که دارد قا در به کمك ها ی فرا وا نی به دیگر کشور ها ، بخصو ص کشور ها ی عربی است .

شر کت ها ی استخرا ج کننده نفـت کویت عبا ر تند ازین شرکت ها :

۱ـدر خود کویت شرکت نفت کو یت ، مشغول فعا لیت است و لی بنو بت خـــود مرکب از دو شر کت زیر است .

اولا شر کت انگلیسی بی ـ پی .

ثانیا شر کت امریکا ئی ـ «گلف‌ایل کمپنی » .

۲ـ در منطقه ی فلا ت قاره ی کو یـت شرکت نفت « شل» در فعالیت است .

۳ـ در منطقه ی بیطرف شرکت «آمینویل» فعا لیت می کند که خوداز شرکت دوکمپنی نفتی مر کب است . یکی شر کت نفت مستقل امریکا و دیگر ی شر کت «گتی »

۴ـامتیاز استخرا ج نفت فلات قاره یی‌این ناحیه را یك شرکت جاپانی تحـت عنـــوان «شرکت نفت عرب » در انحصار دارد .

بی مورد نیست اگر از شر کت ها ی نفتی دیگر نیزیك تذکر داده شود .

اولا کمپنی نفت آرامکـــو کـــه در راس التنوره یعنی سواحل عـر بستان سعـــودی در حا ل فعا لیت است و خود از چند شرکت امریکا ئی تر کیب یا فته است زیر عنوان شرکت «عرب ، امریکا» .

ثانیا ـ شر کت نفت بحرین بنا م «بابکو ۲۲(شرکت نفت بحرین) .

نوت : معلومات فـوق از چند سـال قبل است، اگر تغییرات وانکشا فا ت دیگر ی در زمینه بو جود نیا مد ه با شد ، در ست است .

قطر :

شبه جزیره‌ی نسبتـا بزرگـی است‌که طول شمالی جنوبی آن ۹۰ وعرض شرقی غربی‌آن در پهن ترین نقطه در حدود ۶۰ میل بوده‌و سطح کلی آن‌در حدود۸۵۰۰ میل مربع‌است. جمعیت آن حد اکثر در حدود پنجاه هزارنفر وزیاده از آن است که تقریباً ۳۰ هزار نفر در پایتخت شیخ نشین «الدوحه» نام داردبسر میبرند . درجهٔ حرارت تابستان در قطر تـا ۱۲۰ درجه فارنهایت بالا میرود . خاك قطـر شوره زار وکاملا لم یـزرع است . جـز در یکی از نقاط شـرقـی جـزیره که آثاری از نخلستانهای قدیمی‌ومخروبه بچشم‌میخورد در سایر نقاط از گیاه ودر خت خبری نیست اما باوجود عدم تناسب آب وهوا وزمین در زیـر خاکهای قطر دریایی از نفت که از نظرمرغو- بیت جنس در خلیج فارس در درجهٔ اول قرار دارد نهفته است استخراج این منبع عظیم‌نفت درعمق تقریبامناسبی ازنظراستخراج‌واقع‌است. که سهولت استخراج در زمینه نیز نسبت به سایر حصص امتیاز است .

اولین بار در سال ۱۹۳۵ میلادی قـرار داد استخراج نفت بین شیوخ قطر و شرکت پترلیوم بامضا رسید ودر فبروری سال ۱۹۵۰ شیخ علی حاکم وقت تاسیسات بهره بر داری ازنفت را افتتاح کرد .

میزان استخراج نفت قطر در سال ۱۹۶۱ کمی بیش از ۸ میلون ودر آمد آن از ایـن بابت در حدود ۲۰ ملیون پوند بوده است که کنون بدون شك معیار آن بالا گرفته .

قطر نیز در اثر این درآمد سر شار باتوجه به تعداد قلیل جمعیت خود بسرعت راه ترقی را پیموده که فعلا از کشور های خیلی غنی‌و معمور وآباد سواحل خلیج فارس بحساب‌میرود

بندر نفتی قطر که از آنجا کشتی های‌نفت کش پهلو میزند وبار می گیرد در حدود ۳۵ کیلو متر از دوحه فاصله دارد .

نام این بندر ام سعید است که در آنجا تاسیسات مجهزی بناگردیده ، شرکت نفت قطر «در خشکی» نام دارد و شرکتی که‌امتیاز استخراج نفت فلات قاره‌ی قطر را در انحصار دارد شرکت استخراجی «شل» نامیده میشود.

شیخ نشین های هفتگانه :

بطوریکه‌از اسم این شیخ نشین ها پیدا است تعداد آنها به هفت میرسد که از مغرب به مشرق به ترتیب عبارتند از :

ابوظبی ، دوبی، شارجه ، عمان ، امالکوین، رأس الخیمه فجیره ـ

ابو ظبی :

وسیع ترین شیخ نشین های خلیج فـارس ابوظبی است که در حدود ۳۰ هزار میل مربع وسعت دارد واز «خورالعدید» جنوب شرقی‌قطر شروع شده به ناحیه‌ی جبل علی مرز غـربی دوبی خاتمه میابد .

جمعیت این شیخ نشین بااحتساب کلیه‌ی توابع آن در حدود بیست وپنج هزار نفراست که ازین عده تقریباً ۸ ویا ۹ هزار نفر درخود شهر ابوظبی زندگی دارند . این شهر شبه جزیره‌ی است که اکثر اوقات براثر مد دور آنرا آب گرفته . وبه‌جزیره یی مبدل میشود .

درین جزیره آب آشامیدنی و گیاه وجـــود ندارد . در حدود ۱۳۰ مغاره در آن دیـده میشود وحاکم ابوظبی که شیخ شخبوط نـام دارد مقرش در همین شهر است .

ناتمام

فروغ و خلاقیت هنری...

فاطمه‌صمدی : کاش احمدظاهر سال های‌فراوان زنده میبود تاشاهد پیروزی های پرفروغتر اودرجهان هنرکشورمیبودیم.

ومارا از فروغ داغ حسرت سوختی ورفتی
سرورت باهزاران نغمهٔ هستی
جهان را برد در مستی
شکوهت آسمان بود
ولی اینندم زتوجز نغمه وآواز باقی نیست .
ترا ای آشنایی ناشناس من
سرود هستی جاوید میخواندم
ترامغرور میخواندم ولی از دور
... صدایت آشناء لحظه هایم بود
بیادم بازمی آیدکه میگفتی
مرا چون قطرهٔ اشك زچشم انداختی ، رفتی
ولی ای ناجوان اینرا برای خویش تهمت ساختی رفتی .
بیادم باز می آید که میگفتی :
زغم دورمزار ت اشك میریزم ومیگو یم :
مرا چون قطرهٔ اشکی زچشم انداختی رفتی
شبی در خواب خواهم دید
اگر گویی جوابم را که من : باز آمدم، باز آمدم
ولی جای تو اینجا درمیان مردمان خالی‌است
ویادت تاابد باقی است.
وباز می آیی ؟
هرگز نمی‌آیی ، نمی آیی

• • •

* **حال صحبت مختصر دیگری بادوجوان**

هنر دوست داریم که هریك به گونه یی یاد آواز خوان محبوب خود را در خاطر خو یش گرامی میدارند. **فریده متعلم صنف د هم** لیسه رابعه بلخی البوم کوچکی دارد که هر ورق آنرا باتصویری ازاحمدظاهر و باپارچه خواندنی از او مزین ساخته است که باظرافت وزیبایی خاصی هرتصویر رابه کیفیت وچگو-نگی آواز احمد ظاهر بسته مینماید به‌نحویکه خواندن هایکه مملو از سرور و شادیست با عکس پر نشاط او آراسته گردیده است و آنجا که قصه از غم واشك است نمایی از رخ غمدیدهٔ اورامی بینیم که‌در کتابچه افتاده است . از او میپرسم :

- چه خاطرهٔ از آواز خوان محبوب‌جوانان دارید ؟

- کدام خاطرهٔ بخصوصی ندارم ، اما غم انگیز ترین خاطره ام همان مرگ نا بهنگام او بود که همگان را سو گوار نشاند

- این البوم زیبا وقشنگ را به چه قیمتی ساخته اید ؟

- راستش به‌مقدار ناچیزی . منتها علاقمندی وشوقم به این آواز خوان مرا وا داشت که دفتری ازخاطره ها بسازم وباانشایی هرپارچه آهنگش ، تصویری از او را نیز به پهلویش بنشانم که یاد اورا جاودانه سازد .

- آیا عکسهای دارید که دیگران نداشته باشند .

- یك دوقطعه عکس دارم که‌تاهنوز کس دیگری ندارد و گویا منحصر بفرد است .

- به نظر شما بهترین آهنگ احمد ظا هر کدام است ؟

- همه آهنگهای او از کیفیت خاصی بر خور دار است . شادی می آفریند غم می‌زداید وآدم را به شور و مستی میکشاند واز آنرو همه آهنگهای او خوب است از جملهٔ همه ، آهنگ پر شورو سحر انگیزقدح را سرکنید، شب را سحر کنید غم دنیا را از سر بدر کنید - را می پسندم و علاقه دارم .

- مصروفیت روز های فراغت تان چیست ؟

- بعد از بررسی درسها و کار خانه همیشه آهنگهای شادی بخش احمد ظاهر رامیشنوم **وزمزمه میکنم وحتما می‌برم واوقات فراغت رابا آهنگهای او پر مینمایم.**

• • •

- آیا این همه وقت راکه به شنیدن‌آواز احمد ظاهر اختصاص میدهید ، شما را از کار وزندگی نمی اندازد ؟

- بهیچوجه ، درست که به آواز اوعلاقمندم اما به کار های روز مره ام بصورت عادی میرسم ووقفهٔ در آن نمی بینم ..

نوجوان دیگری که‌سخت شیفتهٔ‌آوازگیرای احمد ظاهر است محمد فاروق ابراهیمی متعلم لیسه حبیبیه میباشد که علاوه بر داشتن‌کت های ثبت شدهٔ افغان موزیك و موزیك سنترو. آهنگهای مجلسی او ، عکسهای زیادی از این هنرمند محبوب و معروف دارد .

وی اتاق کوچك خود را با عکس ها ی احمد ظاهر به همراهٔ اشعار پرسوز و گدازی دیزاین کرده است که دیدنی است .

از او میپرسم بهترین خاطره که از احمد-ظاهر دارد بگوید ؟

- برای نخستین‌بار احمد ظاهررا درکنسرتی **دیدم که‌به نفع سره میاشت برپاشده بود.** او آنقدر شادی آور میخواند که همه باحرکات تند وچابکش به رقص وپایکوبی‌افتاده بودند وبه هیجان وشور رفته‌بودند که مرا فو ق-العاده مفتون ومسحور خودنموده‌بود وازآنروز بود که آهنگهای او در دلم نشست و تاحال یادش در خاطرم ارجمند است .

- چه انگیزه سبب شد که به آواز او دلباخته شوید ؟

او البومی ازخواندن وعکس تهیه دیده‌که‌یاد آواز خوان جوانان راجاودانه میسازد

من فقط و فقط به آواز احمدظاهر علاقـــه داشتم و ...

ـ در لابلای آهنگهای او فکر آدم به سوی تعالی و بلندی به پرواز میاید ودریك حالت خلسه و مستی فرو میرود . هر بار که پارچه آهنگش را میشنوم به لذت دست نیافتنـــی میرسم که بسیار خوشم میاید که این یگانه انگیزه است .

واز سوی بر خورد پسندیده او با هنـــر دوستانش انسان را مدیون و فریفته میسازد و علاقمندش میگرداند .

او باآنهمه استعداد هنری از غرور و کبر خالی بود و همچون دیگر هنر مندان هرگاه در کنسرتی خوب میدرخشید ، فردای آن با دیدبه وشان نمی پرداخت وعلاقمندان آوازخود را محترم میداشت .

ـ چه تعداد کمت از آواز خوان موردعلاقهٔ تان دارید ؟

ـ همه آهنگهای او که به بازار عرضه شده است وقریباً به صد کمت میرسد که چند تای آن کمت های مجلسی اوست .

ـ حالا که احمد ظاهر نیست به آواز کدام هنرمند دیگر علاقه دارید ؟

ـ من تنهای تنها به آواز ، آواز خوان حنجره طلایی کشور علاقه داشتم وکس دیگری را نه یافته ام که جای او را پر کند و بـه محبوبیت او برسد . من از ظاهر هویدا د ل پری دارم که به ناحق خود را با احمد ظاهر در یك دسته بندی مینشاند و سخن های ضد ونقیض در مورد احمد ظاهر میزند که‌جایی را نمیگیرد .

ـ کدام آهنگهای احمد ظاهر را بیشتر می پسندید .

تمام آهنگهایش‌را دوست دارم و بخصوص همان آهنگهای او را که ذریعه افغان موزیك وموزیك سنتر ثبت و پخش گردیده است . از آنجمله خواندنهای نمیدانم به روی کـــی بخندم ،اگر بهار بیاید ترانه ها خواهم خواند، وشادی کنید ای دوستان ـ من شادم وآسوده ام را بیشترا ز همه می پسندم و لذت می‌برم .

ـ قرار که دیده میشود در کنج اتاق چند شمع را گذاشته اید ، این به چه معنی‌است؟

ـ خاطرهٔدر باب شمع دارم که روزی بـه تربت احمد ظاهر رفته بودم که چند شمعی مزارش را روشن نموده بود و ناگاه به فکر همان خواندن او افتادم که میخواند :

برلب آمد جان ورفتن آشنایان از سرم
شمع را نازم که میگیرید به بالینم هنوز

واز شما خواهش میکنم که به مناسبت سالروز مرگ احمد ظاهر این چند بیت را به نشر برسانید .

وزیدی ای صبا برهم زدی گلهای رعنارا
شکستی زان میان شاخ گل نورستهٔمارا

• • •

با بال خیال عزم سفر کردم و رفتـــم
با خلق جهان قطع نظر کردم و رفتـــم

• • •

آن مرغ خوش ترانهٔ بستان سرای عشق
ناگه خموش گشتو زبان در کشیدورفت

بقیه صفحه ۳۰

ازواقعیت گرائی ...

شرایط وامکانات احمدظاهر های فراوانی را برای ما به ارمغان خواهد آورد .

ـ به نظر شما احمد ظاهر آگاهی ودانش کافی در زمینه کار خود داشت ـ یا صرفادر پراتیك به تجربه متکی بود ؟

ننگیالی :

احمد ظاهر نه نوت غربی را می شناخت ونه از هندی را ، اما در ساحه کار خود به خاطر ذوق واستعداد که داشت ومشق وتمرینی که نمی خواست قطع گردد ویاکم شود ـ در عمل کارش باعیب کمی به اجرا میامد .

وهاب مدنی :

دانش هنری غیر از پرداخت های عملـی هنری است ـ فرا گرفتن دانش در زمینه های هنر سال ها وقت به کار دارد ـ احمد ظاهر دانش هنری نداشت اما از آگاهی نسبی خوبی بر خور دار بود . که بیشتر جنبه عملی داشت تا تیوری .

ـ از نظر شما شرایط وامکانات گسترده اقتصادی و رفاهی که احمد ظاهر از آن بر خور دار بود تا چه پایه‌یی در رشد هنر وشهرت ومحبوبیت وی تاثیر داشت ؟

مسحور جمال :

این نکته ثابت است . احمد ظاهر از خردی وسایل مدرن موسیقی را در اختیار داشت . در رادیو شرایطی داشت که به آسانی برای دیگران میسر نمیگردید . او به اصطلاح‌غم نان نداشت و خیلی امکانات وسیع دیگرالبته دراین شکی نیست که احمد ظاهر ازاستعداد فراوان بر خوردار بود اما شرایط و امکا نات مساعد برای شکوفایی استعداد وی نقش عمده داشت .

استاد سر مست :

به عنوان مثال در همین زمینه احمد ظاهر را باوحید صابری مقایسه می کنیم ـصابری بایك معاش متکفل مخارج یك خانواده بزرگ است وناگزیر از آنکه بیشتر به خاطر تهیه نان کار کند تا اینکه به موسیقی بپردازد و در مقابل احمد ظاهر نه تنها چنین مشکلاتی نداشت بلکه وقت کافی و وسایل کافی نیز برای مشق داشت .

ـ از شرایط مساعد که بگذریم شما چه عواملی را در موفقیت احمد ظاهر که واقعـاً توانست دریك‌دهه‌اخیرمشهور ترین‌ومحبوب ترین آواز خوان نسل جوان باشد ـ سهیم میدانید ؟

مسحور جمال :

من هفتاد در صد پیروزی او را بازهم در شرایط وامکانات مساعدی میدانم که برایش مهیا بود ـ مااگر بتوانیم حتی نیم امکانات احمد ظاهر را برای آواز خوانان دیگر خود فراهم آوریم‌بدون شك‌احمد ظاهرهای فراوانی خواهیم داشت .

سرمست :

وی پر شور و هیجانی می خواند واین یکی از عوامل موفقیت او بود .

ننگیالی :

در مورد اجرای هر آهنگ خود با صا حب نظر آن واعضای آرکسنر مشوره میکرد وتا آهنگی کاملا پخته نمیشد وبا آرکسنر مشق کافی نمیداشت آن را به اجرا نمی آورد .

وهاب مدنی :

از رفاه اقتصادی بر خوردار بود ـ ازجذابیت بر خوردار بود ـ ابتکار عمل داشت ، درانتخاب تصنیف ها وشعر هایی که آنرا می خواند وسواس داشت وموزون ترین و زیبا ترین هارا به انتخاب میگرفت ولخرج‌بود ودر یك شب تا سی هزار افغانی را برای کسانی‌مصرف میکرد که بعداً تریبون تبلیغاتی او می شدند واز این ها که بگذریم احمد ظاهر هنرمندی بود بی آزار صمیمی ـ خون گرم که آزارش به هیچ کس نمیرسید وحسادتی نیز در مورد هیچ کس نداشت ؟

ـ به نظر شما از میان آواز خوانان جوان موجود ما ومخصوصاً آنهایی که میکوشند دنبال رو احمد ظاهر باشند چه کسانی بیشتر چانس دارند که جای احمد ظاهر را پر کنند وبه اندازه وی از شهرت ومحبوبیت برخوردار گردند ؟

مسحور جمال :

احمد ولید ووحید صابری دو نفری هستند که از روش وی در آواز خوانی دنبال روی‌می کنند وصابری در زمینه کار خود پیروز تر است .

استاد سر مست :

هر هنر مند خصوصیت های جدا گانه‌ی دارد ومشکل است که به صورت مقایسوی بتوان در این مورد به نتیجه یی رسید .

وهاب مدنی :

حد اقل میتوان گفت که از آواز خوا نان جوان موجود ما هیچ یك نمیتوانند به زودی به اندازه احمد ظاهر در میان نسل جـوان از محبوبیت بر خوردار شوند .

در اخیر به مسحور جمال میگویم :

ـ متاسفانه افغان موزیك در برابر رویداد های بزرگ هنری کشور بی تفاوت است به عنوان یاد آوری در جریان یك هفته‌ی کـه گذشت ما با دو حادثه در خور توجه روبرو بودیم نخست مرگ استاد محمد عمررباب‌نواز بی همتای کشور و ـ دو ـ بزرگداشت‌سالروز مرگ احمد ظاهر که افغان موزیك نه دراین زمینه ها پرو گرام خاصی را به انجام آورد نه سخنرانی ای داشت ونه هم حتی در تهیه مطالب برای رسانه های گروهی سهمی گرفت در حالیکه من فکر میکنم این ارگان تنها جای بود که باید مسوولیت هایی از این مانند را به عهده میگرفت که حد اقل فایده آ ن جلو گیری از بیراهه روی در ارزش گذاری ها در زمینه کار های احمد ظاهر و بـــه شناخت آوردن مایه های هنری استاد محمدعمر بود ـ شما چرا چنین فعالیت هایی ندارید ؟

مسحور جمال :

متاسفانه کار هایی که به وسیله این‌ارگان به انجام میاید در شمار فعالیت های رادیو-تلویزیون معرفی میگردد ـ در حالیکه اکنون در رادیو تلویزیون یك نفر آواز خوان یك نفر موزیسن ، یك نفر دایر کتر و آهنگساز وجود ندارد ـ در همین زمینه مورد پرسش شما پرو گرام های رادیویی وتلویزیونی را ما پرود یوس کردیم ـ اکلیل های گل در مراسم تدفین استاد بی همتای رباب بـــه وسیله همین ارگان تهیه شد واز آن گذشت هجده هزار افغانی به پیشنهاد همین موسسه از بودجه دولت به خانواده استاد کمك شد ـ البته همانگونه که شما اشاره کردید مافعالیت های دیگری هم باید داشته باشیم که زمینه هایش را به مرور مساعد می سازیم ودر این شمار است مجله موسیقی که تلاش داریم امتیاز نشر آنرا از وزارت اطلاعات و کلتور بدست آوریم ودر زمینه های هنر موسیقی در آن نشرانی داشته باشیم که برای نوازندگان آواز خوانان دایر کتر های موزیك و تمام کسانی که به این هنر علاقه دارند آگا هی دهنده باشد .

نویسنده : الکسی تولستوی

طفولیت نیکیتا

مترجم : دوکتور خدایداد بشرمل

پیوسته بگذشته

نیکیتا چشما نش را باز کرد ـ وا گو ن باصدا حر کت مو جی می نمود و چمنزارها در ینو قت خو ب تا ریك شده بود .

تما م آسمان را هوا ی اگست استیلاکرده بود یعنی گر می تا بستا ن احسا س می شد ـ سطح هموار پی پا یا ن آسما نطوری موج‌می زد که گو ئی از روی خا ك پرستان نسیم می گذرد ـ گادی برا ی نیکیتا ما نند گهواره ای مجسم بود که‌او در آن خوابیده ودر زیر ستاره ها خا موشانه به جها ن و اسرارآن خیره بود.

او تصور کرد ، « این همه از او ست ـ روزی‌اوبر یك کشتی هوا پیما سوار خواهدشد وپرواز خواهد کرد .»

او در تصور یك کشتی هوا پیما فرو رفت‌که بالها یش ما نند یك خفا ش ، در خلا ی سیا ه آسمان و سوا حل آبی یك سیا ره مقابل کوه ها ی نقره ای ، خلیج های سحر آمیز ، محیط مر ئی قصر ها باانعکاس ابـــر ها بـا لا ی آ ب چنـا نچـــه در غرو ب تصاد ف می کند در گر دش بود ... گادی از تپه فرود آمد ـ در یـــك فا صله سگ ها غوغا می کردند ـ یك هوای تیره از تا لاب ها سراز یر شد ـ آنها بـــه خیا با ن داخل شدند ـ یك نور ملایم وگرم از کلکین خا نه مادر اطاق نان می تا بید...

عزیمت...

خزان فرا رسید وزمین برا ی استرا حت آماده گردید ـ آفتا ب نا وقت تر با لامی شد و گر می هم ندا شت ـ پرند ه ها رفته بودند ، با غ خا لی بودو بر گها بر رو ی زمین می ریخت ـ قایـق ازتـــالاب کشیده ودر سایه گذاشته شده بود طوری کـــه تختهٔ پا ئین آن رو بطرف با لا بود . صبانه گیاه ها از اثر شبنم مر طو ب وتمنا ك بنظر می رسید ند . از روی گیا ه سبـــز خزانی که در زیر یخ پو شید ه شده بود قاز ها به تا لاب رو آوردند .

قاز ها چاق بودند ، آنهـا می جنبیدند و ما نند گلو لهٔ برف معلو م می شد ند ـ دوازده دختر ده در تفاره در خا رج محلهٔ کار گران ، کرم را (یکنوع تر کـــا ری است) پا ر چه می نمودند ـ آواز سرود ها وسا طور ها ی شا ن همه خیا با ن را فرا گرفته بود ـ«دینا شا» در حالیکه بـــــك سا قه کرم را می جوید از زیر خا نه هـــا جا ئیکه آنها مسکه‌بد ست می آوردند به بیرون دو ید ـاو در خزان زیبا تر شد ه‌بود و رخسا ر ها یش چنا ن گلگو ن بود کـــه هرکس می دانست او نه به منظور جو ید ن ساقهٔ کر م ونه بمنظور شو خی با دخترا ن دیگر به محلهٔ کا ر گرا ن نمی دود بلکه برا ی اینکه کار گر جوا ن واز یلی ـاو رااز کلکین دید ه بتوا ند ـ آن کا ر گر مانند دینا شا صحت خو ب داشت و تنو مند بود ـ ار تیو م شد یدا دلتنگ بنظر مـــی رسید ـ اویکطرف نشسته بود و کار هـــای اسپان را تر میم می کرد .

ما می به سمت زمستا نی خا نه نقل مکان کرده بود ـ بخاری ها رو شن شده بودند ـ اخیلکا یا آن خا ر پشت خا نگی تکه پاره ها و کا غذ ها را در زیر میز کنار اطا ق می برد ـ او تلاش داشت تا برا یش آشیا نه زمستا نی بسازد ـ ار کا دی ایوا نو ویـچ در اطا قش با خود اشپلاق می زد ـنیکیتـــا او را از سورا خ کلید دید ـ ار کا دی‌در مقا بل آئینه ایستاده و ریشش را در دست گر فته بود و با تفکر اشپلاق می زد‌معلو م بود که آن مرد برا ی عرو سی آماد گـــی میگر فت .

وازیلی نیکیتیو یچ گادی ها ی غله رابه سما را فرستاد و خودش روز دیگر به آنجا رفت ـ قبل از ینکه او برود با ما می صحبت مفصلی نمود ـ او انتظار نامه را از پـــدر داشت . یك هفته بعد وازیلی نیکیتیو یچ نوشت ؟

«غله را فروختم تصور کن که به نـــرخ بسیا ر خو ب ، بهتر از مد وید یفـچنانچه تصور میـــر فت واقعـــه یـــك ا نـــچ هم پیشر فت ننموده ـ زا شا ی گرا مـی! جا ره دو می که خود ت بصورت جـــدی با ن اعترا ضی کرد ی مطلقا ضروری است ـ باید در زمستا ن دیگر از همد یگر جدا نبا شیم ـ من مشوره می دهم که بزو د ی ممکنه آنجا را تر ك کن زیرا ورزشگاه‌شروع به کار نمود ه ،این تنها یك عمل استثنا ئـی است که نیکیتا را اجازه مید هند تا در امتحا ن شمو ل سا ل دو م شامل شود ـ تصا دفا دو گلدان چینا ئی زیبا بد ست آورده ام که برا ی دوا پار تما ن ما کا فی است ـ تشو یش من از آزرده شد ن خودت بود که خرید را فعلا معطل قراردادم .»

مامی بسیار تحمل نکرد ـ تر س از ینکـه واز یلی نیکیتیو یچ پو ل زیاد در اختیا ر دا شته با شد ، مخصو صا بیم ازین جهت هم که او گلدان ها ی چینائی خوا هـــد خرید‌ـ زیرا فعلا اینگو نه ساما ن در جها ن هیچ مورد استعما ل ندارد .

الکز اند را لیو نیتفنا را مجبو ر سا خت تادر مدت سه روز آمادهٔ عز یمت شـــود بیل ها ئیکه در شهر مورد ضرورت بود ، چمدان های بزرگ ، بیرل ها ی اشیـــا ی نمکی و آذوقه و مرغ و خرو س ـ همه رادر یك گا دی با ر کرد ه به شهر فرستاد‌او بانیکیتا ـ ار گادی ایوانو ویـــچ ، و وازیلا آشپز در یك گادی چار عراده ای پیشتر حرکت نمود ـ این یك روز افسر ده بـــود ویا دلیز می وزید ـ بهر دو طرف سر ك زمین های تهی در و شد ه و قلبـــــه شده افتاده بود‌ـ ماما دلش بحال اسپان سو خت و آنها را دك می را ند ـ آنها یك شب را در هو تل کو لدی با ن سپر ی نمودند ـ چا شت روز دیگر گنبد هـــای کلیسا و دو درو آسیا ب ها ی بخار که برای آرد تهیه شده بود از حا شیه چمـــن زار نما یا ن گرد ید . ما می خا مو ش بود ـ او شهر و حیا ت شهری را خو ش نداشت ـ ار کا دی ریشش را با نا را حتی می‌جو ید ـ برا ی مدت زیا دی در کنا ر کارخانه هـــای بدبوی صابون و خیا بـان های چو ب ، از میا ن یك محله کثیف‌دارای میخانه ها و دکا ن ها ی تر کاری و روی یك پل و سیع که رهزن ها ی جوا ن از محلات شب هنگا م در کمین اشخا ص می نشستند سفر نمودند ـ سپس به غله خا نه های دراز و تاریك که در سا حل سر اشیب دریا ی سما را اعمار شده بودند رسید ند ـ اسپان خسته ـ گاد ی را با لای تپه مـــی کشید ند و چر خ ها رو ی سرك قیر صدامی کرد . عا بر ینی که لبا س ها ی پا ك وستر ه بر تن داشتند بحیر ت بسوی گادی گل آلود نظر می نمودند ـ نیکیتا تصور می کرد که هر دو گا دی آنها بسیا ر خرا ب وخند ه آور اند و اسپان نیز از نژادحیوانات مریض دها ئی می با شند ـ ای کا ش‌آنها جادهٔ عمد ه را تر ك می گفتند ـ یك اسپ دك که به یك گادی دو چر خه جلادار بسته بود از کنا ر شا ن گذ شت .

«سر جا ی ایوانوو یچ ! چرا اینقدرآهسته می را نی ؟ سریع تر برو .. » نیکیتـــا گفت .

«ما تا آنجا بهمین قسم خوا هیـــم رفت .»

سر جای ایوا نو ویـــچ آرام واستوار بر صندو قش نشسته بود و هر سه اسپ را می راند ـ با لاخره آنها به‌یك سر ك کو چـــك دور خوردند ـ از کنار آتشگا ه ، جائیکـه یك جوا ن فر به با کلاه پو ئا نی ا ش‌در دروازه ایستاد ه بود عبور نمودند و در خارج یك خا نه سفید یك طبقه ای که دارا ی آهن پو ش بود ه و فقط با متداد هما ن سرك کو چك وا قع بود تو قف‌کردند.وازیلی نیکیتیو یچ با چهرهٔ بشاش و پر نشا طـــی در کلکین پدیدا ر گشت ، دستش را تکان داد ، نا پد ید شد و لحظه بعد خود ش دروازه پیش رو را با ز کرد .

نیکیتا نخست بخانه دوید سا لو ن‌کوچك و خا لی اش با دیوار ها ی سفید ش بسیار روشن بـــود ، بر زمین جلا دارش نزدیك دیوار دو گلدان چینا ئی که ما نند کوزه های آب معلوم می شدند بنظر می رسید.در انتهای صا لون در زیر قو سی که ستـــون های سفید داشت و بر روی اطاق منعکس شده بود دختری با لباس قهوه ای نما یان گردید .

دست ها یش در زیر پیش بند سفید قات شده بود و بوت ها ی قهوه ای اش همچنان برروی زمین صیقل شده انعکا س دا شت موهایش با فته شد ه و بر پشت گوش‌هایش اندا خته شد ه بود ، در عقب سروی یـــك گل سفید دید ه می شد چشما ن آبیا ش به نگاه جدی به آنها نظر می کرد و تقریبا تر شرو بود ، بلی او لیلیا بود ، نیکیتا در وسط اطا ق ایستاد ـ تر دید ی نبود کـــه لیلیا بسوی نیکیتا آن چنا ن خیره بود که مردم در جا دهٔ عمومی به گا دی ها ی‌چار عراده ای سوز نو فکا خیره می شوند .

«نا مه ام را تسلیم شد ی ؟ » لیلیاپرسید نیکیتا با شا ره جوا ب مثبت داد .

ز کجا ست ؟ همین لحظه آن را برا یم تسلیم کن، » لیلیا گفت .

با اینکه نیکیتا نا مه را با خود دا شت در جیب ها ی خود به پا لید ن شروع کرد لیلیا مستقیما بچشما نش با جد یت وغضب می دید .

«من میخوا ستم جوا بش را بنو یسم ، اما ....» نیکیتا جویده جویده سخن می‌گفت.

«کجا ست ؟ »

«در بکس کا لا یم .»

«اگر امروز آنرا بمن تسلیم کنی همـــه چیز میا ن من و تو تما م خوا هد بود بسیار متا سف بود م که برا یت نو شتم .

حالا من به صنف او ل ورزشگاه شا مل شده ام .»

او لب ها یش را با هم فشار داد وپرنوك پنجه اش ایستاد ـ در همین و قت بود کـــه نیکیتا در ك کرد که با ید نا مه لیلیا را جوا ب می نو شت ـ او بمشکل تحمل کرد وپا ها ی فلج شده اش را بر روی زمین صیقل شده کش کرد... لیلیا فورا دست ها یش را زیر پیش بند سفید ش دو باره پنها ن کرد ـ نو ك بینی اش را با لا نمود‌ـ او نا ر ضا یتی اش را با پو شا نید ن چشما ن خود بامژ گا ن ها نشا ن داد .

«مرا ببخش،» نیکیتا گفت، ! بسیار نـادم هستم ، نا دم ....با اسپ ها ، درد ،کوبیدن ومیشکا کوریا شونوك مصروف بودم ....» ـ او سر خ شد و سر ش را پا ئین کرد ـ لیلیا جوا بی نداد .

ـ او ازخود احساس نفرت کرد امـــا در همین و قت آواز انا پو لو سو فنا از دهلیز دخو ل شنید ه شد ـ صدا ها ی سلام‌تبادله

بقیه درصفحه ٤٤

بقیه صفحه ۱۲

حادثه‌می آفریند...

دارند که اعراض مسمومیت تا بیش از بیست وچهار ساعت هم دوام میاورد - همین اکنون من چند تن از بیمارانی را ملاقات کردم که شما روز پیش آنها را بعد از تداوی مرخص ساخته بودید اما امروز باز نسبت دوام اعراض مسمومیت به شفاخانه آورده شده اند و همین اکنون زیر تداوی قرار دارند .

- آنها بیشتر زیر تاثیر حالات روانی خاص قرار دارند ودر واقع تکالیفی که ادعا می‌کنند رفع نشده تاثیر حالت ترس زدگی میباشد .

- در مجموع تا کنون چند نفر تلفات داشته اید ؟

- هیچ- تمام مریضان پس از چند ساعت به خانه های شان روانه شده اند .

-دراین صورت این مواد از نوع مسموم خطر ناک به شمار نمی آید ؟

-خیر به هیچ وجه .

زمانی به لیسه جمهوریت میرسم که‌ساعتی پیش از آن حادثه آفرینان ، حادثه را به‌وجود آورده اند وباز جمعی مسموم شده را بـــه شفاخانه ها گسیل داشته اند کنار درب‌مکتب صد ها تن زن ومرد ، مادر وپدر ودختر وپسر که از مسمومیت شاگردان آگاهی یافته اند، با نگرانی خواهان معلومات میباشند مسموم شدگان چند نفر بودند ، از کدام صنف ها بودند ، آنها را به کجا بردند ، چرا دروازه مکتب را مسدود ساخته اند ؟ وپرسش هایی دیگر در همین ردیف که جواب دهنده‌ندارد- مردی سالمند که گویا با خبرتر از دیگران است میگوید ، ساعتی پیش همه را به‌شفاخانه جمهوریت بردند وباز این گروه نگران وغصه دار به سوی شفاخانه براه می افتند ومن هم به همراه شان .

مادری که تازه از حادثه خبر یافته ووحشت زدگی در تمام حالاتش نمایان است به‌شدت بیتابی میکند ودیگران میکوشند آرامشـــ سازند ، پدری که با شتاب از اداره اش‌خودش را به آنجا رسانده ، میگوید :

- دختر دیگرم دیروز در لیسه سوریـــا مسموم شد وتا اکنون هم بیمار است وحالا این دومی ، این وضع تاکی باید دوام کند، عاملان بیشرم آن چرا دستگیر نمیشوند ؟ ودختری جوان که اشك به چشم دارد میگوید، مادرم نا جورس ناجوری قلبی داره واگر خبر شوه که معصومه به شفاخانه بستر است‌سکته میکند ، قلبش از حرکت می ابسته و ...

کنار درب ورودی شفاخانه جمهوریت آدم هـا وموتر ها باهم قاطی شده اند وقتی به آنجا میرسم چند موتر که مریضان خود را به خانه میبرند در حال خارج شدن از محوطه شفاخانه میباشند - نگاهی به داخل موتر میاندازم ، مادر وپدری دودختر جوان را به حال استراحت در آغوش دارند -دختران رنگ به چهره ندارند ومادر شان اشك در چشم دارد - به عکاس اشاره یی میکنم واو وظیفه اش را به انجام میرساند از شعبه عاجل سراغ بیماران را میگیرم و آنها میگویند که تعداد مسموم شد گان زیاد بود آنها را به کلنیك ساری ابن سینا فرستادیم ، به سوی کلنیك براه می افتم در حالیکه دوشا دوشم بیش از یکصد نفر دیگر هم روانند ، آنهای که خبر حادثه را شنیده اند ، در کلنیك تا چشم کار میکند بیمار است وباز هم بیمار -دراتاق ها ، راهرو ها سالون ها روی تخت وروی سنگفرش زمین دختران جوان دراز به دراز افتاده اند ، برخی هنوز بیهوشند وعده یی تازه چشم گشوده اند ، نرس ها ودکتور ها با شتاب و سرعت از این سو به آن سو روانند ، دواها وسیروم هارا دست بدست می‌کنند دختر جوانیکه‌خواهر بیهوش خودرا تازه یافته است چیغ می ز د و دو کتور به نر س تو صیـــــه میکنـد که وی را به محوطه شفاخانه رهنمای کند- در بیرون عمارت کنار حاشیه چمن به داخل یك بس بزرگ چند نفر از دخترانی قـرار دارند که رخصت شده اند وقرار است به‌منازل شان رسانده شوند - یکی از آنها میگوید ، ماهمه تکلیف داریم ،اما چون‌در شفاخانه‌جایی برای پزیرایی مسموم شدگانی که اکنون آورده اند موجود نبود مارا رخصت ساختند می خواهم با چند تای آنها صحبت کنم ، اما رمق حرف زدن ندارند ، نزد زنی که گو با مادر یکی از دختران مسموم شده است و با عصبیت از هوای گرم داخل موتر ودیر بـــه حرکت افتادن آن شکایت دارد ، میروم وخودم رامعرفی میکنم ، باعصبیت میگوید :

- خوب چه می خواهی ؟ جواب میدهم ! آمده ام بپرسم شما چگونه خبر شدید که دختر تان مسموم شده است ؟

در پاسخ میگوید :

- برو بچیم -برو - بز به غم جان وقصاب به فکر چربو . اگر راست میگی و قصد کمك داری خلیفه موتر وان پیدا کن کـــه زود حرکت کنیم از شفاخانه خارج میشوم وبه سوی دفتر مجله براه میافتم ، در حالیکه هر لحظه پرسشی تازه در ذهنم جوانه میزند ، راستی در همین لحظه ، زیر این آفتاب‌سوزان چند خانواده در راه شفاخانه ها سر گردان هستند وچند خانواده دیگر در شهر نگران سلامتی از دست رفته عزیزان خود میباشند، وراستی آنهای که این فجایع را به وجود میاورند و حادثه می آفرینند ، آنهایی که دانه هراس و ترس وحشت را در میان‌خانواده ها میپرا کنند ، چرا چنین می کنند واز این اعمال خود جز آنکه نفرین و نفرت خانواده ها در راه شان باشد ودامنگیر شان چه سودی خواهند برد ؟

بقیه صفحه ۱۷

مرمرینه مجسمه

جوړونکی نوم یی هم را ته ووی چی ومـــی نشوای پیژندلی . ویی ویل چی میړه یی‌دغه مجسمه له ایټالیا څخه را نیولی ده . وروسته له هغه یی وویل . او فکر نکوم چی ووایی چی‌له هغی څخه دی ښه نه راځی ؟ غوږونوتر یی وګوره ! پخپل ځای ندی ! پزه یی هم پخپل ځای نده ... همداسی نده ؟ او ددی جملی په ویلو سره دباندی ووتله . زه هم دباندی ولاړم ، لدی کبله چی تراغیزی لاندی راغلی وم . څکه هغه مجسمه یو رښتیانی‌تصویر ؤ . په حقیقت کی یو ډول ژوندی مو جود و، هغه هم له مرمر څخه . تاسو ماته ووایی چی په‌کومی معجزی سره یو هنرمن په ښځلسمه پیړی کی ، هماغه کاږه اوو کوچنی غوږونه، هماغه نتلی سترګی ، غیر عادی پزه، اولوړه ټنډه جوړه کړی او له هغه څخه ډیره شکلی او زړه وړونکی څیره منځته راولی ؟ دکومی معجزی په مرسته کیدای شی چی دوی ښځی داسی کټ مټ یوه څیره وی . یوه ښځه‌په پنځلسمه پیړی کی او بله زموږ په وخت ؟ او بی له شکه ویلی شم چی هغه ښځه چی مجسمه جوړونکی ته دمودل (نمونی) په خاطر ورته کتل ، نه یوازی داچی دځیری له پلوه (نینا) ته ورته وه ، روح او روان یی هم کټ مټ لکه نینا غوندی ؤ .

هغی ورځی زما ټول ژوند ته بدلون ورکړ. دتیر وخت دپیښو په څرنګوالی او خپلی ماتی وپوهیدم : چی نینا څه ډول موجود وه ، خو ما هغه وخت نه وه پیژندلی . دتیر وخت را ګرزول دامکان څخه وتلی خبره وه ، خوهما- غسی چی‌سړی‌دیوه باارزښته مات شوی‌ګلدان ټوټی را ټولوی ، هڅه می درلوده چی هغـه ټولی خاطری چی دنینا څخه می درلودی نـه یوه بل پسی وتړم . آه ، دغه خاطری څومره وړی او کوچنی وی ! هر څو مره می چی فکر وکړ ، دپام وړ خاطره می په یادنشوه . هغه ټولی خاطری وړی او کوچنی وی . خوپوهیږی چی څومره خو شاله شوم چی په خپل روح‌کی می نوی شیان وموندل شیبی شیبی می د دی نو یو څیزونو په هکله سوچ وکړ او پر لـه پسی می په یادوړل . او همدا ووچی خلکو په ما ملنډی وهلی او خندل یی خوزه خوشاله وم ... زوړ شوی وم او هغه وخت ډیره نـا وخته وه چی ژوند می له سره پیل کړی وای . خو تر اوسه می کولای شوای چی ځان له ناوړو او ناولیو فکرونو څخه و ساتم .خپلو دوستانوته بدنه وایم اوخپل خدای ته هم‌دکفر خبری نه کړم . دا پاکی له هغه وخته پیل‌شوه چی کوښښ می کاوه هغه خاطری چی په‌نینا پوری یی اړه درلوده ، ژوندی کړم .

په مات زړه می غوښتل چی یو ځل بیاهغه مجسمی ته وګورم .. ټوله شپه دهغه کور چار چا پیر وګرزیدم او هڅه می کوله چی یو ځل بیا هغه مرمرینه مجسمه ووینم ، خوله کړکی څخه ډیره لیری وه . ټوله شپه می دهغه کور شا او خوا کی تیر کړه . ما ټول هغه کسان چی په هغه کور کی یی ژوندکاوه پیژندل . پوهیدم چی کوټی څه ډول سمبالی شوی دی او په پای کی دهغه کور له یوه چوپړ سره آشناشوم .په ژمی‌کی دکور ښځه یوه کلی ته‌ولاړه او ما فکر وکړ چی که یو ځل بیا مرمرینه نینا ووینم ، یو ځل هغه‌ټولی خاطری چی خپلی نیناڅخه می لرم له‌پیل څخه تر پایه پوری په یادر اولم . او داراته لویه نیکمرغی او بر یا لیتوب ؤ .

په دی سوچ سره می تصمیم وینو چی په یوه کار لاس پوری کړم ، چی پای یی زما محکومیت ؤ . هغه کار چی بریالیتوب ته‌ونه رسید ... زه‌یی دکور په دهلیز کی وینولم او په محکمه کی هم څرنګه چی تاسو ولیدل زه تورن شوم. ویی ویل‌چی دیوه‌قفل جوړونکی په څیره کی می ټولی کوټی لیدلی دی‌او دکور په شا او خوا کی یی هم لیدلی یـــم .. او دروازی می دغلا په تمه خلاصی کړی دی .

او ګرانه ښاغلیه ! کیسه داسی پای ته ورسیده . ومی ویل .(خو موږ تاته استیناف در کوو . دوی به تاخوشی کړی .) زاړه‌سړی اعتراض وکړ . د څه لپاره ؟ هیڅوك زمـــا د محکومیت په خاطر نه خپه کیږی او هیڅوك زما ضمانت نکوی چی خوشی شم . او باید په جیل هم (دنینا) په هکله فکر وکړم .څه فرق کوی ، که دلته او سم او که په مرستو- نونوکی ؟

نه پوهیدم څه ځواب ورکړم . خو نا څاپه زاړه سړی سر پورته کړ ، په عجیبو سترګو یی چی رڼایی یی نه درلوده ، ما ته وکتل او خبروته یی داسی دوام ورکړ .

(یوازی یوشی ما څوروی .. فکر کوم چی ښایی (نینا) به هیڅوخت شته‌والی نه‌درلود.. ښایی هغه وخت می‌چی مجسمه لیدله، یوازی زما کمزوره مغز چی الکول فاسد کړی دی، دغه دمینی داستان جوړ کړی وی !.

بقیه صفحه ۴۲

طفولیت نیکیتا

«کجا می روی ؟»

«بجائیکه فعلا در آنجا نیستم .» او قاه‌قاه خند ید . « خوب ، برادر! لیلیا را چطـور یا فتی ؟ کمی تیز ، چطور ؟ .. اهمیت‌ندارد، بر او مسلط خوا هی شد ـ گا ه گا ه‌خوب است که قسمتی از چر بوی رو ستا تـی اترا از دست دهی .» او بر کری ها یش دور خورد و خا ر ج شد ـ دریك روز او یك شخصی کا ملا متفاوت بود ـ در همـان شب نیکیتا در خوا ب خود را دریك یو نیفو ر م آبی‌بادکمه ها ی نقره ئی مشا هد ه کرد که در مقا بل لیلیا ایستا ده و با تشد دمیگوید؟

«این است تا مه ات ، بگیر .» ـمژه‌های دراز لیلیا با لا و پا ئین شد و بینی کو چك ومغرور ش شگفت سپس به خنده شـرو ع کرد .

او بیدار شد و دور خا نه را دید ـ نور عجیب چرا غ جانه بر دیوا ر افتاده بود ...

گردید و آواز قدم ها ی سنگین گا را ج دار که جا مه دان ها را انتقال می دادبلند شد .

لیلیا با قهر وسرعت به نجوا گفت :

«آنها ما را می بینند ... با تو مشکـل است ... خود را خشنو د جلو ه ده ...این بار ترا می بخشم ...»

او بد هلیز دوید ـ از آنجا آواز نا زکش در اطا ق ها ی خالی‌بلند شد .

«سلام ، خا له ذات ! به سما را خو ش آمد ید !» با ین شکل او لین روز زند گی شـروع گردید ، در ده آرام و گـوارا ، آسو ده و آزاد ـ هفت اطاق کو چك‌دلتنگ و خا رج از کلکین ها ، گادی ها ی ثقیل بر سنگپاره ها غژ غژ میکرد ند و مردم‌مانند ویری نو سو ف ، دکتور ز مستو و در پسته افکار ملبس بودند و با قیافه های مشـوش که ذهن ها ی شا ن را از سبب باد (کـه کـاغـذ ها وگرد و خاك را بلند می نمود) با عجله می دویدند . این سو و آنسو میرفتندو غال‌مغال و محـا و ره هـای عجیب وغریـب حتی و قت هم بصورت دیگر میگذ شت ... نیکیتا وار گا دی ایوا نو ویچ ـ اطا ق نیکیتا رامر تـب نمودند ـ مبل وکتاب هـارا تنظیم وپرده ها را نصب کردند ..

وکتور در تا ر یکی از ورز شگا ه آمد وگفت که بچه ها ی صنف پنجم درتشنا ب ها سگر ت می کشید ند و معلم ریا ضـی شا ن را بچو کی تو سط صمغ عر بی‌سریش نموده بودند ـ و کتور ـ آزاد و منحر ف شده بود ، او نیکیتا را پیدا کرد تا چاقوی قلمی اش را با دوازده تیغ آن برا یش‌بدهد وبعد پیش یکی از همنصنفا نش رفت .«تـو او را نمی شنا سی ـ که با زی کنیم ، » نیکتا بعد از غروب پر کلکین نشست غروب بالای شهر هما ن غرو بی بود که آن رادر قریه دید ه بود اما نیکتا ما نند زیلتو کین در پشت پرد ه خود را محبو س تصور کرد ـ کسی که با ینجا متعلق نبود ـ فقط ما نند زیلتو کین ـ ار گا دی ایوا نو یچ با کلاه وکر تی اش و دستما ل پا کی که در دست داشت با طاق داخل شد و عطر آب تشنا ب را بهر سو منتشر نمود .

«من بیرو ن می رو م ، سا عت ۹ مرا جعت خوا هم کرد ..»

نو با ره نیکیتا هما ن خوا ب را دید ـ در سا عت بیدا ری اش او هیچگا ه این دختر مشکل پسند را آنقدر دو ست ندا شت .

صبح روز دیگر ـ ما می ـ نیکیتا وارکادی ایوا نویچ بورز شگا ه رفته با سر معلم که یك‌مـرد لاغـر ، موسفید ودارای یـك نگا ه گیرا بود صحبت نمودند ـ یك هفته بعد نیکیتا امتحا ن را مو فقانه گذ شتا ندو به صنف دو م تر فیع کرد ..

(پایان)

بقیه صفحه ۱۹

از کجا باید شروع کرد

۱ـ از روی ضرورت حیاتی در مرحلهٔ کنونی ومراحل ما بعد وحدت و یکپارچگی عام وتام وآهنین حزب را در عمل ونظر تامین بایدکرد این یکی از وظایف مبرم و مهم همه وطـن پرستان و بخصوص جوانان ما (سازمان دمو- کراتیك جوانان افغانستان) می‌باشد که ب شرف وایمان خود این وحدت را هرچه بیشتر مستحکم و آهنین سازند . آری باید همهٔ حزب از بالا تا پائین واز پائین تا بالا بایدچون مشت پولادین که با وحدت این مشت پولادین گره خورده میتواند ضربهٔ بدهان‌دشمنان وطن، مردم وانقلاب باشد در غیر آن شکستن دهان دشمن ممکن نیست

۲ـ پس از تامین وحدت وبا استفـاده از یکپارچگی اصولی وعا م وتام حزب با سپـر سپردگی عام وتام وهمه جانبهٔ طرد همه‌دشمنان تاریخی و سو گند خوردهٔ انقلاب ظفر مند ثور ، باز هم تاکید می گردد که بهترین سلاح برای قلع و قمع دشمنان انقلاب ووطن همانا وحدت ویکپارچگی می باشد .

۳ـ فرا گرفتن تئوری پیشرو عصرما وهضم وجلایی آن در مغز و ذهن و آنرا در شرایط خاص جا معهٔ افغانستان تطبیـق کردن زیرا فرا گرفتن طوطی وار وبدون پراتیك انقلابی موثر در راه پیشرفت انقلاب و جامعه نه تنها مثمر ثمری واقع نمی شود بلکه تفاهم دارد.

۴ـ پیوند وسیع با مردم تحت رهبری حزب را باید جوانان ما و سازمان رزمندهٔ شـان (سازمان دمو کرا تیك جوانان افغانستـان) جداً در نظر داشته باشند زیرا بدون رهبـری حزب وبدون تماس با مردم، آموزش از مردم، آموختن بمردم وظایف عمدهٔ تاریخی‌جوانان ما ایفا نخواهد شد .

جوانان افغانستان بنا بر وظیفهٔ تاریخی‌ایکه دارند ، امروز در چندین محاذ می جنگند ، اولا در محاذ و آموزش و پرورش و فراگرفتن تعلیم و تحصیل دو دیگر اینکه جوانان ما در سنگر گرم با دشمنان انقلاب تفنگ بـدوش در پیکار اند . سوم در جبههٔ اعمار وطن ورشد دست آورد های انقلاب شکوهمند ثور .

جوانان رزمجوی وطن ! همانطوریکه درزمان سلطهٔ امیـن، تاریخ وطبقهٔ سنگین بر انداختن سلطهٔ او وباند خون آشامش را بدوش شما قرار داه بود و مردانه این ماموٴل عظیم رابدست آوردید امروز دفاع از انقلاب ودست آوردهای انقلاب و پیوند نزدیك میان حزب و دولتو مردم از وظایف عمدهٔ تاریخی شماست . علاوتا جوانان ما رهبران آیندهٔ حزبی هستند که افتخار براه انداختن انقلاب ثور یعنی‌انقلاب ضد فیودالی ضد امپریالیستی و ضدکمپرادروی را در کوتاهترین مـدت (۱۴ سال) داردلذا باید با پیوند اثر نا سیو نا لستی وسیع یکجا باکشورهاومحافل ونیروهای مترقی‌جهانی‌در همه جبهات مردانه رزمیدو این افتخار را تو چندان ساخت یعنی به پیروزی رسانیدن انقـلاب شکوهمند ثور وخیزش ۶ جدی ۱۳۵۸ افتخار اولوبه پیروزی رسانیدن اهداف‌که‌مردم‌اهداف وحزب ، مرحلهٔ دوم وافتخار دوم ما خواهـد بود .

ما ایمان کامل داریم که سازمان دموکر- اتیك جوانان ما و صایای عالمانه وهمه جانبه ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیـك افغانستان را جداً در نظر داشته و بامردم ، دوش بدوش مردم تحت رهبری حزب د ، خ ، ا. در راه اعمار جامعهٔ نوین ، جامعه فراوانی‌و بهروزی و بهزیستی سر بلزانه کار و پیکار می کنند .

زنده باد جوانان رزمجو و صلح خواه افغا- نستان

زنده باد حزب دمو کراتیك خلق افغانستان این گردان پیش آهنگ زحمتکشان افغانستان

بقیه صفحه ٤

آیا رفتن بمدرسه

چنانچه درین مورد ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغانستان ضمن ملاقات شان با هیات جمعیت العلمای افغانستان و نمایندگان روحانیون و علمای شهر کابل در مقر شورای انقلابی (ارگ) به ارتباط وقایع اخیر شهر کابل که مسمومیت شاگردان ومعلمـان ، کارگران و غیره را سبب شدچنین فرمودند :

«آیا شخصی یاعالمی می تواند در قرآن‌عظیم- الشان یا احادیث نبوی یا ارشادات علمای کرام دلیلی را برای مجاز بودن ومشروعیت چینی اعمال ضد اسلامی ارائه نمایند . آیا اسلام به پخش و فرا گرفتن علم امر ننموده است .... من تصور نمی کردم هیچ مسلمانی به چنین اعمال وحشیانه که مخالف تمام‌پرنسیب های بشری واسلامی است دست بزند ....»

لذا بصراحت‌گفته می‌توانیم که دین مقدس اسلام هرگز مانع طلب علم و معرفت نیست بلکه فرا گرفتن آنرا بر همه مسلمانان حکم می کند ولی این گماشتگان امپریالیزم ، اجیران ارتجاع سیاه ودشمنان صلح و آرامش خانواده های مسلمان ووطن پرست افغانستان اند که با قلب جلوه دادن دین مبین اسلام وبشکل بیشرمانه زیر این پرده برای برآورده شدن اهداف شوم خویش در تکاپو هستند وبا این اعمال خود روی خود را سیاه وسیاهتر می کنند .

مرگ به‌ارتجاع ، ارتجاع سیاه وامپریالیزم

د ۵ مخ پاتی

یادونه او درمندونه

یو باسن دزمان په توفانو کی دژوند لا ره
بل سپورده په څټ په پټو ستر گوپی تیریږی).
همداشان یی په بل ځای کی لیکلی دی:
(نغښتی حر کت کی فطرت لوی لـوی
قو تو نه دی
ځکه هم مکا ن او هم زما ن په خوځیدو
دی
خو مره افسو س راشی چی تا و ینمه
ویده یی
بلی خوا ته گورم در ست جهان پـــــه
خو ځید و دی
وبا سه بیړی خپله سا حل ته چی ز ه
وینم
بحر غضبنا ك دی او تو پا ن پـــــه
خو ځیدو دی
دانړی به مسته دشرابو په نغمو کړمه
دو مره که تسل شم چی افغا ن پـــــه
خو ځیدو دی) .

اوسنی لایق

په دغه پړ او کی له نا هیلیو اوشکایتونو
راوتی او هغه لار یـی چـی ټـاکـلی ده د
بری او هدف ته درسیدو ضمانت کـوی .
په دی پړاو کی دعلمی نړی لید پـــــه
رڼا کی په څر گند ه تو گه دپا نگوا لو او
فیوډالانو په وړاندی دکارگرو، بزگرواونورو
زیار ایستو نکو دفا ع کوی لکه :
(داز خمی وطن چی دمز دور په و ینورنگ
دی
نور په دغه لار له ستمگر و سره نه ځی
څټ دسرمایی ته دپولادو څټك بویه
دالیوه په روغه له کارگره سره نه ځی
دادځمکو غل ، دا خیټور ، دغه د کلـــی
خا ن
لاره د وروری با ند ی بز گره سره نه
ځی
داوطن نور پل له استثماره سر ه نږ دی
دا هیواد یو گا م له دی بربره سر ه
نږ دی) .
له دی سره سره چی دزیار ایستونکـو
او مفت خورو تر مینځ د بیلتانه کـرښـه
کا ږی او یو له بله یی بیلوی او دا پـــه
ډاگه کوی چی دهغوی تر مینځ دبیلتانـــه
همیشنی بو له شته چی دز یار ایستو نکو په
بریالیتوب له مینځه تـلای شی ، نو زیار ـ
ایستو نکی رابولی چی دخپلوطبقاتی دښمنا نـو
پر ضد پاڅیږ ی او دهغوی په له مینځه وړلو
سره ځا ن آزادی کړی . لکه په دغـــه
شعر کی چی لیکلی یی دی :
(مز دوره ما توه یی ، سو خو ه یی ،
ورك کوه یی
دتا په مړو ندو کی ځنځیرو نه نه ځائیږی
ور دانگی په زړه دنیا یی مزده مز دورانو
دی کـارکـی توربی ځایه تـدبیرونه نه ـ
ځا ئیږی
گر یوا ن ته یی لا س وړه چی دا څښتن
دا سیرا نو
وسله په ځمکه ږدی نور ټینگـــارونه نه
ځا ئیږی) .
د لایق شعر د محتو له کبلـــه بـډای ،
نوی او پر مختلو نکی دی دپت ، غیـرت ،
سپیڅلتوب ، میړانی او دهیـواد دکـلتور
او لر غو نتو ب ، ما تو او پر یو او دخلکو
د غور ځنگو نو او دهغوی دهرو مرو بریا ـ
لیتوب څرك په کی له ورایه ښکـا ر ی .
هغه د شعر پر مختلو نکی محتوی چی
نو ی هم دی د کلا سیك شعر په چو کا ت
کی په کار پوهی سره ځای کړ ید ه.
دشعر بنه یی دزاړه شعر په منگـولو کی
لاس او پښی و هی خو کله کله ور څخه
بهر وځی او له ټولو هڅو سر بیره بیـــا
دزا ړه شعر په چو کا ټ کی پا تی کیږی
مگر د شعر زړه بڼه یی له نوی محتوی سره
مخالفت نه لری او آن داچی ورته چو پـړ
هم کوی .
داهم باید هیر نه کړو چی د هغه شعر له
له دی سره سره چی په کلا سیکه لارروان
دی کله کله د قا فیو تکرا ر هم مینځ تـــه
را ځی چی دشعر خوند له مینځه و ړ ی او
ټپی کوی یی ، لکه په دغه شعرکی :
نه به شی له تگ د استبداده سر ه سم
نه غیر ت دخلکو نه زما لیو نی غم
سره خوهغه سردی چی بی واردتیږونه وی
زړه خو هغه زړه وی چی و ریت شو ی
په غم .
پو رتنی شعر چی د محتو ی له پلو ه بډای
او پر مختلو نکی دی مگر دقا فیی تکرا ر
ټپی کړی او دا تکرا ر دخو شحا ل څټـك
دشعر د قا فیو له تکرا ر سره ور ته وا لی
او نیږ دی والی لری.
دشا عر په شعرو نو کی دخلکو دبدمرغیو
علتو نه ښود ل شوی او د له مینځه و ړلو
لاره چا ره هم ښود ل شوی ده .
ددی لپاره دخلکو دپر اخو پر گنومبارزه
بر یا لی شی ، دتللو د لاری د بندیزونواو
ستو نزو په بر بنډ و لو عقید ه لری چـی
دژوندا نه د تگ سوز وا ټ له خپلو ټو او
لو ړو ، ژورو سر بیره د یو وا لی او سر
ښیند نو پوا سطه هوا ریدا ی شی ، لکه په
دی شعر کی :
لار د یار دو صل په گلو نو پټه نه ده
اخلی په اغزو کی از مو ینه زما نه
جار شمه ، قر با ن شم، سره یو شئی
خورو خلکو
نه دی په و جود کی هیڅ یو غړی بیگانه
نشته ځانځانی کی مصلحت دلا مبو ز نو
سیل دحواد نو هسی غوا ړی بها نه
دشا عر د شعر یوه بر خه له ناز کخیالی
دی
او ښکلا څخه ډکه ده چی د حمید ما شو
خیل دشعر په کچه رندا نه او مسته بر خه
لری ، خو د ښکلا لما نځنی په بر خه کی
افراط کوی او دانډول له پولو تیر یـږ ی
لکه :
په چمن کی چی دی پړق دخندا خپورشی
زما دزړه په کور کی گډ دهیلو شور
شی
چی دی مخ ته څومره گو ر م هو مـــره
سوزم
ما بد مرغ ته دی دوصل او به اورشی
په یو ه مسکا دی عقل را نه یوو ړ
خدای زده څه به لابه ما بیچاره نور شی
لیونی په زنځیرو نو کی فر یاد کړی
چی په مخ باندی دی جال دځنوخور شی .
شاعر په مړانه د ښځو د فا ع کـــو ی
او دښځی دژړا په انځورو لو سره دنا رینه
د نا رواو او تیر یو پر ضد د ښځی دتاریخی
اعتراض غږپورته کوی .
همدا شان د اعتراض په جگولـو سر بیره
باوری دی چی با ید ښځه دنا رینه دوینځیتوب
له وراسته زنـدان څخـه دتـل لپاره آزاده
شی .
لاندینی شعر دپورتنی ادعا دثبوت ښه سنـد
دی :
مه می خندو ه نا رینه ،نه یم دخندا
زه یوه ناره یم دغمونو ددنیا
ستا په زندا نو کی می پیړی پیړی ژړلی
نشته را کی توا ن نورد غمونو د ژړا
زه دژوند جوهر ، د عشق ډیوه ، دانسان
مورومه
تا کړ مه نا نز که دشیطا ن دمشغو لا
داز ما پلاس کی کړی نه دی اتکړ ی
زما دغو ږ لښتی دو ینځیتو ب دی برالا
زه په ټول تا ریخ کی ملعبه ستا دشهرت
شو مه
ریا یو ه تحفه دستمگرو د رضا
زه دانسان موریمه،درنه یمه ، آزا ده یـــم
داد بند گی زو لنی لری کړه له ما .
دنړی دامن لپاره سو له غوا ړ ی او د
جگړه ما ری پر وړاند ی دسو له خوښوو ـ
نکو ننگه او ملا تړ کوی او خپله انسا نی
لو یه دند ه سر ته رسوی لکه چی وایی:
موږ له نړ یوا لو نه دو ستی غوا ړو ،
ور وری غوا ړو
ځکه مو پر ا نیستی هر ملت ته دزړه
ورونه دی
شرم دی انسا ن ته چی جنگیږی له خپل
ورور سره
هر ځا ځکی دو ینو کی فتنی دی افتو نه
واړه سره یو دی ، سره ورونه دی ملگری
خلك
ټول بشر یوه ونه ملتو نه یی ښا خو نه
په پا ی کی یا دو نه کوو چی لایـــق
خپله نړیواله دنده ډیره ښه سرته رسوی
او د شعر په ژبه دنړ یوا لو کار گرو سره
اوږ ه په او ږه دپا نگی دد پوا نو پر ضد
جنگیږی او دشعر په ژبه وا یی :
په سرو لمبو کی لامبی دو یتنا م غښتلی
دوینو په تا لاب کی خو خوبونه نـــــه
ځائیږی .
یا داچی وا یی :
ای دجا پا ن خلکو ما را و ړی پیغامونه
دی
ستا جزیرو ته زما دغر و نو سلا مو نـــه
دی
ماله هسی خاوری د جا پا ن غیر تـــی
ولس لره
ځان سره راوړی د وروری تا ز ه گلونه
دی
دا گلو نه څه دی ، د وروری ، برابری
بوټی
داد افغا نانو ددی عصر شعا رو نه دی
دشا عر د(سپیدو) او (زیری) پـــــه
شعرونو کی دهیلو کا روا ن په څر گنـد
ډول لید ل کیږی .

ـپا ی ـ

خنده خنده خنده
برای شما انتخاب نموده ایم

زن سی ساله است

جوانی بیك «واسطه» که زنی را برای ازدواج به او معرفی کرده بود گفت ؟
ـ آدم حسابی ، چرا بمن دروغ گفتی ؟
تو گفته بودی که زن بیوه سی ساله‌اس، اما معلوم شد پنجاه و پنج ساله‌اس.
آن آدم حسابی جواب داد:
ـ من دروغ نگفته بودم اوسی سال‌است که بیوه است.

یك شب کارنیوال ویك مردخسته

عزیزم مهربانی کنید

زود بیدارشو

بیدار شوعزیزم

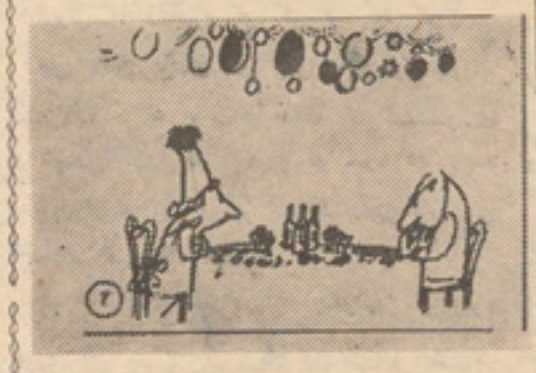

باش که‌ترا بیدارکنم

چراخسته هستی

بیدار می‌شوی یانی ؟

امشب شب آزار دادن تواست

مصروفیت زیاد

معلم از شاگرد کوچکش پرسید :
ـ تو چند دندان داری ؟
ـ درست نمی دانم معلم صاحب‌وا للـه‌معلم صاحب به اندازه کار دارم که تاحال نتوانسته ام دندانهایم را حساب کنم .

راه نشاندادن

پسر کوچك در بین سرك موتر روگفت :
ـ آقای ترافیك من چه طور می توانم که از این راه به شفاخانه بروم .
پولیس ترافیك گفت :
ـ اگر همینجا باشی موتر می زند وهمان‌موتر ترا به شفاخانه میبرد .

مریض شوخ‌چشم

در مکتب

مردی پسرش را به مکتب برد و به معلم سفارش کرد که به پسرم درسی انگلیسی بدهید .
معلم گفت : بسیار خوب .
مرد خدا حافظی کرد و رفت .
معلم به پسر گفت : بگو وان.

پسر جواب نداد، معلم هر چه به پسر گفت بگو وان بازهم جواب نشنید عاقبت معلم به پدرش تلیفون کرد که به مکتب بیاید وقتی که پدر پسر به مکتب رسید معلم گفت :

ـ پسر شما هیچ حرفی نمیزند ، من نمیتوانم باو درسی بدهم .
پدر از پسر پرسید :

ـ پسر جان چرا نمیخواهی بگویی وان ؟

پسری گفت: پدرجان اگر بگویم وان‌بعد خواهد گفت بگو تو ، واگربگویم تو خواهد گفت که بگو تری ، پس چه بهتر از اول وان را نگویم وخودم را راحت کنم !

نکته‌ها

داکتر گوش دردی شما چیزی مهمی نیست میتوانید لباسهایتان را بپوشید.

• • •

پرویز دوان دوان بخانه آمدوبه‌مادرش گفت :

ما در جان من امروز از درسی خود ۲۰ گرفتم .

ـ آفرین پسر جان از چه درسی ۲۰ گرفتی ؟

ـ از درسی املا از انشای واز درس حساب ۸.

• • •

پسر ـ پدر جان چرا بعضی ها خودکشی میکنند ؟
پدر : چون از چیزی ناراحتند .
پسر : چرا شما درآخر سال خود کشی نمیکنید :

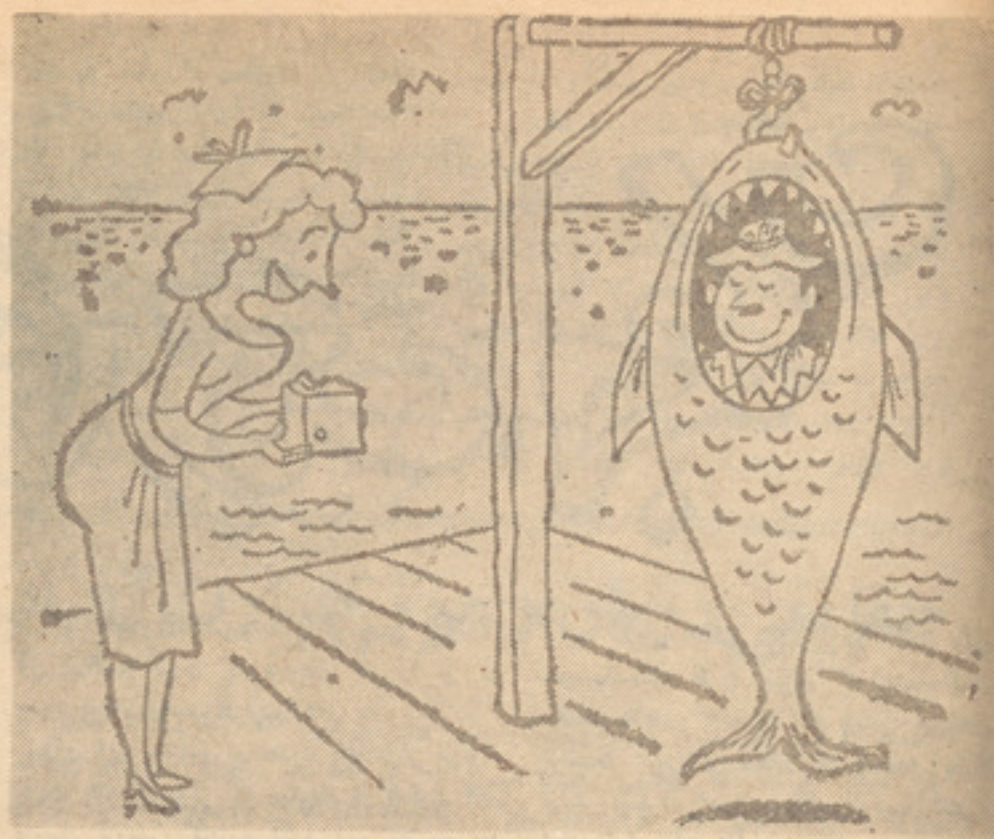

آخرین عکس یادگاری

راه‌رفتن درخواب

دریکی ازمجـالس صحبت از اشخا صیشد که شبها در خوا ب را ه میرو ند ...
یکی از حاضران روبه‌یکی ازدوستان‌کرد پرسید:
ـبرا ی شما اتفا ق افتاد ه که در خواب‌را ه بروید!
یعنی چطور ؟
یعنی با پای بر هنه از رختخواب خـودخارج شوید و بعد بهمان حـال مثلا ر و ی بام منزل خود راه بروید ؟
مرد ابرو ها را در هم کشید و گفت :
ـاوه ... هرگز ... و قتی هم که مـن بخوا هم در خوا ب را ه بروم آنقدر ثروت **دارم که فورا زنگ بزنـم دربورم حـا ضر**میشود ومرا باموتر کادیـلا کم بـگـر د ش میبرد ! :

دردینای دیوانه‌ها

دو دیوا نه در روز عید در گو شه ا ی‌از شفا خا نه‌نشسته و حسا ب روز ها ی گذ شته را می کردند ...
یکی از آنها پس از شما ر زیاد ر و بـه‌دوستش کرد و گفت :
ـتو می توا نی تاده حسا ب کنی .بلی.
ـخوب تابیست چطور ؟
ـدر اینصورت با ید بوت ها یم را هـم‌بکشم .
دیوانه او لی با تعجب پر سید :
ـچرا ... برا ی چه بو ت ها یت را بکشید ؟
چون که من فقـط حساب انگشت هایـم را بلد هستم و بس .

سارق- ببخشید ،ممکن است بفرما ئیـد بانك بزرگ شهر کدام طرف است ؟!!

یك داستان کوتاه طنز

در جنگ دوم جهانی پس از شکست‌آلمان عده ای از سر بازان در گو شه و کنار در حـال جنگ بودند ... ولـی گلو له ها تمام شد و اسلحه که از کار افتاده بود ... از تا نکها بجز آهن پاره چیز دیگری با قی نمانده بود ... ولی آنها می خواستند بهر **ترتیبی شده جلو دشمن را بگیرند ...**

بد ین جهت یکشب فر ما ند ه آنها یکی ا ز سر بازان را احضار کرد وجاروئـــی باو داد و گفت :

ـ تو امشب باید در کنـــار جاده پهره‌کی

... این جارو هم تفنگ تواست ... اگر در تاریکی صدای شنیدی فریاد کنـی: ایستاد

والا تیر اندازی میکنم ... و گر سه باراین حرف را تکرار کردی و جـو ا ب نشنید ی

بطرف دشمن حملـه کنی و او را با جـارو بکش !

سر با ز جارو بد ست به کنار جاده رفت و هنوز سر پست خود ایستاده بود کـه صدای پـا ئی شنیده شدکه بطـرف او می آمد .. فو رافریاد زد :

استاده شو الا فیر می کنم ...!
اما طرف جـواب نشنید و دید کـه مرد

مستقیم به طرف او دوید تا او را از پادر آورد ...

اما نا گهان خود را با یکـی از دوستان خود رو برو دید ... عصبانی شد و فر یاد کشید :

ـاحمق ... پس چرا هرچه فریاد کـردم جو ابی‌ندادی ... چیزی نما ند ه بود کـه ترا بکشم .

سر با ز دیگر با خو نسرد ی سر ی‌تکان داد و گفت .
ـچطور میتوا نستم جوا ب بد هم ...

فر مانده گفته است که من یك تا نك‌هستم وبا ید بی اعتنا پیشرو ی کنم .

بچه‌هوشیار

بعد از ناله ی بیش هر یك از مهما نا ن یك تکه شیرینی گذا شتند و احمد ٦ساله زودتر ازهمه سهم خودرا خورد .

خانم صاحبخانه روبه او کرد وگفت :
باز هم می خوا هی شیر ینی بتو بد هم:
بچه‌گك آهی‌کشید وگفت:

ـنی، مادرجانم بمن گفته کهدراینطـور مواقع همیشه جـواب بد هم « نی خا نـم تشکر . »

وچو ن صا حبخانه از این حر ف خنده‌اش گرفت احمد گفت :
ـولی مادر جانم هیچو قت فکر نکرد ه بود کـه ممکن است شما شرینی بـا یـن کو چکی بمن داده با شید !!

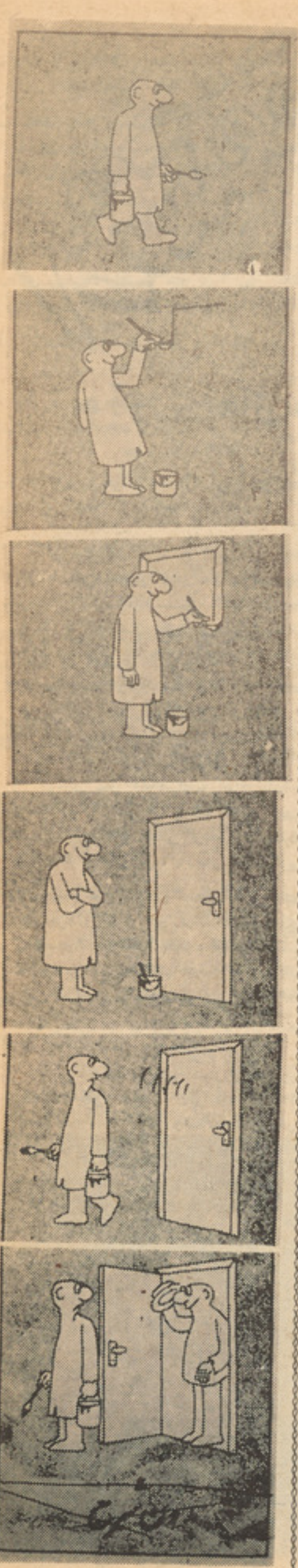

ازبالابه‌پائین بدون‌شرح

از شگفتی های رنگارنگ جهان

نوآوری های شگفتی انگیز در ساحهٔ علوم

برای اولین بار در تاریخ ستاره شناسی و نجوم شناسی محققین کشور های مختلف‌جهان توانستند فعالیت های شمسی را که در حد اوسطی هریازده سال بوقوع می پیوندد کشف نمایند در حدود یك هزارو پنجصد دانشمنداز چهل کشور مختلف در پرو گرام های تحقیقی بین المللی درمورد آفتاب مصروف تحقیق و مطالعه اند . پرو گرام تحقیقی این دانشمندان برای اولین بار درسال ۱۹۷۹ آغاز وتا فبروری سال ۱۹۸۱ ادامه خواهدیافت . قسمت تاج یا کرو نای آفتاب که در حدود چندین ملیون درجه سانتی گرید حرارت‌داشته پیوسته ذرات الکترونی ، پروتینی وذرات‌الفایی را در مدار خویش انتشار میدهد که در حالت عدم تحرك و جنبش این ذرات دارای انرژی کمی بوده اما در حالات تحرك ، فعالیت وحرکت منجر به پیدایش تحرکات انیوسفریك و طوفان های جیو گنیتك میگردد.روی این لحاظ مفاهمه ومخابره رادیویی به یك فاصله دراز و طولانی دچار اختلال ورکود میگردد .

وظیفه دانشمندان رشته استروفزیك این است که چگونه میتوانند تغیرات و تحولات‌را که در نظام شمس و فعل وانفعالات درونی خود آفتاب بصورت آنی ویا تاخیری بو قوع می پیوندد پیش بینی نماید

دانشمندان که‌در مرکز تحقیقاتی‌علوم‌جهانی کار وفعالیت می نمایند عقیده دارند که مفاهمه تیلفونی میان نصف از جمعیت انسانها میتواند توسط اشعه لیزر صورت گیرد . در انتقال‌پیام هااز امواج نوری لیزر که از یك‌فیبر شیشه عبور میکند استفاده بعمل‌میاورند آنهامیگویند که ایراد بیانیه ها ، خطابه ها تصاویرهمچنان از طریق همین فیبرشیشه صورت گرفته‌میتواند عمده‌ترین مورد استفاده‌ازین‌وسیله مفاهموی بصری همانا قدرت وسیع اطلاعاتی آن است که از طریق امواج نهایت کوتاه بعمل‌میاید. چنانچه محققین به‌اثر تحقیق‌که نموده‌میگویند یك سیم تیلفونی فقط میتواند چند مفاهمه محدود را انجام دهد اما بر عکس کندکتر های لیزری که‌به اندازه یك‌سر قلم در امتداد نو لین به ضخامت یك موی انسان در مجموع میتواند سی‌هزار مکالمهٔ‌تیلفو نی‌را انجام دهد.

یکی از دانشمندان علوم اتحاد شوروی به کشف ماشین اگری نایل گردیده که این ماشین خودکار میتواند سوراخ‌های را به‌عمق چار هزار ودو صد متر برمه کاری نموده که این ماشین کار در حدود پنجا فیصد پرسونل را خود انجام داده میتواند و هم چنان با وصف آن توانسته است که سرعت کار را نیز در حدود پنجاه فیصد افزایش دهد .

وزن این ماشین در حدود یك هزار تن‌بوده دارای یك کمپیوتر که میتواند از فعالیت های ماشین بررسی کند می‌باشد این ماشین بعد ازین که از کوره آزمایشات متعدد به‌موفقیت بدر آید در آواخر سالهای ۱۹۸۰ ویا ۱۹۸۱ به معرض استفاده قرار خواهد گرفت .

نوع‌جدیدازپروژه‌برقی که‌انرژی‌حرارتی‌رابه‌انرژی برقی تبدیل میکند اکنون در اتحاد شوروی سوسیالیستی طرح ریزی گردیده که به مگنیتو هایدرو دالمنیك یاد میشود جریان‌برق بواسطه عبورپلاز ماهااز وسطساحه مقناطیس تولید میگردد !این دستگاه ظرفیت شش هزار کیلو وات داشته ویگانه مفیدیت‌آن این است که نسبت به دیگر دستگاه های برق قدرت فوق العاده زیادی را دارا است درین دستگاه گاز به مثابهٔ نفت استفاده میشود

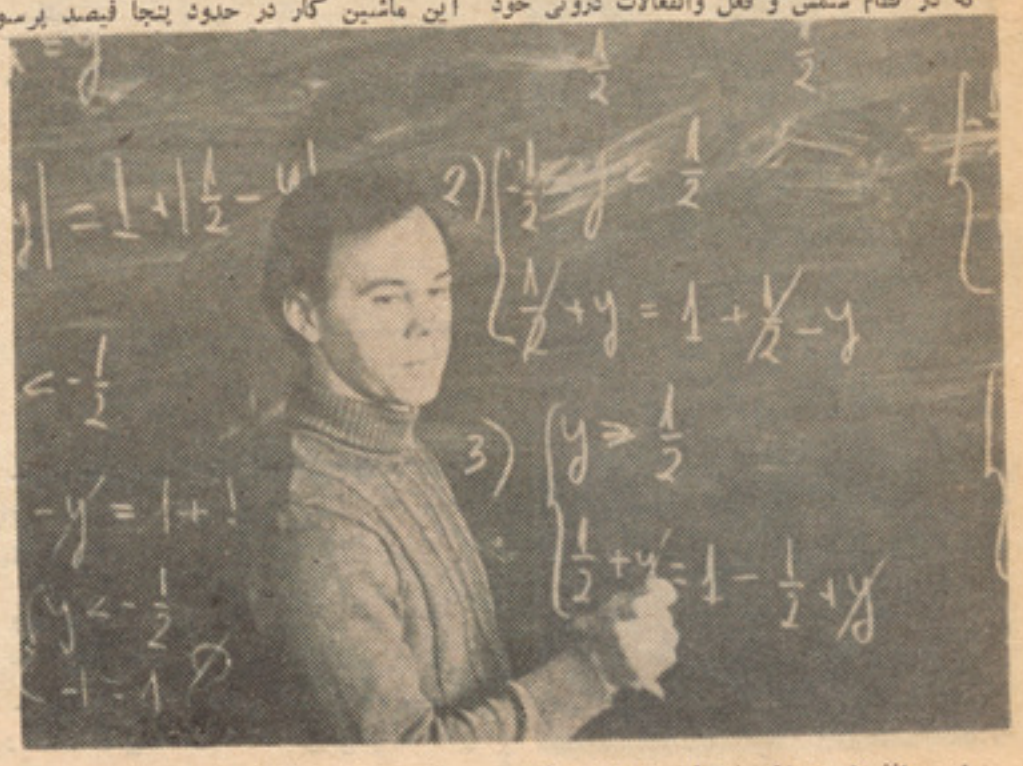

این دانشمند جوان رشته‌فز یك‌واسترونومی‌مصروف تحقیق وحل‌فورمول های‌فزیك دیده می‌شود.

از سپوتینك

ترجمه بریالی علی‌زاد

تاثیرات قهوه وچای بالای صحت

روز گاری این ماده آشامیدنی معطر فقط در قهوه خانه‌های شرقی‌رواج داشت ولی‌اکنون در تمامی نقاط جهان مصرف آن سیر صعودی اش را در پیش گرفته است .

با جهان شمول گردیدن صرف قهوه تاثیرات عصبی وروحی این ماده نیز روز بروز آشکار تر گردیده و میگردد . جهانیان را عقیده بر اینست که‌قهوه یك‌منبع‌موزسیتم‌عصبی‌مرکزیت واز باعث موجودیت مقدار زیاد کافین در ترکیب خویش قهوه باعث صعود یك مرکب اساسی کیمیاوی که سیرو تونین نام داشته ومرکز تحرکیت وازوموتور دماغ‌راتنبه‌می کند، میگردد.وهم‌ازدیاداین‌ماده‌اخیرالذکردرخون‌بالای فریکونس وشدت‌تقلصات عضلهٔ‌قلبی ازتاثیرات بینظیر بر خوردار است در نتیجه مطالعات سریری معلوم گردیده که این تاثیرات‌قهوه درموارد تفریط فشار خون شریانی خیلی مفید وبا ارزش است . همچنان در نتیجه تجربیات پیهم اطباء ثابت گردیده که روزانه صرف یك تا دو پیاله قهوه باعث تسریع عملیه تجزیه مواد شحمی به اجزای اصلی شا ن میگردد و به اینترتیب از باعث ازدیاد اسید های شحمی آزاد در خون افرازاسیدهای‌شحمی از عضویت بیشتر از دو چند میگردد .

همچنان به اساس اطلاعات بدست آمده معلو م گردیده که **صرف فقط یك پیاله قهوه (روزانه) باعث سقوط اشتها میگردد . همچنان قهوه باعث کاهش مقدار شکر درخون وازدیاد تحمل عضویت مقابل شکر میگردد .**

ود **که آیا** کسانیکه مصاب چاقی و یامرض دیا بت (مرض‌شکر) اند میتوانند با استفاده ازقهوه خود را از ین تکالیف نجات دهند ؟ هر گز نی . زیرا چاقی ومرض شکر هر دو باآفات الا ستیکیت قابلیت نفوذیه جدار های اوعیه ووظایف قلب یکجا سیر نموده وبلا شك در چنین و قا کافین و اجزای دیگر قهوه خلاف تو قـ تاثیرات سو را سبب میشوند .

قهوه از باعث موثریت آن بالای مرکـ وازو موتر و عضلهٔ قلبی‌باعث فرط فشارموقـ ودر صورت استفاده مداوم از آن باعث فـ فشار مز من خون میگردد .

اگر شخصی که مصاب فرط فشار خون‌است دو پیاله قهوه (که ۲ر۰ گرام کافین دارد) صرف نماید تشنج او عیوی نزدش دوامدا گردیده وهم فشار خونش بلند تر میگردد پس درینصورت میتوان قهوه را یکماده تقبض دهنده دانست .

در نتیجه تحقیقات اخیر رابطهٔ مستقیم بـ قهوه صرف شده وواقعات احتشاء عضله قلب (یك افت مهیب قلبی که با اسکیمی قلبی‌دنبال میگردد) دریافت گردیده بنا برین قربانیان این مرض مانندمصابین امراض اتروسکلیروز وسننو کارد یا باید از صرف قهوه جدا خو داری نمایند .

گرچه از نظر پراکتیك مقدار کافین درچای وقهوه با هم مساوی بوده مگر تا حال رابطه مستقیم میان مقدار چای صرف شده و کثرت وقوع حوادث احتشاء عضله قلبی به اثبات نرسیده و میتوان گفت که‌تاثیرات قهوه فقط وفقط مربوط به جز کافین آن نبوده واحتمال دارد که سبب اصلی آن یکی از اجزای‌دیگر آن باشد . از همین باعث بمریضانیکه مصاب امراض قلبی وعائی اند توصیه میگردد تاعوض قهوه از چای که بهترین منبه دماغی وروحی

است استفاده نمایند واین مریضان در صرف چای هم نباید احتیاط را از دست دهند .

بالاخره اینراهم باید خاطر نشان ساخت که اشخاصیکه‌مصاب‌امراض الرجیك(حساسیت) اند هم باید از صرف قهوه‌جداً خودداری‌نمایند زیرا بارها بمشاهده رسیده که قهوه با عث بروز دانه های جلدی و دیگر اشکال واضح حساسیت میگردد . که این افات با تداوی وتجویز ویتامین (ب-۱) (تیامین) جواب‌میدهند زیرا بعضی از اجزای قهوه تخریب تا سالم منابع این ویتامین را سبب میشوند اینراهم باید دانست که بعد از مطالعات پیهم وخستگی ناپذیر دانشمندان طب در اواخر نزدیك یك سلسله تاثیرات قهوه بالای عضویت انسان کشف گردیده و بسیاری‌از تاثیرات آن‌تاهنوز غیر مکشوف و مبهم باقیمانده است و حقیقت اینست که باید جهت دریافت تاثیرات مثبت و منفی این‌ماده مطالعات دقیق‌و گسترده‌صورت گرفته تا بعد از آن باندر نظر داشت سود و زیان هر فرد برایش تو صیه لازم صو ر ت گیرد .

حقایقی درباره‌رموز حرارت آفتاب

مدت ها قبل دانشمندان تصور میکردند وبه این عقیده بودند که روشنی آفتاب نسبت حرارت و عکس العمل های حرارت هستوی آن است مگر تحقیقات جدید در مورد آفتاب و انرژی شمسی نظریات دگری دارند که به‌نظر قبلی تردید قابل ملاحظه را وانمود می‌سازد .

در حدود سالهای ۱۹۳۱ فزیك دان مشهور سویسی ولف گنمگ پولی چین ابراز نظر نمود که چیزی عجیب را کشف نمـــوده است او مبالغه نمیکرد ،عنا صری را که او موجود یتش را پیشبینی کرده بود یك عنصر عجیب مینو ترونی بود که هم از نقطه نظـــر کمیت و هم از نقطه نظر چارج برقی مساوی به صفر بود ، این کتله عجیب به سرعت‌نور در حرکت بوده و قادر بود که جهان‌را شکافته واز آن عبور کند . فزیکدان ها هر چند که‌از این گفته خو شحال بودند اما مطالعه انقسام هسته آن ها را به موجودیت عدم توازن انرژی متقاعد نمود . این امر موجب گردید کـه قانون تحفظ انرژی را دگر گون سازد .

پالی متیقین بود که هیچ کسی قادر نخواهد بود که آنچه را که او کشف کرده بودملاحظه کنند او خودش به تنهایی تجربه اش راادامه میداد اما او اشتباه میکرد زیرا بیست و پنج سال بعد فزیك دان دگری موفق گردید که عنصرینو تر ینو را که در زمان‌عکس‌العمل هستوی عملیات راکتور های‌اتمی ظاهر میگردند ملاحظه و کشف نماید .

دریك زمان دانشمندان علوم قیاس‌میکردند که آفتاب وستار گان حرارت شان را ازتعامل هستوی ثابت بدست میاورند اما نقطه نظـر مطلوب درین جا است که این اجسام عظیم الجثه دارای مواد هلیوم و هایدروجن فراوان اند . این حقیقت به اثر مشاهدات تلسکوپ وتحقیقات استرانو میکی یا تحقیقات استر لابیك کشف گردیده است .

به‌این اساس استرونو مر ها استدلال‌میکنند که هسته هایدروجن به هسته های هلیومی سنگینتر انقسام نموده پروسه حرارت هستوی میتواند منبع انرژی آفتاب وستارگان قرار گیرد . مگر ترکیب هسته ها بایست به اثر رها شدن نیو ترون ها صورت گیرد مگـــر در غیر آن صورت عدم موازنه انرژی مشهود خواهد گردید .

روی همرفته حرارت های هستوی مثل‌حرارت هستوی آفتاب‌میتواند توته‌های بزرگ‌نیوترون ها را تولید کند بنا برین تحقیقات استرونومر ها حاکی برآن است که این نیوترون هـــا در روی زمین نشان میدهد که آفتاب منبع تعامل حرارت های هستوی می باشد . اما این سوال خلق میشود که چگونه ؟

نیوترون های شمسی را میتوان جذب کرد . اولین کسی که نظر یه اش را درین مورد اظهار نمود **داکتر بورنو پونتی کورف** دانشمند فزیك اکادمی‌اتحاد شوروی بوداو اظهارمیدارد که جذب آنها توسط کلورین که کمی مایع در آن باشد صورت گرفته میتواند . محاسبه او ساده وسهل بوداگر میتوری‌بمقابل حرارت هستوی آفتاب صحیح باشد عنصر نیوترونی توسط اتم های کلورین جذب شده میتواند که بعداً طی مـــرا حـــل به ارگون -۳۷ مبدل میشود تجزیه وشهد عنصر ارگون ۳۷ آنقدر کار مشکل بوده نمیتواند . این طرز العمل توسط داکتر داویش فزیکدان امریکایی درسال ۱۹۶۰ مورد آزمایش قرار گرفت . تجارب آنها در یك قسمت معدن زیر در یایی صورت گرفت ومدت چند سال ادامه یافت‌که درین مدت یك ذره خورد نیوتری نواز آفتاب بدست آمد . که از آن چنین نتیجه حاصل می‌شد که آفتاب نور را پخش نه کرده وحرارت هم نمیتواند داشته باشد .

بعد از اظهار این نظر بحران در علم فزیك رونما گردید و دانشمندان به این نظر بودند که یا این گفته کاملا دروغ و جعلیات است یااین که تحلیل و تفسیر خوبتر در موردحرارت آفتاب وستار گان بایست صورت گیرد .در هر یك ازین حالت ها منبع حرارت شمسی نمیتواند تعامل‌حرارت هستوی‌آفتاب قبول‌گردد.

دانشمندان مجبور شدند که تحقیقات شان را همچنان ادامه دهند در جمله این ها ایـن گفته وجود داشت که انرژی نیو ترون هاپائین تر از درك و شناخت کشف داویش بوده و یا اینکه در طریقه کشف واسلوب حل داویش اشتباهات وجود داشته است . بنا براین به این نتیجه رسیدند که یك‌تجربه ساده‌نمیتواند حقیقت را کاملا آشکارا سازد

دانشمندان از کشور های مختلف منتظر تحقیقات دانشمندان اتحادشوروی‌بودند تجربه دراناقولابراتوار تحقیقات نیوترونی که‌در حدود پانزده هزار کیوبیك متر وسعت داشته ودر یك‌تونل کوهستانی حفر شده در دره بزرگ بکسان منطقه قزقاس مو قعیت دارد صورت می گیرد چند ماه قبل محقیقین دریافتند که عنصر نیوترونو از شکاف و سوراخ‌های زمین نفوذ نموده و میتواند قابل اندازه نیز باشند. مگر تا کنون ده عنصر نیوترونی را کشف نموده اند این کشفیات هنوز هم نتوا نسته است که ابهامات و معجزه بودن حرارت آفتاب را کاملا عریان سازد .

امروز دانشمندان اظهار میدارند که تحقیقات بیشتری در مورد ضرور بوده امروز دانشمندان اتحاد شوروی سوسیا لیستی با کمك واستفاده از ماده گالیوم اسلوب و طریقه های دگری مبنی بر ثبوت این امر طرح نموده اند کـه اجرای این کار ضرورت به پنجا تن ماده‌گالیوم میداشته باشد که تا الحال در حدود ده تن ماده گالیومی در جهان کشف‌و تورید گردیده است . امروز موسسه علوم دراتحاد شوروی اسلوب تحقیق نیوترونی های شمسی راانکشاف و بهبود بخشیده اند .

لابراتوار دگری به وسعت چهل هزارکیو- بیك متر دراتحاد شوروی در حال ساختمان است این لابراتوار که برین منظور اعمار میگردد در حدود انتهای تونل چار کیلومتری که در عمق زمین فرو رفته است قرار خواهد داشت هم چنان لابراتوار دگری بدین منظور در معدن نمکی دونباس قرار دارد لابراتوار دگری با اشتراك محققین ایتالوی و شوروی در عمق کوه های آلپ برای تحقیقات مشترك جریان دارد .

امروز تعداد زیاد دانشمندان علوم جهـان به این عقیده اند که آفتاب راکتور بزرگ حرارت هستوی شمرده میشود عده دگر از دانشمندان به این نظریه مهمل تیوریك می میگویند که آفتاب این منبع بزرگ روز و حرارت تحت قوه ثقل وفشار آن منقبض‌شده وبه تدریج حرارت خود را از دست میدهد و منبع حرارت آن نیزهمانا مغایرت و تضاد مرکزیت ثقل آن به شمار میرود . عده از دانشمندان به‌این نظریه مهمل تیوریـك مـی باشند که چنین تضاد منبع حرارتی کمکی را ایجاد نموده وثانیاً در آن نیوترون های شمسی نمیتواند وجود داشته باشد ولی این‌کار خیلی زود است که چنین قضاوت را عاجلانه انجام داد در صورتی که واقعاً آفتاب منقبض گردد باید قطر آن پنجاه فیصد در صدو چهل هزار سال انقباض را نشان دهد اما درحالیکه آفتاب حرارت وشکل خود را با عین قطر طی بلیون بلیون سال حفظ خواهد کرد .

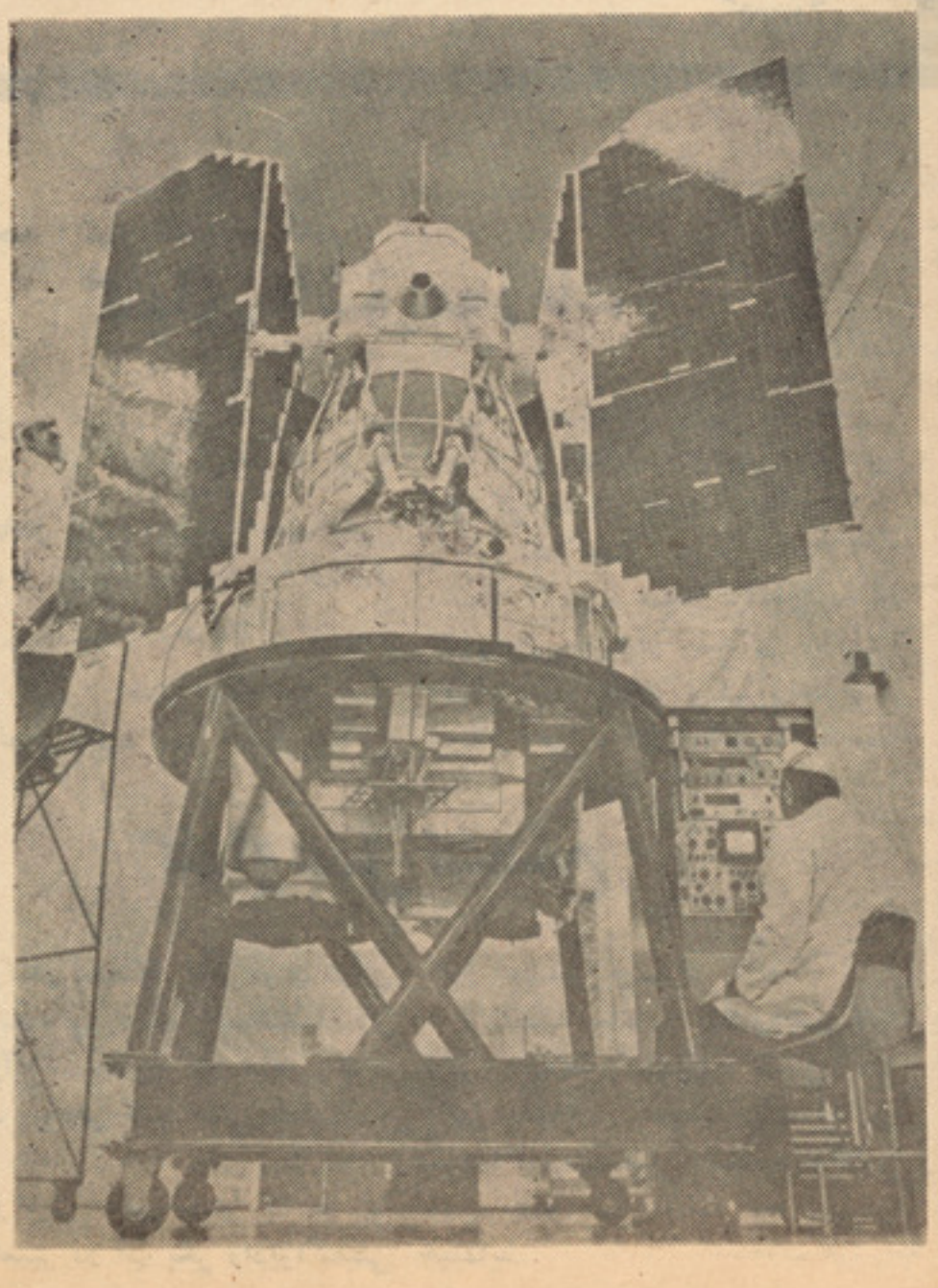

بقیه صفحه ۲۵

بادوشیزه مبارز...

وجوا نا ن وا بسته‌قومی او را در شهر متوجهش می سازد .

دو ستا ن شهری و قتی در ایت و قدرت فکری او را در چنین سنین کو چکی در ك میکنند او را در ین را ه تشویق میکنند و زمینه رشد فکری او را با کمك ها ی مادی ومعنو ی تقو یه میبخشند .

رفته ر فته شیوه بر خورد و عکس العمل «شو کت » در برابر ظا لما ن و عدم‌اطاعت او از رسم و روا ج ها و مقر رات پو سیده نـا شی از تسلـط سو د خـو ا ر ان و پـو لـد ا ر ا ن رفتـه رفتـه متوجـه میشو ند که در بطن خود شا ن د شمـن منا فع از منـدا نه شا ن رشد میکند ووجود یك دختر ك روز پروز به اطا عت کور کورانه اهل قر یه خا تمه داده میرود .

«شو کت» از نظر سود خورا ن و ظا لمین بنام دختری فا یکا ر و نا مطلو ب تبلیغ وسر ز نش میشود . و لی هر روز دختر کان ویسرا ن قر یه که حقا یق تلخ زند گـی شا نرا ا ز او استما ع مینما یند . بدور او جمع مشو ند و جهت دفا ع از او حصا ر ی میسا زند واز او حما یه میکنند این مبارزه تنها در قر یه کو چك آنها محدود نمیماند آهسته ، آهسته اینجا وآنجا را فرامیگیرد تبصره ها آغاز میشو د. و علا قه بد یدار «شو کت » از همه جا بیشتر میشود . ایـن حالت دشمنا ن او اهل قر یه ها را به‌خشم می آورد . تا آنکه در پی دسیسه میشو ند وبا حا می و هم منفعت خو یش حا کم‌منطقه در تما س میشو ند .

یکشب که تما م اهل قر یه در خوا ب رفته بود ند و فقط صدا ی غو غوی سگا ن سکو ت آنجا را می شکست .

امواج نیلا بی و خروشان‌دریای کنارقریه گاهی آرام و گاهی در اثر تما س باسنگهای خورد و بزرگ صدای و حشتنا کی به پامی کند . در ختا ن سر سبز مزارع همه در زیر شعاع مهتا ب جلوه دیگری داشت .

صد ای غا لمغال پدر «شوکت» با چنـد نفر او را از خوا ب بیدار کرد . با نو ك پا به طر ف صدا رفت دید که پدرش را محکم گرفته اند وطرف یکدیگر میانداز نـد

پـدرش فـر یـاد میز ند « برو یدخاینان وطنفـر و شان دست ازسردخترم بر دارید برو ید گم شوید . شو کت فریاد زد.پدرم را رها کنید بی شر ف ها » آیا انسا ن را کسی اینطور میزند »

اما آنها پدرش را به زیر شلاق گر فتند و چند نفر د یگر شو کت را بسته بر با لای اسپها نشا ند ه و را ه شهر را در پیش گر فتند .

مهدی حاکم در حالیکه بـر و ی تخـت که از گلها ی قشنگ زینت داده شد ه‌بود افتاده و نقشه ها ی شیطا نی اش را درفکر کثیفش تر تیب میداد او در عا لم رو یا مید ید که طفل ها ی پا بر هنه زن‌ها یخن باز مرد ها ی ضعیف و نا توا ن بر پیش پـا یش افتاده وناله می‌کنند و میگـو یند مهـد ی شر ظا لمـان را از سر مـا کـم کنید . و مهد ی قهقه میزند و میگو ید برو ید احمق ها گم شوید شما را مانده و عدا لت خوا ستن و باز هم قهقه میخندد.

در همین افکا ر بود که در وازه با ز شد و شو کت را که دو نفر گر فته بودند به طر ف مهدی اندا ختند و خود شا ن بر آمـد نـد مهـد ی آ هسته آهسته بـاقدم ها ی شمرد ه به طر ف (شو کت) برا ه افتاد و در حا لیکه نگاهش‌برق‌شیطنت دا شت گفت به به چه زیبا . شو کت در حا لیکه پس میر فت گفت شما خا ینا ن ووطنفروشان میخوا هید با این اعمال نا ن رو ح ما را ضعیف کنید اما ما هیچ وقت از این جنا یت های شما هـر ا س نداریـم . ومهدی خـان با خشم در حا لیکه درچهره اش آثارجنایت موج میـزد بـالای شو کت حمله نمـود پیرا هن گهنه‌و مند رس شو کت در ا ثـر حمله او پاره شد د ر همین اثنا با ران‌شروع بـه بـاریدن نمود و قطـر ا ت شفـاف آن پنجره را میشست .

صد ای قدم ها ی مردم در روی پیا با ن ها ی بگو شش رسید . با وار خطا یی بـه طرف پنجر ه رفت به بیرو ن نگا ه نمـود از و حشت کم ما ند ه بود نقش زمین شود زیرا در اطراف ساختمان هـزا ران طفـل پا بر هنه هزارا ن جوا ن اواره و با لاخره زن و مر د روا ن بودند و فریاد ها ی‌آنان که میگفتند زند ه باد قیام خلق باریز ش بـا ران درهم مـی آمیخت . مهدی کـه جرا ت حر ف زد ن ندا شت و صدا ی (شو کت) در گو شش طنین انداز شد که میگفت .

ببین با را ن چما ن کثافت ها را شستشو مید هد نگا ه کن قیا م خلق نیز ما نند این دا نه ها ی شفا ف با را ن پا کی ها دردها رنج ها را میز داید ببین خور شید چطور از بیـن صخره ها بلند برآمده و براعمال تـو میخند د به حا ل تو میخند د نگا ه کن نگا ه کن خو ب نگا ه کن مهد ی بـا صدا ی لرزا ن گفت روزی حق ترا خوا هم داد و شو کت با صدا ی بلند قاه‌قاه خندید آنقدر خند ید که صدای ظر یفش درد هلیز ها ی پر پیچ و خم پیچید و دو با ر ه انعکا س نمود ه گفت .

دیگر انتظار زند گی را ندا شته با ش تو خیلی زند گی کرده یی و حال باید مردم مردم ستمد یده مردم رنجکشیده مردم فقیر زند گی کنند اری تو با ید بمیر ی ما نند آن جوا نا نیکه توبادست ها ی کثیف آنهارا خفه نمود ی توباید بمیری و باز هم قاه‌قاه میخند د چهره اش در اثر هیجا ن آ ن مرد گلگون گشته بود و مو ها د رازو سیا هش در چهره اش خط ها ی در هم و بر هم‌کشیده بود و در حالیکه نگا ه نفر ت با ری بطرف مهد ی می اندا خت با اسلحه کو چکش‌که تـوسط دوستان بـرایش رسیده بـو د سینـه مهـد ی را هـدف گر فت و چنـد لحظه بعد صدا ی خفه تفنگچه در فضا ی اطا ق پیچید و دود با ریکی از میله آ ن بر آمد جسد گند ه و چا ق مهد ی بروی تخت زیبا یش لغزیدو گلها ی سفید و زیبای تختش در اثر خو ن او سر خ شدند آواز پیروزی د رکو چه و پس کو چه ها شنید ه میشد و صدای‌مردم‌که‌تاآسما نهـا میرفت و میگفت.

پیروزباد خلق زنده باد مردم وطن ایـن آواز ها چو ن بحر خرو شا ن به پیش میر فت .

اعلان

خاطرات عروسی‌فراموش ناشدنی‌است .

هوتل انترکانتی نینتال ازشما دعوت میکند تامحافل عروسی اعضای فامیل خودرا صرف از مصرف ۲۲۰- افغانی فی‌نفر به‌سویه‌عالـی درهوتل انتر کانتیننتال برگزار نمائید.

برای موفقیت بیشتر محفل عروسی شما ،هوتل انترکانتیننتال برعلاوه برترتیب و تنظیم خوب انواع غذا های عالی یك تعداد خدمات‌را طور رایگان ویك تعداد خدمات دیگر را باتنزیل ۵۰ فیصدازنرخ اصلی اجراء میدارد.

برای معلومـات بیشتر لطفاً با تیلفـون۳۱۸۵۱ ونمبر فرعی ۲۰۳ و ۲۰۴ در تمـاس شوید .

ترجمه : عبد الله بشیر شور

گلهای عاشق موزیك

تجارب علمای بلغاریا یی نشان داده‌است که گلهای موزا (یك نو ع گل مناطق گرم) وبتونی تحت تاثیر موزیك وآواز آن زودتر سر یـع ترنمو مینمایند . وهمچنا نی گلهـا بمغایر کمی از جذب اشعه نیـز عکس‌العمل دارند .در نتیجه شعا ع دادن تخمهای گل های کـاریشن ، مینا وکریزان توم انوعی گل‌عباسی) رشدگل بسیار سرعت میگیرد .

بوسیله مقدار کمی‌از رشته(گایا) وشعاع اکس برغنچه گل خوش‌خنده (گلاریولی) میتوان بلند ی بتهٔ آنرا انتظام کرد، سایر برگها رامتواز ن ورنگ وقواره گل‌را دلخواه ساخت.

گلها و عمل تشعشع

کارکنان دستگاه های قوای ذروی برای سنجش سطح تشعشعـات از گیج (آلهٔ سنجش) کار میگیـرند ، طبیعت خودش گیج های مشا بـه دارد .

طور مثال ماهی جبلی به جز یی ترین تغییر در آب بحر رادیواکیفیتی آنرا احساس مینماید .

دانشمند جاپانی ساداوربشی‌کاوا راپور میدهد گلهای‌تر یدنس‌کاتنیا (گل منطقه) در جنینیا رنگ آبـی خودرا دروقت عمل تشعشع به‌گلابی حین زیادی عمل مذکور تبد یـل مینماید .

جواب به نامه های شما

سلام به خوانند گان و همکاران عزیز !

به امید سلامتی و جا نجوری شما میپردازیم به جواب نامه ها :

دوست عزیز احمدالله داغ متعلم لیسه حضرت امام صاحب !

از لطف پر محبت تان شاکریم ، و دوستان مطلع باشند که شما علاقمند مکاتبه درزمینه های ادبیات ، موسیقی ، سینما و نشاشی‌هستید از جانب شما به خواستاران علاقمند همین رامی گوییم که‌سر مکاتبه ومفاهمه را با شما بگشایند والقصه چیزی بفرستند .. اما شعر «ترسم آخر بشکند» شما واقعاً شکست امانه به پای سیمین تن طنازبلکه درپای میز تحریر جواب نویس . افسوس میخورم که پیوند گونه یی «سا» او را به پری مانند کرده وگرنه دیو سیرتی است که هر بنده یی خدا از او بترسد واز دیدارش بپرهیزد . خدا آن بخت را یارت نکند که از لبان خونین او کام‌گیرید ومدام عمر تلخکام گردید اینکه «دل خرابی میکند ، دل دار را آگه کنید» ، ولی دلدار را نه فاسد الاخلاق را ....

دوست عزیز مخلص احمد ورور ازشهر جلال آباد

سلام دوست گرامی ! دل قوی دارید وبه مشکلی دل به دلدار بسپارید که پشیمان‌نشوید وهم او نشود ... اقوال زرین ر خواندیم و بعضی از این کلمات قصار معنای ضدونقیضی دارد که توجه شما را میخواهیم ، وافزون بر همه ،کلمات قصار واقوال‌زرین‌نقل‌وقول‌هایست که از ابر مردان اندیشه به گذشت زمان به ما مانده است نه اینکه خود شما به فکر جستجو گرتان فشار بیاورید و تولید قول زرین بنمایید . به این قول زرین فرستاده‌شما ،خود دقت کنید : «بهترین جهاد زن قناعت کردن به عایدات روز مره شوهر است» یا «اظهار کردن پریشانی و مصیبت راضی شدن به ذلت است.» چطور میتواند که از پریشانی ومصیبت حرف زد وخویشتن را به اوج ذلت یافت .. این چه قول زرینیست که سفالین مینماید و ننگین است ....

دوست عزیز م. روحانی

جواب شما به نامهٔ همکار عزیز ما محمد حسین در رابطه با مصاحبه ظاهر هویدا ، به اداره رسید ، بخوانید :«ما قبول میکنیم که آواز ظاهر هویدا کمکی نا خوشایند است ، البته به‌نظر شما. قبول میکنیم که ظاهرهویدا هرگز رقیب احمد ظاهر شده‌نمی‌تواند! و لی چرا ؟ قبول میکنیم که ...

واما جای تعجب اینجاست که شما چطور کشف کردید که‌فلان آهنگ کابی‌احمد ظاهر و بگفته شما «... وچند مثال زندهٔ دیگر» او صد در صد از اصل آهنگ بهتر و خوبتر است ؟ آیا آهنگ هم تول و ترانو دارد ؟ من فکر میکنم که تا به حال «آهنگ سنجی» نظیر «زلزله سنج» اختراع نشده است واگر شما سراغ دارید و توسط آن آهنگ های کابی احمد ظاهر را با آهنگ های صیل (هندی ، ایرانی...) قضاوت کردید، ما اطلاعی نداشتیم . در غیر آن قضاوت شخصی هرگز مدار اعتبار محسوب نمی شود . واینکه کابی احمد ظاهر را مثلا «شما» صد در صد بهتر وخوبتر ز اصل آن قلمداد میکنید . امکان دارد که چگونگی شرایط اجتماعی مثلا «محیط» یا «لهجه» تاثیر داشته است‌که شما آهنگ کابی هموطن خود را نسبت به اصل آن بهتر و خوبتر توصیف کرده اید . ودیگر اینکه ، نا گفته نباید گذاشت که «وضع ظاهری» برای ربودن قلوب بی تاثیر نیست، به گذشته بر میگردیم : بشهوون یکی از نابغه های جهان موسیقی بود . روز گاری تقدیر عام وخاص بود ، ولی هنگامیکه وضع ظاهری او تغیر کرد همه از وی رو گردان شدند ، به سببی که او ریشش را نمی‌تراشید وحتی لباس چرکینی به تن میکرد واین وضع ظاهری او بود که رفته رفته از سر زبانها افتاد .»

دوست عزیز عبدالرشید متعلم لیه‌حبیبیه

ما هم سلام میگوییم واز نظر نیك شما ممنونیم واینهم نامهٔ‌شما «... دریکی ازشماره های اخیر مجله ژوندون مصاحبهٔ با ظاهرهویدا یکی از هنر مندان رادیو تلویزیون داشتید و صفحهٔ چند را به عقده گشایی آقای هویدا گذاشتید تا باشد که آقای ظاهر هویدا تمام درد دل و شکست وتا امیدی های را که در زندگی از رقابت منفی خود با احمد ظاهرمتحمل شده بیان دارد و هرچه بیشتر آشکارا خود را هویدا سازد . غافل از اینکه هر چه درباب احمد ظاهر خواننده محبوب کشور سردهد بازهم نمی تواند که خودرا حق به جانب جلوه دهد و هر چه مثالهای دور از معنی را مبنی‌برشگرفایی حنجرهٔ احمد ظاهر و کوری حنجرهٔ خود بیان دارد ، جای رانمی گیرد . برای آقای هویدا باید روشن باشد که اگر صدای هنر مندی دلنشین و گیرا باشد علتش این نیست و نمیتواند باشد که رئیس رادیو- آله موسیقی او را حمل میکرد ویا اینکه موترش او را به محبوبیت رسانده است .

بیش ازاین خاطر آقای ظاهر هویدا را نمی آزارم واز آقای ظاهر هویدا خواهش می‌کنم که بار دگر چنین مقایسه های بی جهت ،چون مقایسه شیر با قیر زانکند ، که مزیت شیر وزحمت قیر برهمه ظاهر وهویدا است. روح احمد ظاهر شادباد.»

• • •

جواب نویس : چه عرض کنم که همه حرف بر سر ظاهر است و گویی همین مساله مشکلترین مشکل‌فرو بستهٔ‌ماست. یعنی میبوید «برادر ، بشهوون به‌فراموشی رفت که ریشش رانمی تراشید ودیگری میگوید ... خوب بنگرید خلق زمانه را ، که به ریش کس هم نظر دارند ، آخر کسی نیست که آنان را بگوید ریشش دلش ،واین ره که شما میروید به ترکستان است .. وبه این دوست عزیز دیگر ما هم بگوید که دردپنهان وآشکار این ملك را به علاج رساندی که به شگوفایی و کوری حنجره پرداختی . یاللعجب از مردم این زمانه و عصر که اصل را گذاشته اند به فرع چسپیده اند . عرض همین چند نکته ، من پاسخگو را بس، که من هم به «ظاهریان» نپیوندم ....

روندگان طریقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آنکس که از هنر عاریست.

• • •

دوست عزیز الله بیرنی «طاهری» محصل پوهنځی طب

سلام‌دوست‌عزیز! پارچه‌شعر «زفاف»شما ر خواندیم و مشوره میدهیم که بیشتر شعر بخوانید به اشعار شا عران نو پراز ومتقدمان نظر افگنید وظرافت کاریهای شعری آنـــر دریابید وبه کار گیرید و بعد ها خود طرح نو در اندازید ... نمونهٔ از شعر شما

ز لعل مه رخان بو سیدن امشب
بساز زندگی رقصیدن ا مشب
شراب ار غوا نی را ســر ا سر
ز پیك گلر خان نو شید ن امشب

• • •

دوست عزیز لیلا وفا

بپذیرید سلام ما را نیز . دعا میکنیم که خود وطفل تان در حراست قادر متعال باشید، اینك شعر شما :

امشب در تب عشق تو میسوزم
امشب زخویشتن بیگانه ام
امشب من ترا دارم
وقلب من فریاد میکشد
گمشده ام را یافته ام
گمشده ام را یافته ام
اما تو ....
توای محبوب من
توای سرا پا خوب من
بمن گو

بمن گو که این همه خواب می بینم ؟

دوست عزیز عبدالاحمد روکی ازکارته‌پروان

پارچه شعر «ز ... دل یك ... » شما را مطالعه کردیم واینك نمونهٔ از آن :

زآه های سرد زدود های گرم
زآه ودود دل یك بیوه زن
زآه ودود دل یك
گراج نشین
من شعله میشوم
می دود میشوم
زآه های گرم
ز دود انشین
زموج های بی کران و
زقطره های اشك
زمویه ای یتیم
من ریزه میشوم
من بیزه میشوم ...

احساس شما را پاس میگذاریم و علاوه میکنیم تنها در غم غرق نشوید ودر تک‌تکنید بلکه علت ها ر جستجو کنید و انگاه به افق های نا شناخته نظر داشته باشید ...

واما در مورد گلایه و شکایت شما باید نخست از شوخیها شروع کرد که این‌بلاکها آنطور که شما فکر میکنید قشنگ نیست ودیگر اینکه ژوندون جریده نیست بلکه‌مجله است وهر مجله و جریده را میتوان نشریه خواند .

هر مطلبی که از شما دوست عزیز به دارهٔ مجله رسیده است بی درنگ بعد از بر رسی وتدقیق به‌دست چاپ سپرده میشود مشروط بر اینکه نظر موافق گردانند گان مجله به پیشانی آن خورده باشد . تنها «داستانچه» های شما به پیش ماست که تا هنوز اقبال خواندنش نرسیده است .. صفحه جوب به نامه ها را مرور کنید حتما در مورد مطالب‌شما چیز های گفته ایم ...

اینرا ما هم نمیدانیم که چرا نویسند گان ما کم می نویسند و چرا تعداد شان کمتر ز انگشتان یکدست است . لازم به تذکر می افتد که‌درهمه جانویسندگان خوب از شمار انگشتان یکدست افزون نمی شود ودیگران فقط دنباله روان اندکه گاهی به‌ناحق و به ضرب هیا هوی بسیار بجای ایشان تکیه‌میزنند وچندی بعد اجباراً از سکوی شهرت می‌غلتند. .. هروقت که خواستید و علاقمند بودید میتوانید به‌مجله بیایید، مقدم تان‌را گرامی می‌داریم ... نه بابا نه بازار گرم است ونه خریدار بسیار . مجله ژوندون همیشه درتلاش وکوشش بوده است که مبتدیان و نو قلمان را تشویق و تر غیب نماید و گاهی بخا طر ارج گذاری به ذوق و قریحهٔ شان ، اشعار سست و ضعیف شانرا نیز به حلیه طبع‌آراسته گرداند ، مگر صفحهٔ دوستان ما همین زمینه را برای تازه کاران باز نگذاشته است که‌اگر باشد گلی بشگفت وپرورش یابد و بزرگ گردد .... واینك نمونهٔ از شعر پشتوی شما :

خه‌شوی ای‌غداره ستادظلم خونه ودانه ده
هری خواخلیږی دافغان لمرروښانه ده
هری خواکښې‌جوړه‌خوشحالی اواتڼونه‌دی
بیرغ دانقلاب مولوړ شوی تر آسمانه‌ده

والسلام

مدیر مسوول : راحله راسخ‌خرمی
معاون : محمد زمان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان‌زاده
آدرس : انصاری واټ ـ جوار ریاست مطابع دولتی
تیلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تیلفون توزیع وشکایات :۲۶۸۵۹

دولتی مطبعه

خدا بود یارت ، قرآن نگهدارت
سخی مددگارت

زندگی آخر سر آید بندگی در کار نیست

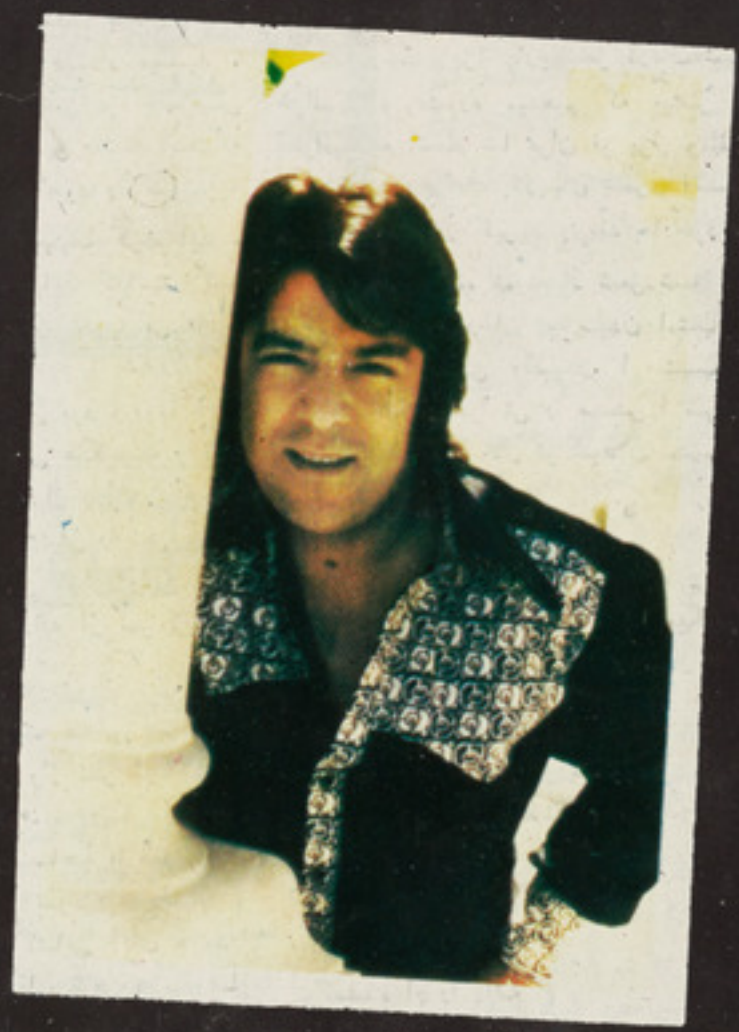

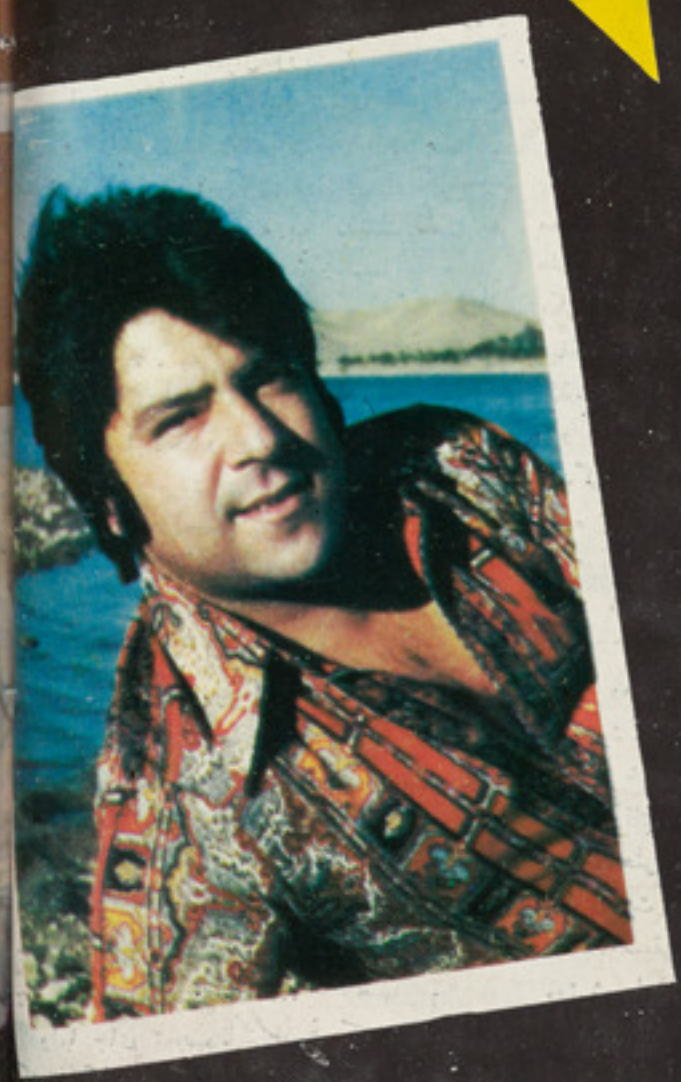

امشب بقصهٔ دل من گوش می کنی
فردا مرا .....